

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semestvo Din 40.—; neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/1.
Telefon št. 3073 in 3084; ponoči tudi
št. 3034.

Rokopisni se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2493Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana
št. 11.842 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 25. maja.

Ob priliki proračunske debate, ko je SLS na vse pretege zagovarjala buđen, finančni zakon ter do neba povzdigovala amandmaje, smo večkrat opozarjali, da ima palica dva konca ter svetovali klerikalni parlamentarni delegaciji naj bo previdna in naj se ne žene za stvari, ki se lahko obrnejo tudi proti SLS sami, čim ona ne bo več na vladi. Z ošabnim posmehom je klerikalno novinstvo odgovarjalo na naše tehtne razloge; saj je pa tedaj vladalo v SLS trdno uverjenje, da klerikalnih poslancev ne bo mogoče spraviti z vlade najmanj deset let.

Nepričakovano nagla odslavitelj SLS iz vlade je hitro ustvarila situacijo, kakršno smo mi predvidevali. Danes SLS že bridko občuti drugi konec palice. Tepe jo lastni proračun, lastni finančni zakon, lastni amandmaji in tolčejo jo po glavi lastne uredbe. Brez uredbe o oblastnih proračunih, ki jo je izdala klerikalna vlada, ne bi se godilo naša oblastni samoupravi kakor ribi v Ljubljani, če odpro zatvornice v Gruberjevem kanalu. Na podlagi finančnega zakona je sedanja vlada izdala uredbo o krajnih in oblastnih šolskih odborih, katere je SLS — zavedajoč se, da nosi ona zanj krivdo — kar požrla, četudi je zastopstvo cerkvene oblasti v teh korporacijah docela eliminirano. Da niso klerikalni poslanci sami glasovali za tozadevno pooblastilo, bi «Slovenec» ropotal na vse pretege, da so vrgli duhovščino iz šolskih odborov «SDS-arski framazoni». Koliko hvale je pel slovenski klerikalizem institucij državnega odbora; sedaj pa vidimo, da je ta ustanova po svoji sestavi popolnoma zgrešena. Za napitnico so sicer dobili klerikalci, ker so se tako gnali za to institucijo in zanje glasovali, v državnem odboru enega zastopnika, a še tega so jim izvolili ne da bi SLS vprašali. Izbrali so si onega, o katerem vedo, da ne bo zmožen za učinkovito kontrolo. S pomočjo in direktnim sodelovanjem klerikalcev grozi postati Državni odbor pravcata karikaturna teža, kar se je napovedovalo. Z njim država ne more napredovati in s konsolidirati, marveč se bo le še bolj potapljala v upravno anarhijo ter gospodarsko neenakost in zavoženost.

Glavno zlo in najtežje posledice klerikalno-radikalnega proračuna in finančnega zakona pa šele pridejo in le zamotanosti notranje-politične situacije se SLS lahko zahvali, da vsi grehi, ki izvirajo iz klerikalnega režima, še niso očitni, četudi poedini stanovi že bridko čutijo «dobrote» dva in pol mesečne vlade SLS. Opozarjamo samo na železničarje, ki danes radi redukcij in reducirane dela javno preklinjajo klerikalne očete proračuna, opozarjamo na obupen klic slovenske duhovščine, ki jo je pustil klerikalni režim na cedilu. «Slovenec» se sedaj zamaži, da bi pomiril opravičeno ogorčenje težko prizadetih. Ljudem se odpirajo oči.

Čudno zato ni, da se je v takih okoliščinah začel notranji razkroj v SLS. Spor z dr. Stanovnikom je mnogo globlji, kakor bi se zdelo na prvi pogled. Vodstvo SLS bi ga rado predstavilo javnosti kot spor radi advokatskih in drugih osebnih interesov. Dejansko pa gre boj za spremembo vodstva SLS in odstavitev nesposobnih voditeljev.

Osem let je SLS varala svoje volilce v opoziciji ter jih tolažila, da bo napravila čudeže, kadar pride v vlado. Opevanje se ji je to posrečilo, a vedno so bile posledice: poslabšanje splošnih razmer v državi. Tudi tokrat je sledil prvim medenim tednom fiasko in katastrofa, ki je pognala SLS v zagato, iz katere skoraj ni rešitve in pomoči. Povsem naravno je, da mora na tako dogodke slediti reakcija v vsakem organizmu, ki ima v sebi še količjak odporne sile. Že nagon samoohrambe velja, da se reši kdor se rešiti more ter da se reši, kar se rešiti da. Vse karte SLS so izgrane. Po dosedanji poti ne gre več naprej. Treba novih smeri, treba temeljitih reform, radikalnih pregrupacij.

Zanimivo je, da se sedaj dviga vse, kar je v SLS mlajšega ter ono, kar že dolgo čuti, da klerikalizem ni in ne more biti v skladu niti s pravim krščanstvom, niti z ljudsko demokracijo. Istočasno dviga glave starejša duhovščina, ki navzlic terorju iz škofije ne more preboleti, da je v SLS zavladal mamonižem ter diktatura nesposobnih in amoralnih parvenijev.

Razkroj v SLS je v polnem razvoju in drugače končati ne more kot s katastrofo, ko ne pride še pravočasno iztizenje. Najboljši znak v kako obupnem položaju je SLS, je dejstvo, da se ta nekdanj vsemogoča stranka lovi za moralno pomoč elementov, ki so v slovenski javnosti izgubili vso politično reputacijo. Zavedati pa se mora SLS, da, ako svoje rehabilitacije ni mogla doseči z lastnimi močmi, ji tudi ne bo mogoče doseči s pomožstvom kupljenega novinstva in najetih agentov.

Kralj se vrača v Beograd

Vse odločitve odložene do njegovega prihoda. — Interesantne izjave g. Vukičevića po njegovem povratku iz Vrnjačke Banje. Pomembna konferenca z Ilijo Mihajlovičem. — Klerikalci in vlada. — Slovenski radikalni in klerikalci

Beograd, 25. maja. p. Ministriški predsednik Vukičević je ob 10.30 dopoldne z avtomobilom odpotoval iz Vrnjačke Banje v Stalač odkoder se je zvečer vrnil v Beograd. Novinarji so mu šli nasproti, povedal pa jim je, da ni nič novega razen da je prinesel seboj majhen ukaz o odlikovanju in da ni nobenih novih momentov. Kraljev prihod v Beograd se pričakuje v nekaterih krogih že za jutri, kar pa ni zelo verjetno. Ker je Vukičević prispel v Beograd šele po 6. uri zvečer, ni bilo čez dan nobenih vidnih političnih dogodkov. Zvečer je odpotoval v Vrnjačko Banjo dr. Ninko Perić minister brez portfelja.

Mnogo se komentirajo izjave, ki jih je min. predsednik podal snovi v Vrnjački Banji uredniku «Vremena».

Na vprašanje, ali bo sedanja vlada volilna in ali se bo v tem smislu izpopolnila, je g. Vukičević odgovoril:

«Na vsak način. Vprašanje oseb, s katerimi naj se izpopolni kabinet, čim postane volilna vlada, je v glavnem že rešeno. Glede govornice, da bo v vlado stopil tudi Boža Maksimović in sicer kot minister notranjih del, se min. predsednik ni hotel izjaviti, češ: »To so že preveč precizne podrobnosti».

Na vprašanje, koliko je kandidatov za pet izpraznjenih portfeljev je Vukičević odgovoril, da ve za 30. Glede volitev je izjavil: «Mi bomo šli na volitve s podrobnim programom, tako da bo narod lahko ocenil in odločil, koga voli in zakaj mu daje svoj glas». Na vprašanje, ali je prečital poslednjo izjavo St. Radića, je Vukičević odgovoril: Nisem je prečital. Rekl si mi pri obedu na dvoru, da je Radić podal nekako izjavo, v kateri se ljuti name, ne vem pa, kaj vse je pravil. G. Radić je vsekar ljubosumen in misli, da mora biti vsakdo s katerim se sestane, že kandidat za ministra.

Na vprašanje glede ukaza o velikih županih je odgovoril Vukičević: «Ta ukaz bo velik, da bo lahko obsegal vse. Pričakujem samo, da se vrneva dva inspektorja, ki sem ju poslal v Južno Srbijo, da mi predložita poročilo o delovanju tamošnjih činovnikov. Takoj nato bom objavil te ukaze. Nanašali

se bodo na velike župane in morda tudi na neke srezke poglavarje».

»Vreme« pristavlja k temu intervjuju od drugega poročevalca sledečo informacijo o Vukičevićevi vladi: To je volilna vlada. V Vrnjački Banji pa ne bo ukazov. Gre samo še za osebnosti, s katerimi bo izpopolnjena vlada. Najresnejši kandidat za ministra narodnega zdravlja je dr. Savić za notranjega ministra Boža Maksimović, resor za Veljo Popovića pa še ni določen.

Po svojem povratku v Beograd je g. Vukičević zvečer poklical na razgovor poslevođečega podpredsednika radikalnega kluba Ilijo Mihajlovića s katerim je dolgo konferiral. Ta konferenca je zelo pomembna, ker je Mihajlović prisostvoval današnjemu posvetovanju Ace Stanojevića z Markom Trifkovićem, dr. Ninčevićem, Uzunovićem in drugimi prvaki radikalne stranke. Od udeležnika teh posvetovanj je vaš dopisnik doznal, da je Ace Stanojević zavzel zelo ostro stališče proti Velji Vukičeviću in da so se tudi vsi ostali izjavili proti njemu, češ da je njegovo delo škodljivo za radikalno stranko. Kot važno se poudarja, da se je z mišljenjem ostalih strinjali tudi Uzunović.

V Beogradu se že več dni mudi dr. Korošec, ki je sporočil min. predsedniku Vukičeviću željo, da se z njim razgovarja. V zvezi s tem se je od izvestne strani raznašala govornica, da se klerikalci trudijo priti v vlado. G. Korošec o tem ni hotel dati novinarjem nobene izjave, od merodajne vladne strani pa je prejel vaš dopisnik sledečo informacijo: «Sedanja vlada bo vodila volitve in to na podlagi programa, ki ji onemogoča, da bi delala kompromise s klerikalci. Zato je smatrati za izključeno, da bi mogla SLS vstopiti v vlado.» Na vprašanje, kako je to, da nekateri predstavniki radikalne stranke v Sloveniji zagovarjajo koalicio s klerikalci nam je odlični radikalni prvak odgovoril: «Na svoje nemalo začudenje slišimo, da se to res godi. Toda gospodje, ki to delajo, delajo na lastno pest in v nasprotju s tendenco merodajnih činiteljev stranke. To bodo dogodki kmalu povsem jasno pokazali.»

Francoski pogoji za ohranitev odnošajev z Rusijo

Komunistična propaganda mora prenehati. — Moskovska vlada mora prevzeti odgovornost

Pariz, 25. maja. (pa.) Večina listov povdarja, da ostane Francija v svojih odnošajih do Rusije objektivna in nevezana.

Oficijozni «Matin» piše, da bo odredila Francija svoje postopanje do Rusije edino v soglasju s francoskimi interesi. Toda kakor hitro bo razkrila vlada analogna dejstva, ki so privedla do preloma med Anglijo in Rusijo, bo takoj izjavila potrebne posledice in prekinila s sovjeti. Za ta korak bi bila potrebna neovrgljiva dejstva. Nadalje pravi «Matin»: Briand zasleduje brez dvoma mirovno politiko, vendar pa mora Rusija izpolniti tri pogoje, če hoče ostati v nadaljnjih odnošajih s Francijo. Ti pogoji so: 1. Tretja internacionala ne sme v Evropi, posebno pa v Franciji delati nič

kakih komplotov proti obstoječim vladam; 2. obstoječe tajne organizacije je treba razpustiti; 3. moskovska vlada je odgovorna za vse posledice sovjetske propagande, če se ji ne bi posrečilo doseči, da urad tretje internacionale ustavi propagando.

«Petit Parisien» pravi, da bi bila takojšnja ponudba Rusije za plačilo svojih dolgov Franciji zakasnela in oportunistična. — «ECHO de Paris» je poročal, da je opozoril Poincaré ruskega zunanje ministra Čičerina na finančne obveznosti, ki jih ima Rusija do Francije. Briand je Čičerinu ponovno povdaril, da ne bo trpela Francija nikakega vmešavanja Rusije v njeno notranje zadeve.

Pomirljive Čičerinove izjave v Parizu

Toda samo glede Francije, dočim se je glede Anglije izrazil precej rezervirano

Pariz, 25. maja. d. Čičerin je podal novinarjem izjavo, v kateri naglašal, da njegov poset v Parizu ni v zvezi s kakimi diplomatskimi manevri. Njegov poset pri Briandu je bil prijavljen že pred njegovim odhodom v London. Namenoma pa je čakal na razvoj dogodkov v Londonu, ki v ostalem dokazujejo le slabost Anglije. Anglija ni v stanju, da bi obvladala položaj, ki ga je sama povzročila. Ako pa namerava Anglija vzpripotiti ofenzivo velesil proti Rusiji, se bo v svojih računih silno zmotila, a Rusija ne bo ostala dolžna od-

govora. V ostalem pa so interesi poedinih velesil tako različni, da je dolgotrajna skupna fronta proti Rusiji nemogoča.

Glede Francije je Čičerin naglasil, da je Rusija do Francije prijateljsko razpoložena. Glede komunistične propagande na Kitajskem in v francoskih kolonijah je podal Čičerin Briandu pomirljive izjave. Franciji se ni treba od Rusije ničesar bati. Glede ureditve predvojnih dolgov je stavil Čičerin Franciji konkretne predloge. Končno je naglasil, da je dobil pri svojem posetu pri Briandu in Poincaréu najboljšo vtise.

Lindbergh še v Parizu

Pariz, 25. maja. s. Letalca Lindbergha so danes sprejeli zbornični predsednik Bouisson, številni poslanci in vodilne osebnosti v letalstvu. Med udeleženci je bil tudi Bleriot, ki je svojočasno kot prvi preletel Rokavski preliv. Predsednik Bouisson je naglašal junastvo Lindbergha in povdarjal ameriško-francosko prijateljstvo, ki so ga ameriški letalci med vojno zapečatili s krvjo. (Glej obširno poročilo na 10. str.)

Državljanska vojna na Kitajskem

Shanghai, 25. maja. (pa.) V Hankov je prislo veliko število ranjenecov. Boji s severnimi kitajskimi četami so bili izredno krvavi. Rdeče oblasti v Hankovu so odredile mobilizacijo, da ojačajo fronto v pokrajini Honan, kjer se vodi ogorčena borba med severnimi in južnimi kitajskimi četami. Močna ojačenja so bila odposlana tudi v Vučang.

Odločilni dan v Londonu

Istočasno ko zahteva angleška vlada prekinjenje razmerja z Rusijo, izjavlja, da ni proti trgovinskim odnošajem s sovjetsko unijo! — Delavska stranka bo zahtevala sodno preiskavo. — Zanimiva debata. — Japonska obžaluje spor med Londonom in Moskvo. — Italijanska industrija pa se veseli!

London, 25. maja. (lo.-s.) Glavni govornik na jutrišnji seji spodnje zbornice bo zunanji minister Chamberlain, ki bo ponovil zgodovino angleško-ruskih odnošajev posebno z ozirom na zadnje dogodke. Kakor hitro bo zbornica odobrila vladno politiko, prejme sovjetski zastopnik Rosenholz potne liste, kar se zgodi najbrže v petek. Vlada ne želi motiti trgovinskih odnošajev z Rusijo. «Arkos» bo lahko še nadalje razvijalo svoje delovanje in tudi osebo bo lahko ostalo v Angliji, ako ne bo razvijalo politične propagande.

»Reuter« poroča, da je delavska stranka sklenila, da na jutrišnji seji spodnje zbornice ne bo stavila neposredne nezaupnice vladi, temveč bo samo glasovala proti predlogu vlade. Delavska stranka bo pri tej priliki izrazila, da oboja stališče vlade kot uranjeno in bo zahtevala, da se uvede v srhlo razčiščenja afere sodna preiskava, preden se sklene prekinjenje odnošajev z Rusijo.

Vlada je imela danes dolgo sejo, kateri je sledilo daljše posvetovanje kabinetskega odbora za zunanje zadeve. Pri tej priliki je bilo določeno besedilo note za sovjetsko vlado. Uradna angleška brezžična služba smatra, da je samo po sebi umljivo, da je ta korak angleške vlade, ki ga je pripisovati dejstvu, da so sovjetski zastopniki prekršili zaupanje, popolnoma izoliran ukrep, ki na splošne smernice angleške zunanje politike, ki je slej ko prej zgrajena na ohranitvi temeljev locarne konference, nima nikakega vpliva.

London, 25. maja. (lo.-d) Za večerjšnji govor min. predsednika je vladalo v vseh političnih krogih izredno zanimanje. Spodnja zbornica je bila gosto zasedena. Na galeriji je sedelo okrog sto članov gornje zbornice, 40 članov diplomatskega zbora in mnogo drugih odličnih osebnosti. Zbornica je z napejo pozornostjo poslušala poročilo ministrskega predsednika.

Po končanem ekspezeju ministrskega predsednika o preiskavi v prostorih sovjetske trgovinske agencije «Arkos» je stavil poslanec Clynes na mini-

strskega predsednika vprašanje, ali bo vlada o priliki četrtkovne debate objavila še kake druge dokumente razen teh, ki jih je navedel ministrski predsednik v svojem poročilu. Baldwin je to vprašanje zanikal, ker je že z ozirom na debato objavil vse, kar je za javnost.

Lloyd George je zahteval, naj vlada objavi dobesedno vsaj vse one dokumente, ki jih je navedel Baldwin v svojem ekspezeju, na kar je Baldwin pristal.

Poslanec delavske stranke Kenworthy je naglasil, da mu je nerazumljivo, na kak način hoče vlada še nadalje sklepati kupčije z Rusijo, ko vendar zahteva prelom vseh diplomatskih odnošajev.

Poslanec Ponsonby (delavska stranka) je še pred prehodom na debato ironično interpelliral ministrskega predsednika, ali ne bi določil poseben dan, da bi spodnja zbornica lahko razpravljala tudi o delovanju angleške tajne službe. Ko je Baldwin to odklonil, je stavil Ponsonby vprašanje, ali ne bi določil vsaj en dan, da bi si spodnja zbornica mogla ustvariti vsaj približno sliko, ali Anglija tudi tako dobro uporablja oni denar, ki je votiran za tajno službo, kakor Rusija. Dejstvo, da vzdržujejo države svojo špijonažno službo tudi v državah, s katerimi stoje v diplomatskih odnošajih, po zadržanju diplomatskih strokovnjakov doslej še nikdar ni bilo povod za prelom diplomatskih odnošajev.

Tokio, 25. maja. (pa.) Vlada obžaluje prekinjenje diplomatskih odnošajev med Anglijo in Rusijo. Zaradi delikatne situacije se vzdržuje japonski vidni krogi vsakih komentarjev.

Rim, 25. maja. o. »Agenzia Internazionale« pravi, da bo italijanska industrija imela znaten dobiček zaradi preloma diplomatskih in trgovinskih odnošajev med Anglijo in Rusijo. Poročilo moskovske agencije Tass namiguje na možnost italijanskega posojila Rusiji. Po vsej verjetnosti pa gre za dolgoročno plačila za italijanske industrijske izdelke.

Samozavetna protiakcija Rusije

Sovjetska vlada izjavlja, da noče vojne, da pa mora biti rdeča armada pripravljena. — Poročila iz Moskve ne vsebujejo posebnih skrbi. — Protestna zborovanja po vsej Rusiji

Moskva, 25. maja. (be-s) Da namerava angleška vlada prekiniti diplomatske odnošaje z Rusijo, je bilo znano tukašnjim političnim krogom že v torek. Sovjetski vojni komisar Vorosilev je izdal manifest, v katerem pravi, da bo sovjetska vlada napela vse moči, da prepreči vojno. Kljub temu mora biti rdeča armada pripravljena.

»Pravda« piše: Sklep angleške vlade, da bo prekinila diplomatske odnošaje z Rusijo značilni prvi korak za vzpostavitev enotne fronte proti sovjetski uniji. Spremljvalne okolnosti tega preloma bodo ojačile simpatije do sovjetske Rusije, ki bo kljub temu delala na to, da se ohrani mir. »Izvestja« zavzemajo v uvodnih stališče glede angleškega koraka in naglašajo, da bo sovjetska unija popolnoma hladnokrvno čakala na nadaljni razvoj dogodkov. Od Curzonovega ultimata, tako nadaljuje list, je postala sovjetska unija svetovni faktor. Vsi poskusi da bi jo izolirali, so se vedno izjalovili. Prizadevanja Anglije, da bi sedaj ustvarila francosko-angloško antanto proti sovjetski uniji, pod sedanjimi razmerami pri francoskih politikih ni našla odmeva. Z razrušitvijo gospodarskih in oficijelnih odnošajev dela konservativna stranka na svoji lastni pogubi.

Moskva, 25. maja. d. Ljudski komisar za trgovino Mikojan je dal vodji sovjetske trgovinske delegacije v Londonu navdila, naj stornira vsa naročila v Angliji. Ta korak se v poučenihih krogih utemeljuje z neizbežnim prelomom trgovinskih in diplomatskih odnošajev med Anglijo in Rusijo. Zadolovljiva odgovor na rusko protestno noto se v tukašnjih krogih sploh ni pričakovalo četudi hišna preiskava v prostorih «Arkosa» ni rodila zaželenih rezultatov. Anglija ni mogla več nazaj. S tem pa je tudi vsako povoljno nadaljevanje in uspešno razširjenje gospodarskih odnošajev onemogočeno. Vsekakor pa se tudi v tukašnjih krogih splošno sodi, da se bili za angleško vlado merodajni predvsem notranje-politični razlogi. V sovjetskih gospodarskih krogih povdarjajo, da prekinitev gospodarskih odnošajev ne bo niti v najmanjši meri ovirala ruske gospodarske obnove. Rusija bo svoja naročila plasirala v drugih državah, kar bo tem lažje, ker ima z njimi dobre gospodarske odnošaje. V letu 1925-26 je Rusija importirala iz Anglije za 13 millionov funtov raznega blaga.

Moskva, 25. maja. V vseh večjih podjetjih se vrše protestni shodi, na katerih se

sprejemajo ostre resolucije proti angleškemu postopanju, zlasti pa zoper napad na prostore sovjetske trgovinske misije. Zborovalci zahtevajo, da stori sovjetska vlada energične korake. »Izvestja« opozarjajo na splošno razburjenost ruskega prebivalstva radi postopanja angleške vlade in naglašajo, da Rusija od dosedanjih odnošajev z Anglijo sploh ni imela nikakih koristi.

Madžarska opozicija proti paktu s fašistično Italijo

Budimpešta, 25. maja. d. Na večerjšnji seji parlamenta je prišlo do viharnih prizorov, ko je prišel v razpravo predlog imunitetnega odbora, naj se socialnodemokratiški poslanec Varnay zaradi žalitve Mussolinija izključi od desetih sej.

V imenu opozicije je izjavil poslanec Györky, da Varnay ni govoril v svojem, marveč v imenu cele stranke. Med njim in vladno večino je prišlo nato do ostrega prekanja. Med splošnim hrupom je nadaljeval Györky svoj govor, povdarjajoč, da vlada s svojo taktiko opozicije ne bo mogla ustrahovati, četudi je prepovedala vseh 18, za v nedeljo sklicanih shodov. Socialni demokratje ne morejo odobravati italijanske orientacije madžarske politike, ker smatrajo italijansko-madžarski pakt predstavniki naroda, marveč z vlado, ki je narod ne odobrava. Socialni demokratje so prej ko slej za jugoslovensko orientacijo, ki je edino naravna in pravilna. Končno je med splošnim hrupom odzvel predsednik govorniku besedo.

Poljska in Jugoslavija

Beograd, 25. maja. p. «Novosti» poročajo: v političnih krogih se v zadnjem času širijo vesti o ustvarjanju tesnih prijateljskih odnošajev med Jugoslavijo in Poljsko. Poljska želi izhoda na južno morje ter je naša vlada pripravljena ji odstopiti svobodno cono v enem naših pristanišč. Isto tako se v političnih krogih čuje, da enkrat morda še pruanjena vest, da bo Poljska v najkrajšem času pristopila v Malo antanto.

Predsedniške volitve ČSR

Praga, 25. maja. s. Sedaj so znani uspehi večeršnjih razgovorov ministrskega predsednika Švehla z narodnimi demokrati. Posrečilo se je pripraviti narodne demokrate do tega, da ne bodo kandidirali senatorja Kramarza za prezidenta.

Vprašanje direktnih razgovorov med Beogradom in Rimom

Polstlužbene izjave Radio Nazionale. — Italijani pripravljajo objavo dokumentov o Albaniji. — Laški nabori plačnikov v Albaniji

Rim, 25. maja, o. Inozemski listi so prinesli vest, da so se pričela direktna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Agentura «Radio Nazionale» to vest demantira. Priznava sicer, da je ozračje sedaj bistveno spremenjeno in bolj ugodno za začetek razgovorov. Pobuda za take razgovore pa bi morala priti iz Beograda, ker je Jugoslavija povzročila sedanji spor s tem, da je dvignila preveč prahu radi italijansko-albanskega pakta, ki ni nič drugega kot običajna pogodba sklenjena med dvema suverenima državama, ki ne rabi nikake kontrole ali odobritve s strani svojih sosedov.

Beograd, 25. maja, p. Današnja «Pravda» poroča, da je Mussolini izjavil glede albanskega pakta, da gre Italiji le za ekonomsko penetracijo v Albaniji. To vest je treba demantirati. Vaš dopisnik se je informiral na merodajnem mestu, kjer se demantira, da je Mussolini dal tako ali slično izjavo.

Beograd, 25. maja, p. Večerne «Novosti» poročajo: Italijanska vlada namerava izdati dokumente o Albaniji. Med njimi se nahaja tudi zelo interesanten predlog o delitvi Albanije, ki se je stavil še leta 1924, v Beogradu. Ta knjiga bo izzvala sigurno novo polemiko med Beogradom in Rimom.

Beograd, 25. maja, p. V severni Albaniji se nahaja mnogo italijanskih agentov, ki nabirajo ljudi od 18. do 25. leta za tujsko legijo, ki jo nameravajo Italijani porabiti v Tripolisu. Slabo stanje v Albaniji olajšava rekrutiranje med Malisori, Miriditi in Šaljani. Albanske oblasti grede tem agentom na roko, ker se jim s tem lajša režim in slabi pokret nemirnih duhov v Albaniji, zlasti pa v severnih pokrajinah.

Italijanski poslanik Bodrero je posetil naš vnanji urad in imel konferenco z vnanjim ministrom Marinkovićem. Ta korak se je smatral kot uvod v obnovu direktnih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo.

Nadaljnje vesti iz Beograda so javile, da so v državni prestolici optimistično razpoloženi glede direktnih pogajanj z Italijo. Tem in sličnim poročilom je verjeti prav malo; čuli smo jih že parkrat, a vselej so se izkazala za preoptimistične; razvoj diplomatskih odnosov jih je kmalu demantiral. Da bi bilo to pot drugače, zato ni prav nikakih razlogov.

Izhodišče naše akcije je naziranje, da pomeni albansko-italijanska pogodba izvor in pričetek spora in povsem logično je, da se more nesorazum, oziroma napetost med Beogradom in Rimom odstraniti le, ako se odstrani pač vir spora. Tega stališča naša država ni prikrivala in ga ne more spremeniti.

Italija pa je izjavila, da predstavlja tiranska pogodba — noli tangere. Tega stališča rimska diplomacija doslej ni spremenila niti v najmanjši meri omilila. Nasprotno; baš sedaj ponavlja jo znova oficijozni italijanski viri, da je — Jugoslavija povzročila spor med obema državama s tem, da se je razburila radi italijansko-albanske pogodbe, ki ni nič drugega kot običajna pogodba, sklenjena med dvema suverenima državama, ki ne potrebuje nikake kontrole ali odobritve od sosedov.

Francosko-nemški odnošaji

Nemško časopisje naglašja s trpkostjo, da je prišlo zadnje mesece v Parizu in Londonu do preokreta glede politike napram Nemčiji. Tudi nedavni uradni obisk francoskega predsednika republike v Londonu tolmačijo v tem smislu.

Ta pesimistična domena ni brez utemeljitve. Popustljiva politika, ki jo je inauguriral Herriot in jo nadaljeval Briand, ni obrodila tistih sadov, ki jih je upravičeno pričakovala Francija. Locarno in Zeneva sta prinesla realnih koristi samo Nemčiji, Francija pa se je morala zadovoljiti zgolj z moralnimi dobrotami. Francoski republikci se danes res ne morejo več očitati imperijalistični načrti napram izločenemu sosedu; vsak do bro misleč človek mora priznati, da stoji danes Francija čisto v smislu svoje tradicije na čelu svetovne demokracije, miroljubja in sprave med narodi.

Nemčija ni pravilno razumela novega kurza v francoski politiki. Nemško nacionalistično vodstvo ga je tolmačilo kot znak slabosti, a nemška državna politika je eksploatirala francosko popustljivost do skrajnih mej. Uspeh za uspehom je žel Stresemannu, ne da bi vrnil kakršenkoli ekvivalent svojemu francoskemu kolegi Briandju. Po Locarnu, Zenevi in Thoiryju so prihajali Nemci z vedno novimi zahtevami in ni se moglo vedeti, kje je teh zahtev konec. Vsa ta politika pa je očitno izdajala težnjo, da se versajska mirovna pogodba praktično popolnoma razveljavi.

Pri svojem postopanju pa so bili Nemci skrajno neprevidni. Vse preveč se jim je mudilo in vse prejasno so kazali svoje končne misli in želje. Dejstvo je, da je lokarnska politika dovela do povratka nemških nacionalcev k državnemu krmilu in potisnila edine res zanesljive brambove demokracije, republike in mednarodne spravilnosti, demokrate in socialne demokrate v opozicijo. Kriv takemu izidu je edino in izključno katoliški centrum, ki je jezikel na tehnični nemške politike in je absolutno mogel zabraniti povratek nacionalcev k oblasti.

Centrum je svoje delo branil z notranje-političnimi motivi in je celo predstavljal vstop nacionalcev v vladno koalicijo kot izpreobrnitev slednjih in svoj velik uspeh. Dejansko se nacionalci niso prav nič izpreobrili. Govori grofa Westarpe in mini-

S tem je situacija popolnoma jasno deklarirana. Ako Italija ne spremeni svojega stališča, ostane spor in direktna pogajanja ne morejo imeti uspeha. O tem si ne smemo in ne moremo delati nikakih iluzij in mi si jih tudi ne delamo. Za nas je položaj bolj jasen tako temeljito, da bolj biti ne more in oholo odklanjanje vsakršnih možnosti glede spremembe tiranskega pakta, kakor se ponavlja iz Rima, pričča, da je vsakršen optimizem v tej točki za sedaj in za bodoče absolutno neutemeljen.

Še več: videti je celo da se pripravljata Italija na novo ofenzivo. Iz Rima se obeta knjiga dokumentov o albanskem vprašanju in v tej zvezi se napoveduje dokument, ki naj dokazuje, da je naša kraljevina leta 1924, predlagala — delitev Albanije.

Italija nas je pred nedavnim obdobjem, da pripravljamo sovražno akcijo na albanskih mejah, kar se je izkazalo kot enostavna laž, preračunana, da nas diskreditira pred Evropo. Kar se je zadnjič posrečilo, to naj doseže nova intriga, ki je nastala nedvomno iz istih želja, iz istega namena. Razkričij naj nas pred svetom kot nasprotnike albanske samostojnosti, pokaže naj, da je tiranski pakt upravičen, ker naj štiti slabo Albanijo pred našimi aspiracijami. Italija bi se po tej intrigi predstavila kot legalna in pravična zaščitnica Albanije, nam pa se izbilo iz rok orožje, s katerim se borimo zoper italijanski protektorat nad Albanijo.

Sodimo, da se bo ta druga italijanska intriga ponesrečila kakor se je prva; želimo pa, da jo odbije naša diplomacija še z večjim uspehom nego prvo. Za nas vse pa bo še en nauk več, ako je še potreben — kaj pomenijo neprestano se ponavljajoče napovedi direktnih pogajanj med Beogradom in Rimom.

Po rimskih željah bi imela direktna pogajanja bržkone le smisel, da bi urenila vprašanje nettunskih konvencij in pa da bi se dogovorili aranžma glede madžarskega gospodarskega dostopa do Reke po naših železnicah. Tudi ako bi se v teh dveh problemih dosegel sporazum z upoštevanjem naših interesov — kar pa je prav tako neodpusten optimizem — ostane še vedno jedro spora — tiranski pakt.

Italija bi se spustila s svoje ohole višine sele, ako bi jo še višje in močnejše sile primorale na to. Francosko-angliški sporazum bi mogel tu pokazati svoje posledice, ako je dovolj trden; posredovanje drugih faktorjev pa je brezsmiselno in obsojeno že naprej na neuspeh. Le Francija in Anglija bi mogli skupno izvesti presjelo na Rim, da prizna svojo krivdo in jo popravi z revizijo tiranskega pakta. Dokler pa se situacija ne razvije v tej smeri, moramo računati z latentnim nesorazumom med našo kraljevino ter Italijo in direktna pogajanja se morejo pričeti kolikorkrat si bode, pozitivnega efekta ne bodo imela.

Italijanska demonstracija na Reki

Reka, 25. maja, n. Jutri ob 10. se pričakuje italijanska eskadrila. Pripravljajo se ji velik sprejem. Reški fašisti se še niso vrnili iz Trsta, ker so tam dobili stanovanje in hrano zastoj in 60 lir na dan.

stra Hergta, manifestacije «jeklene čelade» in pisava desničarskega časopisa za zadosti jasno potrjujejo. Če so trenutno omejitve svoje zahteve napram Franciji na takojšnji izpraznitve Porenja, se prav nič ne ženirajo izjavljati urbi et orbi, da ne priznajo meja napram Poljski in da jih bodo pri prvi priloznosti skušali izpremeniti milom ali silom v prilog Nemčiji. Tudi ni navzile ponovni prostovoljni odgovodi v Lokarnu ponehala nemška propaganda in Alzaciji - Loreni. Končno skušajo nacionalci iztisniti demokrate in socialiste z zadnje važne postojanke weimarske koalicije, iz pruske delžne vlade.

Spričo takega položaja, ko vse kaže, da se nemški nacionalizem ni ničesar naučil, je razumljivo, da je postala francoska pa tudi angleška javnost previdnejša in da se opaža večja čvrstost v francoski politiki napram Nemčiji. Francija in Anglija se ne zadovoljujeta z enostavno izjavo berlinske vlade, da je porušila utrube na iztoku, kot se je obvezajta, marveč zahtevata, da se o tem na ta ali oni način sam pripravita. Tudi s svojo zahtevo po izpraznitvi Porenja, ki jo namerava Stresemann izprožiti na junjskem zasedanju Sveta Društva narodov, bo nalezla na primerne protizahteve. Intransigence nemških nacionalcev pa bo končno, kot vse kaže, pokvarila tudi tretjo Stresemannovo zahtevo, da se namreč Nemčija že zdaj pripusti v komisijo za kolonijske mandate in se ji čim prej odkaže v imenu Društva narodov uprava te ali one kolonije.

Fašistična zbornica

Rim, 25. maja, o. Danes se je pričelo novo zasedanje poslanske zbornice. Seja se je vršila popoldne. Na dnevnem redu ni bilo nič posebnega. Tem večje zanimanje vlada za govor, ki ga bo imel Mussolini na jutrišnji seji zbornice.

Razpust irskega parlamenta

London, 25. maja, d. Irski parlament je bil včeraj razpuščen. Nove volitve so razpisane za 9. junija. Irski parlament šteje 152 poslancev. Svoje kandidate je postavilo osem strank, ki kandidirajo nad 400 oseb.

Pirandello dobi Noblovo nagrado?

Rim, 25. maja, (bc.) Kakor poroča «Giornale d'Italia», prejme letošnje Noblovo nagrado za literaturo pisatelj Pirandello.

Pesimistično razpoloženje v angleških opozicijskih in industrijskih krogih

Resna presoja položaja. — Protest industrijalcev pri vladi. — Opozicija meni, da zasleduje vlada predvsem protisocialistične tendence! — Sovjetsko osobje pripravljeno za odhod

London, 25. maja, (d-jo.) Izjava ministrskega predsednika Baldwinja in predlog na prelom diplomatskih odnosov je povzročil v vseh političnih krogih velike skrbi. Edino konservativci s skrajne desnice triumfirajo, a tudi v njihovih vrstah, neglede na to, ali so poklicni politiki, ali pa industrijci in poslovni ljudje ali pa uradniki, vlada velika pobitost. Liberalna in delavska stranka pa ne prikrivata svojega pesimizma ter opozarjata na težke posledice, ki jih bo rodil ta korak ne le za angleško gospodarstvo, marveč tudi za angleško zunanjo politiko. Tako liberalci in menda tudi delavska stranka bi bili pristali na odpoved trgovinske pogodbe, toda popoln prelom vseh odnosov se smatra splošno za skrajno nevaran korak.

V opozicijskih krogih prevladuje prepričanje, da so vodili vlado pri tej akciji v prvi vrsti notranjepolitični motivi. Vlada se zaveda, da je vzbudil zakon o delavskih organizacijah mnogo slabše krvi in da bi to lahko porazno vplivalo za vladno stranko pri prihodnjih volitvah. Zato se v opozicijskih krogih domneva, da je vlada pri vsej akciji predvsem zasledovala diskreditiranje delavskih voditeljev, katerim skuša naprtiti zveze s komunističnimi propagatorji in s tem opravičiti ojačanje svoje protidelavske akcije, ki je na vidiku. Pa tudi v zunanji politiki se boji opozicija škodljivih posledic, domnevajoč, da bodo desničarski radikali uprizorili ščuvajočo propagando proti vsem onim državam, ki se ne bodo hoteli priključiti angleški protiruski in protikomunistični bojniški akciji.

«Ti in s» pišejo, da je bila vlada pristljena k zadnjim korakom, ako ni hotela škoditi svojemu ugledu. Rusija je bila in je zelo velika država. Anglija noče pretrgati

odnošaje z Rusijo kot tako, ampak z njeno vlado, ki vodi pod varstvom diplomatskih odnosov silno propagando proti angleškemu imperiju.

«Daily Telegraph» izjavlja, da je bila vlada popolnoma upravičena k zadnjim korakom. Ako tudi bi se poznala znatna izguba zaradi prekinjenja diplomatskih odnosov v trgovini z Rusijo, bo kljub temu Anglija imela večje koristi, ako se onemogoči sovjetska propaganda, ki se je zagrizla v angleški socialni, industrijski in politični ustroj.

London, 25. maja, s. Policijska straža pred sovjetskim poslaništvom je bila danes ojačena. Industrijalci v mestih Manchester, Sheffield in Bradford so vložili protest pri vladi radi preloma odnosov z Rusijo in izjavljajo, da Rusija v bodoče ne bo kupovala več v Angliji, temveč v Nemčiji, tako da bo angleška industrija težko prizadeta. Poslanec Kennworthy je v nekem govoru izjavil, da bo 50.000 angleških delavcev, ki jih je dosedaj preskrbovala trgovina z Rusijo, valed tega koraka vlade ostalo brez kruha. Po neki brzojavki iz Moskve, je sovjetska vlada sklenila zapreti urade Arkosa, dasi bi ji tega po izjavah Baldwinja ne bilo treba.

London, 25. maja, d. V sovjetskem poslaništvu izjavljajo, da bo poslaništvu takoj ukinjeno, ko bo dospelo uradno poročilo o prelomu odnosov. Vse je že pripravljeno za takojšnji transport. Arhivi so večinoma že pospremljeni. Vsi spisi se odpošljejo v Moskvo, kamor gre tudi vse uradništvo. Osobje trgovinske misije je vsak čas pripravljeno na odpotovanje. «Arkos, bo popolnoma likvidiran in bu ustavil vsako nadaljno poslovanje.

Izredno zasedanje sejma

Možnost razpusta sejma in novih volitev. — Občinske volitve v poljski prestolnici. — Umobolna fašistična organizacija. — Kongres poročevalskih agentov v Varšavi

Varšava, 25. maja, ds. Kakor zatrjujejo v političnih krogih, bo sejm v najkrajšem času sklican k izrednemu zasedanju, da sprejme več važnih zakonov. Med drugim bo na dnevnem redu izrednega zasedanja tudi sprejemba volilnega reda. Predsednik sejma Rataj je izjavil, da bo sklican sejm k izrednemu zasedanju bržkone že sredi junija ter da bo po sprejemu predloženih zakonov najbrže razpuščen in razpisane nove volitve, ki naj bi se vršile v jeseni. Vlada o tem sicer še ni sklepala, vendar pa v poučenih krogih zatrjujejo, da so nove volitve radi napetosti v vladni koaliciji neizbežne.

Pri nedeljnih občinskih volitvah je zmagala skupna lista desničarskih strank. Točni volilni rezultati še niso znani, ker se je zavleklo glasovanje do 11. ponoči in štetje glasov še ni bilo zaključeno. Volilna udeležba, ki je znašala povprečno 70 odstotkov, je bila izredno živahna. Agitacija, ki se je zadnje dni vidno stopnjevala, je dosegla v nedeljo dopolne in popoldne svoj višek. Na več krajih je prišlo do spopadov, pri čemer je bilo več oseb deloma celo težko ranjenih. Skupno je kandidiralo 25 strank za 190 mandatov 1175 kandidatov. Največ kandidatov so nominirali socialni demokrate, in sicer 169, dočim je združena desničarska lista po-

stavila 142 kandidatov. Največji uspeh je dosegla skupna lista desničarskih strank, ki dobi 40 do 50 mandatov; židovska nacionalna stranka in socialisti bodo dobili po 20 mandatov, vladna stranka 12 do 15 in židovska zveza 7 mandatov. Volilnih upravičencev je bilo 620.000.

V okolici Novogroda in v Volhiniji so razni ljudje že del časa zbirali prostovoljne prispevke za poljsko fašistično organizacijo. Nabitralci so izdajali potrdila, ki so nosila firmo in žig fašističnega direktorija. Za nabiralce se je končno začela zanimati policija, ki je te dni dva aretirala. Izkazalo se je, da so se prispevki stekali v Varšavo, kjer je neki Strazynski pred več meseci ustanovil fašistično organizacijo. Organizator sam pa je že več tednov v varšavski umobolnici. Policija je organizacijo razpusila in nabrali denar zaplenila.

Včeraj je bil tukaj otvoren tretji mednarodni kongres zavezniških poročevalskih agentov. Zastopanih je približno 40 inozemskih agentov. Kongres je otvoril šef kabineta ministrskega predsedništva Grybowski, ki je bil izvoljen za predsednika. Za podpredsednika sta bila izvoljena Maynot (Agence Havas) ter direktor Reuterjevega urada Clement.

Mednarodna konferenca dela

Bolniško zavarovanje — minimalne mezde — strokovne organizacije delavcev.

Dne 23. t. m. so v Ženevi zaključili svetovno gospodarsko konferenco, včeraj 25. pa se je otvorila istotam plenarna konferenca mednarodnega urada dela. V tej časovni skladnosti zasedanja dveh važnih gospodarskih in gospodarsko-socialnih konferenc je nehotie izražena skladnost problemov ene in druge konference, ki si sicer navidezno nasprotujejo, dejansko pa po svojem bistvu streme za istim ciljem: mednarodno organizirati gospodarsko povzdigo posameznih držav. Prva konferenca je predstavljala svetovni gospodarski parlament, druga predstavlja svetovni socialno politični parlament. Delo obeh je za obnovo sveta na temelju enakih gospodarskih in socialnih predpogojev enako važno in mora iti roko v roki. Sklepi si morajo biti v notranji skladnosti, ako hočejo prineseti vsesplošno, dejansko in trajno korist. Kar se v gospodarskem življenju dogaja v očitvidnem nasprotju z nujnimi in splošno potrebnimi socialnimi zahtevami, žaga drevo, na katerem hoče gospodarsko življenje cveteti in se razvijati; kar pa je nasprotno v socialno-političnem stremljenju nerealnega in v protislovju z danimi gospodarskimi nujnostmi in razvojnimi predpogoji. ovtra pomirjenje in izživa socialne boje, ki niso v korist ne enemu, ne drugemu. Macdonald, vodja angleškega delavstva, je v enem svojih zadnjih govorov povdaril nujnost realnosti v socialni politiki. Društvo narodov, ki je izvršilni organ sklepov obeh konferenc, ima brez dvoma v enih in drugih sklepih dosti gradiva, da z njim štiti in ohrani svetovni mir. Ne sme pa dati večje važnosti resolucijam gospodarske konference, ker bi s tem ogrozilo svetovni socialni mir in tako tudi splošni mir, ki je tako iz socialnih kakor gospodarskih ozirov potreben. Svetovno časopisje je razpravam gospodarske konference posvečalo zelo intenzivno pažnjo. Ako bo isto pažnjo posvečalo poteku razprav in sklepom mednarodne konference dela, bo s tem dokumentiralo samo svoje pravo razumevanje za svetovne gospodarske probleme.

Konferenca dela bo na letošnjem za-

spodarskem in socialnem življenju posameznika najnujnejše terjatev. Se veliko bolj pa je zakonita ureditve minimalnih mezd potrebna iz stališča mednarodne izenačitve produkcijskih stroškov. Na tem vprašanju mora torej biti v prvi vrsti interesirano tudi svetovno gospodarstvo.

Zaščita delavskih strokovnih organizacij je postala posebno aktualna radi razprav v angleškem parlamentu o zakonu o strokovnih organizacijah in radi italijanskega kodeksa dela, ki na novi podlagi ureja delavsko sindikalno gibanje. To zunanje obeležje bo dalo razpravam še poseben pomen. Delavske strokovne organizacije so delavčevu najvažnejše orožje v boju za svoj obstoj in napredek. Tudi te vrste zakonodaja je skromna in zelo različna. Svobodo strokovnega združevanja povdarjajo ne mirovne konference, nekaj držav to načelo osvaja tudi v svojih ustavah. Tudi naša. Poleg tega naša država o pravici združevanja na kratko govori v § 35 zakona o zaščiti delavcev. To vse je skromno. Še bolj skromna in sovražna strokovnemu združevanju delavstva pa je praksa. Strokovne organizacije pa so kot kontrahenti v kolektivnih pogodbah važen faktor v stabilizaciji gospodarskih prilik.

Dr. J. B.

Razprava o novem odvetniškem zakonu

Uvedba 5 letno pripravljane službe; doktorat ne bo več potreben; k advokaturi pripuščeno tudi ženska.

Beograd, 25. maja, p. Danes popoldne je zakonodajni odbor pretresal zakonski načrt o odvetnikih. Najprej se je prečitala cela vrsta predstavnih, ki so jih vložile razne odvetniške zbornice, med njimi tudi ljubljanska. Načelno razpravo je otvoril minister pravde dr. Srškić z ekspozicijem, v katerem je naglašal v očigled razcepjenosti zakonodaje v šest pravnih področjih v državi, nujno potrebo enotnega odvetniškega zakona. Predloženi načrt je rezultat dela strokovnih komisij. Osnovan je na načelih zakona za bivšo Srbijo, iz leta 1905. in za Hrvatsko iz leta 1908. Načelo je svoboda odvetnikov, njihova neodvisnost in avtonomija odvetniškega stanu. Vsakdo sme izvrševati advokaturu brez posebne odobritve oblasti, če je izpolnil pogoje, ki jih predpisuje zakon. Zakon ne zahteva, da mora kandidat imeti doktorat. Zahteva po doktoratu so opustilo najnaprednejše države kakor Francija, Nemčija itd. Dosedaj se je zahtevala za izvrševanje odvetniškega praksa, v Sloveniji sedem let, v Bosni in Hercegovini pet let, v Srbiji, Vojvodini in na Hrvatskem tri leta. Minister je vzel srednjo mero petih let. Načelo advokature zahteva, da se advokatura ne more združiti z nobeno drugo javno ali privatno službo. Ne dela se razlika med ženskami in moškimi. Minister se pri tem poziva na primer Francije, Nemčije, Avstrije, Finske itd. Odvetniki so pri izvrševanju svojega posla popolnoma neodvisni. Numerus clausus je minister odklonil.

Po ministrovem ekspoziciji je bil zakonski načrt brez diskusije v načelu soglasno sprejet.

V specialni debati je bil člen 1. sprejet brez debate, člen 2. pa z majhno stališčno spremembo. Pri členu 3., ki predvideva, da sme biti odvetnik tudi vsak bivši minister pravde, je dr. Vasa Jovanović naglašal, da je minister pravde večkrat politična oseba in se zgodi tudi, da minister pravde ni niti pravnik. Zato sploh ne more imeti pravice do odvetništva. To stališče je podpiral tudi poslanec Budisavljević. Posl. dr. Zerjav je povdaril socialopolitično stran tega vprašanja. Mi moramo ustvarjati skromne eksistence, in omogočiti, da živi čim večje število ljudi od poštenih dohodkov, ne pa da se dohodki kumulirajo. Minister pravde je to stališče osvojil. Člen 3. je bil sprejet v sledeči stiziaciji: V advokaturu morejo vstopiti tudi brez prakse, predpisane po tem zakonu; sodniki okrajnih, okrožnih, trgovskih sodišč, tajniki višjih sodišč, ki so položili sodni izpit ter imajo 10 let državne službe, državni pravdniki, načelniki inspektorji in tajniki ministrstva pravde, ki imajo 12 let državne službe, izredni profesorji prava, ki imajo 6 let službe, predsedniki okrožnih sodišč, predsedniki in sodniki višjih sodišč in redni profesorji prava na univerzah.

Člen 4. je bil sprejet z malo spremembo. Pri členu 5., ki govori o stažu odvetnikov, je dr. Zerjav govoril na staž petih let. V razpravo so posegli vsi člani odbora. Dr. Behmen je predlagal, da naj velja za staž tri leta službe pri odvetniku in eno leto pri sodišču. Referent ministrstva pravde je bil mnenja, naj velja štiriletna pripravljalska služba, od teh naj se lahko eno leto službi pri sodišču, najmanj dve leti pri kakem odvetniku v naši državi, eno leto pa pri sodišču ali pri državnem podništvu ali pa pri odvetniku, javnem notarju ali pa pri upravni odnosno pri finančni oblasti. Dr. Zerjav je izjavil, da bo glasoval proti. On je za pet let, razen tega pa predlaga, da se zadnji stavek popravi tako, da mora sodišče vsakogar, ki ima splošne pogoje sprejeti v prakso. Ta člen je dobil dostavček: Pripravnik, ki zahteva brezplačno sodno službo, mora biti sprejet. Vežbo pri odvetniku potrjuje odvetniška zbornica, pri javnem notarju in ostalih mestih pa pristojni starešina. Člen 7. in 8. sta bila sprejeta brez spremembe. Seja je bila na to zaključena in prihodnja sklicana za jutri popoldne ob 16.30.

Stavka v mostarski železniški delavnici

Mostar, 25. maja, n. Tu je izbruhnila stavka v železniški delavnici. Ker so bile mezde znižane za 15 odst.

Naši kraji in ljudje

Narodu!

Enkrat na leto stopa naša mladina v skupnem sprevodu na ulico, da s svojimi skupnimi mladimi silami manifestira svojo ljubezen do naroda in domovine. Že lansko leto je naša mladina presenetila našo javnost z impozantnim pohodom po mestu na svoj prvi «mladinski dan». Kar je bilo lansko leto skromen poskus, bo letos veličastna manifestacija, ker bo letos združen «mladinski dan» s proslavo desetletnice majniške deklaracije. To bo dan 29. maja, ko bo naša mladina javno pokazala svoje navdušenje za naše svete pravice in ideale, ki se jih uči v šolah spoznavati iz naše zgodovine in iz glasov naših narodnih glasnikov. Pričakujemo, da se bo naša narodna mladost s polnim srcem pridružila tej manifestaciji mladih src, ki so bodočnost naša. Nedelja bodi dan naše mladine, naše mladosti, našega ponosnega večno mladega navdušenja in zavesti naše mlade sile. Jugoslovenska Matica kliče vsem v imenu mladine, da vsi po svoji možnosti prispevate v to, da bo naša majniška manifestacija čim veličastnejša in jasen izraz naše velike skupne narodne volje.

Sprevod mladine se prične v nedeljo 29. t. m. ob 10. dopoldne na Mirju in krene po Bleiweisovi cesti. Gosposvet-ski cesti, Tavčarjevi ulici, Miklošičevi cesti, čez Franciškanski most, Stritarjevi ulici, Mestnem trgu, Starem trgu, čez Šentjakovski most, Cojzovi cesti, Emonski cesti, Rimski cesti in skozi Gradišče na Kongresni trg, kjer bo zaključek manifestacije. Raz vseh hiš in oken v mestu in zlasti tam, kjer se bo pomikal sprevod, naj visijo v počasčene dogodka izza desetih let in v pozdrav naši mladini naše državne in narodne zastave.

Proslava desetletnice majske deklaracije

Program prireditev «mladinskega dne»

V soboto 28. maja ob 16.

I. Velika dvorana hotela «Union».

- 1.) Premrl, «Zdravica», Dev. «Tri curice zbor zborile», srbska narodna. Dev. «To so fantje», gorenjska narodna. Poje mešani zbor dr. realke.
- 2.) Govor; govori dijak II. real. gimnazije.
- 3.) Kreutzer, Koncert na gosli št. 13, II. in III. stavek; izvaja Pfeifer, I. dr. gimnazija.
- 4.) Župančič, Kralj Matjaž; deklamira Lenček, I. dr. gimnazija.
- 5.) Iv. pl. Zajc, «Pesem slavulja», Premrl, «Dvigljivo skupni krog», Moška zbor s klavirjem, pojo združeni srednješolski zbori.
- 6.) B. Godard, Berceuse de Jocelyn, za gosli izvaja Fr. Stanič in orkester, II. dr. real. gimnazija.
- 7.) Ujedinjeni Južni Slovani. Verzi iz «Probratimije» in «Molitve», ki ju je zložil S. Jenko. Izvajajo Švigelj, Bleiweis, Roth, Pengov in Bukovec, III. dr. real. gimnazija.
- 8.) J. Klemenčič, «Poglejte ptičke», M. Tomc, «Majeva», Mešana zbor, Mihul «Molitev za vladarja in domovino»; mešani zbor s klavirjem in harmonijem. — Pojo združeni srednješolski zbori.
- 9.) Državna himna.

II. Dramsko gledališče.

- 1.) Mašek, «Pri zibelci», Narodna, «Barčica», Dekliška zbor; poje dekliški zbor II. dekliške meščanske šole.
- 2.) Govor; govori dijak dr. moškega učiteljskega.
- 3.) Gliša-Koritnik, «Domovini»; deklamira Jakopič, II. deš. mešč. šola.
- 4.) «Špela in medvedek», prizor; uprizori licejska osn. šola.
- 5.) Vilhar, «Slovenec, Srb, Hrvat, Narodna, «Pojte, pojte drobne ptičke», Narodna, «Škrjanček poje», Narodna, «Djevojčica ruže brala», Poje dekliški zbor I. dekliške meščanske šole.
- 6.) Odloček iz cvetne bajke; uprizori licejska osn. šola.
- 7.) Gruden, «Tržaškim bratom»; deklamira N. Slapar, I. deš. mešč. šola.
- 8.) E. Adamič, «Lansko veselje», «Tajmanima», «Vipavska», H. Sattner, «Lestovkama», Slovenske narodne pesmi; poje mešani zbor moškega in ženskega učiteljskega.
- 9.) Državna himna.

III. Operno gledališče.

- 1.) «Prišli so trije jagri», «Kje so tiste rožice moje», «Na Gorenjskem lušno bitje», «Marširala kralje Petra garda», Pojo dečki I. b. razreda III. deške osnovne šole.
- 2.) Govor; govori dijak srednje tehnične šole.
- 3.) Korsakov, Arabska pesem iz Šeheresade; Beriak, Koncert I. del za violino in klavir. Izvajata dijaka srednje tehni. šole.
- 4.) Župančič, «Vseh živih dan», deklamira Fortič, dvorazredna trgovska šola.
- 5.) Ivan Ocvirk, «Moja pomlad», Foerster, «Ali ni li zemljica krasna», Poje mešani zbor srednje tehni. šole.
- 6.) Narodna, «Luštna je vigrad», Aljaž, «Triglav», Poje dekliški zbor I. dekliške osnovne šole.
- 7.) Gradnik, «Pesem starega begunca»; deklamira Kovič, dr. realka.
- 8.) Adamič, «Če ti ne boš moj», Hubad, «Škrjanček poje», Poje mešani zbor srednje tehni. šole.

9.) «Slovan na plani» Dramatična slika v verzih; uprizori srednja tehnična šola.

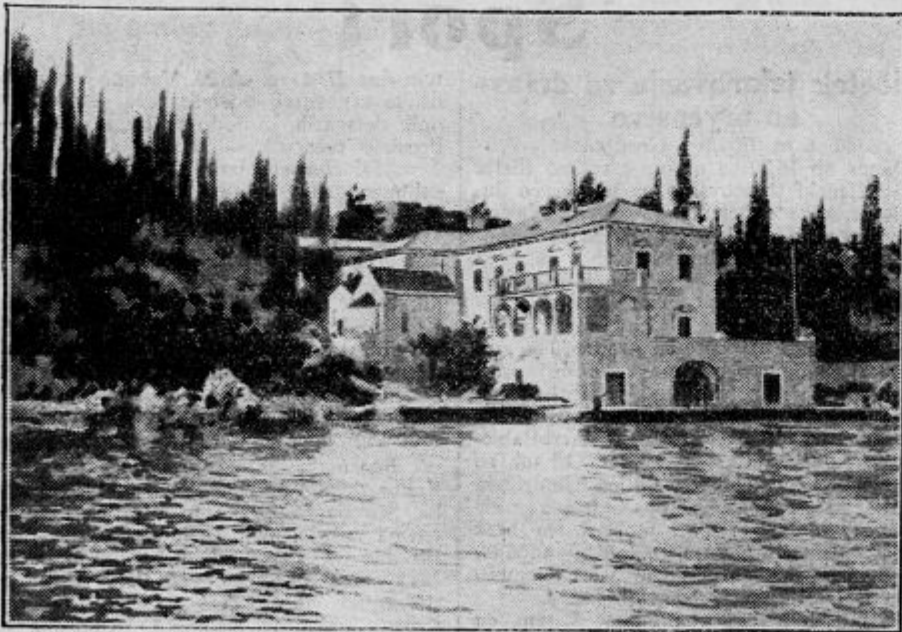
10.) Državna himna.

Kino Matica.

Ves program izvajajo učenke ženske realne gimnazije. 1.) Govor. 2.) Gruden: Tržaškim bratom. 3.) Kranjčević: Otažbini. 4.) Babičiny skazky. 5.) Le mois

de mais (Poesie populaire). 6.) Nušić: Naša deca (Saloigra). 7.) Klavir. 8.) Pevski zbor. 9.) Petie — solo. 10.) Župančič: Vseh živih dan. 11.) Himna Vardaru. 12.) Fofanov: Zvezdy jasnyje. 13.) E. Krasnohorska: Jihoslovanje. 14.) a) H. Barbusse: La lettre, b) Th. Gautier: Pendant la tempete. 15.) Charleston. 16.) Telovadni ples. 17.) Kolo. 18.) Državna himna.

Prestolonaslednikovo letovišče

Vila «Solitudo»

Bogate patricijske rodbine so imele v Dubrovniku krasne, razkošno opremljene palače. Toda s prostorom se je moralo znotraj mestnega obzidja štediti, zato so vse hiše visoke in ulice ozke. Nekatere palače imajo tudi majhne vrtiče z oranžami in drugim južnim drevjem. Teh vrtičev z ulice niti ne vidiš; opaziš jih šele, če vstopiš v palačo in greš po stopnicah v višja nadstropja. Vrt je navadno v višini prvega nadstropja. Ogromna večina hiš pa nima niti vrta niti dvorišča. V početni vročini je življenje v mestu neugodno. Zato so si bogataši sezidali dvorce zunaj mesta, najraje ob morski obali, kjer so stanovali v vročih poletnih mesecih. Na obali gruške luke je cela vrsta takih dvorcev. Pri vsakem je tudi majhna kapelica, v kateri je hišni duhovnik bral mašo, da se gospodi ni bilo treba mučiti po vročini v oddaljeno cerkev. Danes se ti dvorci v Gružu večinoma ne zapazujejo, ker so v vrsti novejših hiš s poslovnimi prostori trgovcev in parobrodskih agencij. Oni dvorci, ki so bliže kolodvoru, so tudi izgubili zvezo z morsko obalo.

Najdalje od prometa in poslovnega nemira, v popolni samotni stoji vila Solitudo na severni obali polotoka Lapad, ki proti zapadu in jugu omejuje gruško luko. Lapad je pravi Eldorado za tujce, ki hočejo uživati naravo. Pravi Dubrovčani ne gredo na sprehod iz mesta. V zimj se sprehajajo po svojem «Stradunu», (glavna ulica), poleti se opuščajo še na Brsalje, t. j. majhen trg pred kavarno Dubravko tik pred Pilskimi vrati. Lapad je za Dubrovnik to, kar je za Ljubljano Tivoli in njegovo nadaljevanje, Uvala Sumartin (Sv. Martin) na zapadni strani deli polotok Lapad na dva dela. Na južnem delu je markanten vrh Peška, ki se neposredno iz morja dviga do 197 m in s svojimi bujnimi košaticami pinjami nudi hlad in senco obiskovalcu, utrujenim očem pa odmor v kršnji okolič. Ta del Lapada je knezu Lichtensteinu tako ugajal, da je dal sezidati cesto, ki pod gorco Sv. Vlaho in okolj Peške vodi v Sumartin. Cesta ima ime po knezu, on jo je do svetovne vojne tudi redno vzdrževal. Ob tej cesti stoji cerkva Gospe od Milosrdja, zaščitnice mornarjev, blizu Peške pa cerkev sv. Mihaela, bivša župna cerkev gruška, z glasovitim pokopališčem dubrovniških plemičev.

V Sumartinu je najlepše dubrovniško morskoplovidišče. Tam je tudi dečji dom češkoslovaške države. Severni del polotoka Lapad ima najvišjo točko Rabin Kuk (101 m). Zazidana je le južna stran pri Sumartinu in vzhodna stran ob gruški luči. Na vrhu so ostanki francoske trdnjave iz Napoleonovih časov. Ob obali vodi pot za pešce. Na zapadni strani ni nobene hiše, na severni strani je neka kočica, ki služi ribičem kot shramba orodja, ter omenjena vila Solitudo pripadajočimi gospodarskimi poslopi.

Vila stoji tik ob morju, ima svoje pristajališče za čolne in je obdana s cipresami, lovorikami in drugim drevjem, sladkosnedneze bi znabiti zanimala rožična drevesa. Za vilo je lepa dolinica s palmami, oljkami in murvami. Dočim je vila sama v zimi preje izpostavljen burji, ki brize iz Dubrovačke Rijeke, je ta dolinica z mehkim hribom proti severovzhodu popolnoma zavarovana pred burjo. V ozadju je Babin Kuk, obrastel z gostim skoro neprehodnim grmičjem, v katerem se skrivajo fazani, ki jih gojijo dubrovniško lovsko društvo.

Vila stoji na samem, vendar v bližini prometnega mesta, do pristajališča je okoli 2 km, do kolodvoru blizu 3 km. Iz vile se vidi vsak brod in vsak čoln, ki vozi v gruško luko ali iz nje. Morska kopel je tik ob hiši, morska voda je tukaj poleti najprijetnejša in svežejša, ker tok Dubrovačke Rijeke prinaša hladno vodo.

Na starejših kartah je vila označena z imenom Gondola in to zbujata naše posebno zanimanje, ker je to ime rodbine pesnika Gundulića. Zadnji direktni moški potomec Gunduličev je bil Šiško Gondola, ki je

umrl l. 1800. On je postavil sina svoje sestere Kate, poročene Ghetaidi, in tako je nastala nova linija Ghetaidi-Gondola. Dandanes je le še malo direktnih potomcev starih dubrovniških plemiških rodbin. Moški potomci se v svojem plemiškem ponosu niso ženili, »da ne rodijo sužnjev Habsburgovcem, kolih predniki so se krave pasli v švicarskih hribih, ko so predniki dubrovniških plemičev že bili vladarji močnejši in bogate republike«. Tudi linija Ghetaidi-Gondola je izumrla. Zadnji potomec Franjo baron Getaidi-Gondola, župan dubrovniški, je umrl neozžen l. 1899. Posestvo oskrbujeta dva brata kmeta, ki tudi ni sorodnik baron Getaidi. Prvotno je ta progla z glavne pošte po Knafjevi ulici naravnost do železniške proge in so bili za to postavljeni telefonski oziroma brzojavni drozi. Sedaj so napeljali nove bakrene žice, 40 po številu, z glavne pošte čez strehe Narodne tiskarne, podružnice Narodne banke in Kranjske hranilnice v Šubičevu ulico in dalje do proge. Pri muzeju so morali poraziti tudi veje nekaterim drevsom. Ko bo ta proga popolnoma gotova, bodo začeli snemati žice s stare proge v Knafjevi ulici in nato odstranjati brzojavne droge. Delo zelo hitro napreduje. Slika predstavlja pošnega delavca na strelji Narodne tiskarne, na katero je splezal tudi naš fotograf-akrobat.

Na tem lepem posestvu starih dubrovniških plemičev bo najmlajši Karadjordjevič letos prebil svoje letovanje.

Hiša skrivnosti

I. del: Kadar jezero molči...
 II. del: Zmota justice
 III. del: Pota usode
 IV. del: Triumf ljubzni

Orjaški felefilm, v glavni ulozi slavni Rus: IVAN MOZUHIN (znan iz filma Carjev sel) pride v K... D...

Občni zbor „Soče“

Snoči se je vršil v prostornih restavraciji »Ljubljanski dvor«, 6. redni občni zbor »Soče«, enega naših najglednejših narodnih kulturnih društev.

Zborovanje, ki se ga je udeležilo lepo število članov, je otvoril predsednik društva dr. Dinko Puc, ki je uvodoma konstatiral sklepčnost, nakar je v lepem daljšem govoru obrazložil položaj naše države napram Italiji in drugim državam ter orisal nato splošno stanje društva.

Kar se tiče delovanja društva »Soče« v preteklem letu, ni bilo slabo. Njeni člani niso bogataši, vendar pa je mogoče konstatirati, da so vsi v polni meri razumevali cilje in ideje, ki jih goji društvo. Obiskane so bile vse prireditve zelo dobro, kar znači, da ima društvo vso pravico do obstoja. Člani večinoma Primorci so v Ljubljani nekakšni kozmopoliti, ki so tudi člani vseh različnih drugih narodnih društev. Vendar pa jih veže v »Soče« skupna zavest, da imajo vsi skupaj eno idejo: Rešitev naših zaslužjenih bratov.

Tajniško poročilo je podal nato tajnik dr. Lubej, ki se je uvodoma spomnil 7 med letom umrlih članov, katerih spomin so navzoči stoji počastili z vzklikom »Slava!« Iz poročila je razvidno, da šteje »Soča« danes 1426 rednih članov, združuje pa z ozirom na to, da so vključeni z družinski-mi očetj tudi družine, nad 6000 članov. Na 19 odborovih sejah je odbor letos razpravljal tudi o poglobitvi kulturnih stikov z drugimi društvi. Agitni so bili isto tako vsi podobski društva ter se je ustanovil letos tudi pevski zbor.

Blagajniško poročilo ravnatelja G. Šiligoja izkazuje lep napredek. Društvo je v finančnem oziru krepko. Po poročilu revizorjev gg. Fr. Gregorina in Kerševana je bil izrečen g. blagajnik absolutorij.

Sledite so volitve, pri katerih je bil izvoljen zopet soglasno za predsednika g. dr. Dinko Puc in za podpredsednika g. Ivo Sancin. V odbor so bili izvoljeni gg.: Josip Šiligoj, Josip Bačić, Martin Zgrablič,

Prvih v Ljubljani! — Danes ob 14. 3., 15. 6., 18. in 9. uri. — Popolnoma novo!

Veliki dvojni program:

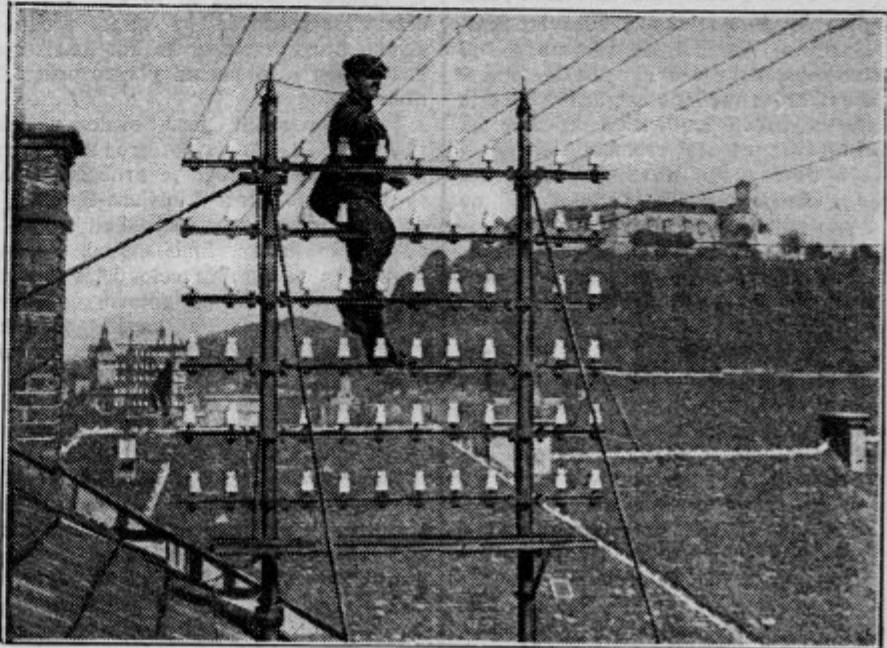
- Št. 1.) «BAGDADSKI LOPOV». Parodija bagdadskega lopova v ulogah «TRI OPI-CE», ki skrbe za obilo smeha. — Najboljše do sedaj izdelani film z opicami.
- Št. 2.) HARRY HILL, kralj modernih detektivov, znan kot Šerlock Holmes II. v njegovem največjem, elegantno senzaj. pustolovnem in vratolonnem volefilmu: «GOSPODAR SVETA». Vsaka scena nova originalna senzacija nad senzacija! — Pri vseh predstavah umetniški orkester. Naročila sprejema telefon 2730. KINO «DVOR».

dr. Ante Saplja, Milan Vouk, Lipe Bačnar, Ante Čotar, Andrej Bensa, Hinko Klavara, Fran Gregorčič, Marko Grzinič, Miha Simič, Vinko Gregorčič in dr. I. C. Oblak. Namesnik: Zvonko Tomazič, Bogomil Žargi, Josip Ivančič, Jakob Adamič, Fran Mihevc, Josip Zornada, Vinko Ravbar in

Škerf. Pregledovalci računov: Ivan Baučar, Fran Batjef, Andrej Kerševan in Peter Baučar.

Občni zbor je potekel v izredno lepem prijateljskem razpoloženju, v katerem se je izražala trdna volja za čim intenzivnejše, smoteno nadaljnje delo.

Na ljubljanskih strehah

Zadnje dneve so uslužbenci telefonske uprave imeli mnogo posla z napeljevanjem novih bakrenih telefonskih žic od glavnega telefonskega urada na glavni pošti do železniške proge v Tivoju, odkoder se te proge, določene za interurbani promet, odcepijo na razne strani, tako proti Trstu, Dumaju, Beogradu, proti Gorenjski, Dolenjski in Notranjski. Prvotno je ta proga šla z glavne pošte po Knafjevi ulici naravnost do železniške proge in so bili za to postavljeni telefonski oziroma brzojavni drozi. Sedaj so napeljali nove bakrene žice, 40 po številu, z glavne pošte čez strehe Narodne tiskarne, podružnice Narodne banke in Kranjske hranilnice v Šubičevu ulico in dalje do proge. Pri muzeju so morali poraziti tudi veje nekaterim drevsom. Ko bo ta proga popolnoma gotova, bodo začeli snemati žice s stare proge v Knafjevi ulici in nato odstranjati brzojavne droge. Delo zelo hitro napreduje. Slika predstavlja pošnega delavca na strelji Narodne tiskarne, na katero je splezal tudi naš fotograf-akrobat.

Umor v Zverinjaku pri Brežicah

V Zverinjaku št. 42. je stanovala Ana Kopinč, 79letna užilkarica, sama v hišici ob glavni cesti Brežice—Krkško. Ko je v nedeljo, dne 22. t. m. nj bilo na spregled, so sli sosedje na poročilo tam v bližini se nahajajočega pastirčaka, da so pri Kopinčki okna z čunjami zamašena in koš pri mali lani narobe obrnjen, kakor da se je kdo v hišo splazil, pogledat, kaj je na tem. Ko so prišli v hišo, so našli Ano Kopinč v postelji umorjeno z dolgo zevajočo rano na licu. Obvestili so orožniško postajo v Brežicah, ki je takoj stopila v akcijo. Ob 14. popoldne je prišla sodna komisija. Komisija je ugotovila naslednje: Storilec je umoril Ano Kopinč z veliko sekiro v noči od 21. na

22. maja tako, da ji je s prvim malim presekal polovico vratu, z drugim udarcem pa napravil okoli 10 cm dolgo in 2 in pol cm široko zevajočo rano, tretji udarec ji je bil zdrobil gomji del prsne koša, četrti udarec pa je padel vrh senca, toda s topim delom sekire. Tudi na rokah je imela rane od zamahljanje sekire.

Vse je sumilo, da se je izvršil umor radi denarja, ki ga je prečela za prodano tele, toda denar so našli v postelji. Kakor smo že poročali, je morilec odnesel samo 25 Din. Slika predstavlja stanko, kakor so jo našli umorjeno v postelji. Na sliki se vidijo tudi rane.

Nenavaden poskus zastrupljenja

Pred nekaj dnevi si je v Rogatcu skušala končati svoje življenje kmečka žena Ana K. iz Pilštajna na prav originalen način. Kupila si je 1 l žganja, 1 l dobre starine in nekaj lizola. Vse to je žena zmešala in nato jzila. Sredi sobe jo je pozneje našel njen mož v popolni nezavesti. Hitro je poklical zdravnika, kateremu se je posrečilo ohraniti ženo pri življenju. Izpral ji je želodec in žena je bila rešena. Ana K. je večkrat govorila, da si konča življenje, ker je živela v večnem prepriju z možem, tožarila se je s sosedji in je bilo na posestvu težko brame dolgov.

Defraudant milijonov prijet v Beogradu

Beogradska policija je te dni prejela de: fraudanta milijonov, ki so ga že več let brez uspeha iskali. To je bivši blaginik v davčnem oddelku finančnega ministrstva v Atenah, ki je od tamkaj pobegnil že leta 1925, ko je pomeveril 4 milijone drahem državnega donarja. Izginil je brez sledu, dokler ni beogradska policija te dni dognala, da se muči v Beogradu nek sumljiv človek. Nemađoma ga je aratrala in mož je res priznal svojo krivdo. V Beogradu je živel pod imenom Nikola Nasimov. Defraudant je sprva pobegnil v južno Ameri-

ko in se naselil v Urugvaj, potem pa se z urugvajskim potnim listom vrnil v Ev: ropo ter živel nekaj časa v Franciji in Angliji. Pred tremi meseci je prišel v Jugoslavijo, kjer se je nameraval stalno naseliti. Pogajal se je za prevzem neke trgovine. Star je 32 let, pri njem so našli samo vrednostne papirje.

Žrebanje srečk razredne loterije

40.000 Din je zadel Številka 106.122

Beograd, 25. maja r. Pri današnjem dopoldanskem žrebanju srečk državne razredne loterije so zadele:

40.000 Din številka 106.122	10.000 Din številke: 37.962 83.631 92.242 in 33.590.
po 4.000 Din številke: 64.287 65.842 89.504 in 104.564.	po 2.000 Din številke: 20.869 27.139 30.505 37.047 38.220 44.245 45.995 57.577 60.553 64.507 78.235 82.241 87.861 106.684 117.352 119.869 121.743 121.657 9401 26.765 31.698 31.347 41.498 44.614 47.093 59.808 60.434 62.971 64.515 72.866 77.406 80.355 90.714 109.541 109.695 116.798 3.438 4.189 7.504 16.983 21.584 23.426 25.686 25.181 31.565 40.914 41.582 44.710 45.344 57.543 59.973 63.905 66.978 71.821 73.952 73.693 75.027 78.965 86.881 88.617 95.702 112.245 in 123.041.

Razširjenje železnice v Sloveniji

Zadnje dneve smo izvedeli nekoliko posebnosti o gradnji novih železnih prog v celoti državi. Pri tem programu prihajajo v poštev za našo ožjo domovino tri proge, ki predstavljajo prav za prav le izpopolnitve že obstoječega omrežja s tem, da zvežejo stare proge medsebojno. Nove proge naj bi bile: Kočevje-sušaska proga pri Srpskih Moravicah v dolžini 45-50 km; Rogatec-Krapina kot zveza sedanjih lokalnih krog Grobelno-Rogatec in Krapina-Zaprešič (Zagreb) ter St. Janž-Sevnica, ki naj omogoči zvezo med glavno progo Ljubljana-Novovo mesto-Karlovac. Skupna dolžina projektnih prog znaša okoli 78 km. Minister za promet je v svojem ekspoziciji omenil, da se prične graditi rogaško-krapinska proga takoj, ostali dve pa po končanem preštudiranju načrtov, kar naj bi se zgodilo v teku dobrega pol leta. Ako se tedaj držimo izjavljanih g. ministra Milosavljeviča, bi se v teku leta 1927/28 pričela v Sloveniji gradnja vseh treh označenih prog.

Koristi Slovenije od novih zvez bo znatna. Zlasti pa pričakujemo vsi mnogo od bodoče kočevske zveze na sušasko progo. Izognemo se namreč po izgraditvi te črte popolnoma vplivu italskih železnic na precejšnji del našega prometa, ter dosežemo z novo progo direktno zvezo Slovenije z našim morjem in Sušakom, ne da bi bilo potrebno posluževati se poti preko inozemstva. Kaj pomeni za celo deželo, kmoti po lastnih tleh pot do morja, je menda vsakemu količjak uvidnevemu človeku jasno.

Za nameravano progo obstoje trije načrti, tako je naglašal minister v svojem ekspoziciji. Naš namen ni, da bi na tem mestu govorili o prednostih in slabostih pos. načrtov, vendar pa jih moramo našteti, povdarjajoč pri tem dejstvu, da je bil svojačasno ob potrditvi zakona o Blairtovem posojilu l. 1922 zakončen Klodič-Hrovatov projekt. Za širšo javnost je važno, predno preidemo na projekte same, da podčrtamo one zahteve, ki jih stavi naša pokrajina na nove proge. Na vsak način mora biti izgrajena nova zveza Kočevja z glavno progo Zagreb-Sušak tako, da bo omogočala zadostno brzi in varen promet, da ne bo premalo sposobna kot zveza Ljubljana in Maribora z morjem. To bi se doseglo le v tem slučaju, ako se izgradi nova proga prvovrstno, obstoječa proga Ljubljana-Grosuplje-Kočevje pa primerno preuredi za hitrejši in varnejši promet. Izvrši se lahko zadnja naloga dvojnimi potmi; bodisi z izmenjavo tira, povečanja postaj od Grosuplja do Kočevja in z vrstnitvijo raznih potrebnih signalnih naprav, ali pa potom delne preložitve kočevske proge. O tem zadnjem za sedaj ne more biti govora; zato bo treba za enkrat ojačiti obstoječo progo. — Za kasnejši promet je vevaležno z ozirom na obratovne stroške omeniti, da je le v korist celokupnemu našemu gospodarstvu, ako je obrat čim cenejši in proga čim večje kapacitete glede prometa. Specialna igra veliko vlogo strojna služba, ki največ stane in znaša okrog 60-70 % vseh obratovnih stroškov.

Projekta, ki sta generalno in detajlno izdelana za progo Kočevje-sušaska proga, sta dva: Klodič-Hrovatov in dr. Musilov. Prvi projekt veže Kočevje preko Mozlja, Starega trga in Lukov dola z veliko postajo Srpske Moravice v dolžini 50 km, od katerih bi bilo izgraditi na novo okroglo 45 km. Drugi projekt, dolg 51,5 km, vodi iz Kočevja preko Stalcarjev, Banje Loke, Broda na Kolpi na Brod Moravice, kjer je sedaj neznatna postajala ter bi se morala priložna stanica šele izgraditi. Tretji projekt, ki je bil le generalno izdelan po g. Svaigariju, se ne ozira mnogo na krajevne prilike ter samo veže Kočevje preko Dola pri Starem trgu isto tako s Srpskimi Moravicami v dolžini 39 km.

Kakor je že omenjeno, je bil l. 1922 zakončen projekt ing. Klodiča-ing. Hrovata, ki se ozira v mnogem na krajevne interese pokrajine, medtem ko je dr. Musilov bolj lokalnega kot tranzitnega pomena. Jasno je, da ne moremo posegati v vprašanja odobritve enega ali drugega programa predaleč, saj bo o tem odločala tozadevna komisija; pač pa bodi v par besedah podčrtan pomen nove proge za nas v Sloveniji.

Po spojitvi Ljubljane in Maribora preko Kočevja s Sušakom se nam primakne Jadran za nad sto kilometrov bližje, kar pomeni pri potovanju znaten prihranek na času. Izračunali smo, da bi potreboval brzi vlak preko Kočevja na Sušak le 5 ur, potniški vlak 7 ur, kar bi zelo uspešno povzdignilo tujski promet iz Slovenije, pa tudi iz severa sploh na jugoslovanski Jadran. Danes, ko se moramo voziti na Sušak preko Karlovač skoraj 12 ur, da prevozimo razdaljo 320 km, nam je zveza preko St. Petra po italijanskem ozemlju krajša in cenejša kljub carinski in policijski manipulaciji v Raketi in Postoini. Po novi progi bo iz Ljubljane na Sušak le 210 km, ki jih količjak zmogel brzi vlak mora v 5 urah prehiteti. Isto velja smiselno za pomorske vlake. Nova proga bo tedaj za potniški promet znatno približala morje naši domovini ter pospeševala tujski promet. Vozili se bomo lahko na Sušak ponoči v kopeli, po večerji pa nazaj v Ljubljano. Preko nedelje bo mnogo izletnikov. »Gorski Kotar« postane druga Gorenjska! — V pogledu tovarnega prometa pričakujemo od nove proge to korist, da se bo vršil izvoz produktov iz Jugoslavije, katerih pot ne pelje prav brezpogojno skozi Trst, po novi progi na Sušak, kjer se bo ukrcal za morsko plovidbo. Na vsak način bo v doglednem času potrebna izpopolnitev pristaniških naprav na Sušaku s pritegnitvijo Martinšičev. Inž. Klodič je v tem pogledu zasnoval lepe načrte, po katerih bi se dosegla najmanj trikratna kapaciteta sušaskega pristanišča z razmeroma malimi stroški. — Izvzajalec, ki mora danes iz

kočevske in sosednjih prog samo radi pomikanja primerne zveze Slovenije na morje, najprej v Ljubljano in potem v Trst, da se natovori v ladje, bi zavzel veliko postavko pri tovarnem prometu nove proge ter povzdignil pomen sušasko luke.

Od kočevske proge lahko pričakujemo naša domovina gospodarsko zelo mnogo koristi.

Važna zveza bo dosežena z dograditvijo proge Rogatec-Krapina, ko nastane tretja zveza Maribora z Zagrebom, neodvisna od Zidanega mosta in celo krajša. Osobito bo pridobilo zdravilišče Rogaška Slatina, ki bo spojeno tudi na vzhodni strani z železnico. Ravno tako velja to za Krapinske Toplice. Proga bo vedno lahko služila kot razbremenilna proga glavne črte Zagreb-Zidani most-Maribor, saj se bo deloma tovarni promet speljal iz Maribora direktno po njej v Zagreb. — Projekt je samo eden in kakor smo potučeni, se vrši ravno te dni komisija ljubljanske direkcije na terenu, da prouči vse potrebno za pričetek dela. Ako se letos prične, bo drugo leto ob poletem času železnica že stekla. Šta znaša gradbena dolžina le 16 km. V interesu države same pa je, da zgradi progo kot glavno druge vrste in ne kot lokalno, ako ima namen razbremeniti glavno progo Maribor-Zagreb.

Tretja proga St. Janž-Sevnica v dolžini 12 km je bila že davno, pred 8 leti trasirana. Namen te proge je pritegniti Dolenjsko k glavni progi Ljubljana-Beograd, ne da bi mora potnik uporabljati dolgo pot po ovinku preko Ljubljane ali Karlovca. Prav tako pa približa celo dolenjsko stran Mariboru, kar bi ob gotovih okoliščinah vplivalo na pocenitev raznih produktov vsled krajše poti. Odlično vlogo bo proga igrala pa šele tedaj, ko bo iz Črnomlja napravljena zveza na Lukov dol in s tem na sušasko progo. Tedaj bo Sušak tudi Mariboru postal bližji nego je sedaj Trst.

Govorilo se je dolgo o novih progah v Sloveniji. Skrajni čas je, da se preneha s pisanjem in govorjenjem in prične z delom. Ako bi se pričelo takoj, bomo v treh do štiri letih imeli sedanje načrte dograjene. Ker se bodo pojavile še druge naloge, ki bodo morale biti rešene, vsakakor ni dobro odlašati še nadalje izgraditev novih prog.

Slučaj g. Ogrinca pred Stolum sedmorice

Zadoščenie preganjanemu uradniku.

Zagreb, 25. maja

Danes se je vršila pred Stolum sedmorice razprava proti odgovornemu uradniku v Kočevju izhajajočega radikalnega tednika »Ljudska Samouprava«, g. Pavletu Homenu. V »Samoupravi« je lansko leto meseca maja napadel g. Radovana Ogrinca, takratnega šefa kurilnice v Novem mestu. G. Ogrinc je bil velik grešnik, ker je bil zaveden demokrat in član demokratske delegacije v občinskem svetu. Hoteli so ga za vsako ceno spraviti iz Novega mesta. Ker mu niso mogli drugače do živca, so v svojem lašču vprizorili proti njemu ostudno gonjo ter mu očitali goljufijo, tatvino, poneverbo in sploh vse, da bi ga kar najbolj diskreditirali. Ker pa je tudi na podlagi teh obdolžitev proti g. Ogrincu uvedena disciplinarna preiskava potekala za gg. radikale neugodno, so zastavili vse, da so ga spravili iz Novega mesta. Sam bivši slovenski radikalni minister ga je denunciral pri generalni direkciji drž. železnice ter zahteval njegovo premeštev ali odpust z nemeljivostjo, da je »protivarn radikalnoj strani v Dolenjskoj!«. Za takratnega generalnega direktorja ličja je bil to dovoljni vzrok, da je brzojavno odredil ljubljanski direkciji takojšnji odpust, odnosno premeštev g. Ogrinca. Ljubljanska direkcija se je morala temu povelju pokoriti in tako je moral g. Ogrinc iz Novega mesta. Jasno je, da si je g. Ogrinc poiskal zadoščenia za nezastavljene napade pri sodišču. Že pri novomeškem sodišču je bil odgovorni uradnik kočevske »Samouprave« obsojen, vendar pa tako milo, da se g. Ogrinc s tako razsodbo ni zadovoljil in je vložil pritožbo na Stolum sedmorice. Stolum sedmorice je na današnji razpravi, pri kateri sta bila osebno navzoča tožitelj in toženec, prvotno razsodbo razveljavil in obsojen odgovornega uradnika, za čigar hrbet so se skrili napadalci, na 3 dni zaporu, 3.000 Din globe in 15.000 Din odškodnine oklevetanemu. Upamo, da bo ta stroga sodba, s katero je dobil g. Ogrinc zaslužen zadoščenie, gg. radikale kočno vendarle

Ljubezen je bolezen

Ljubljana, 25. maja

France je imeniten dečko, postaven in vroče krvi. Včasih se je norčeval iz vseh deklet, ki so se ozirala za njim. Omenil ni ni noben, še tako ljubezniv ter sladak nasmešek. France je pomaknil klubok še bolj na stran in se prešerno nasmejal, povrtal z očmi še globlje v srce dekleta, nato pa odšel ponosno, kakor da čuje hitre utripe srca deklet, ki so se sožale in zastojni upale, da jih kdaj poznaži. Tako je potekal čas njemu in tudi dekletom. France je bil srečen, ker je bil prost in mu je bilo srce neizrečeno lahko, dočim so dekleta trpela in hrepnela po njem. Naenkrat pa se je stvar obrnila. Bilo je pozimi, ko je prišel France na neko veseliko tja na Glince. Zopet mu je igral okrog usten prešeren, zavojnoč nasmehek. Ej, koliko se je zdrazilo dekletih src, ko so ga zapazile. Toda France se ni zmenil za tje, ki so mu metale lepe poglede. Njegove oči so se ustavile na stasvi dečvi, okrog katere se je gnetla gruča česticev. Pristopil je tudi France ki pa ga je zadel bladen, odbijaloč pogled. Franceja je to pogrelo in začel se je truditi, da bi vnel tudi Mariško. Sklenil je, da jo zavojuje, čerudi drugim dekletom popokajo srca. Njegovi poskušaji so se mu posrečevati šele po nekaj tednih velikih naporov, ko je izbral prav vse svoje umeritve, France in Mariška sta se zaročila. Bil je zaljubljen do ušes, dočim je ona

ostajala vedno hladna. Naenkrat pa se je pred dnevi ohladila tako, da je Francetu odpovedala ljubezen in razdrla zaroko. France je klonil, postal je mehak in je sploh postal senca nekdanjega ponosnega Francea. Razen tega so mu obrnila hrbet se dekleta in se mu sedaj škodoželjno smejejo. France si je končno kupil revolover. Na vsak način si je hotel pridobiti Mariško nazaj. Začel ji je groziti in jo ustavljal na cesti. Zadnjič jo je srečal večer pred čerkvijo na Viču, se postavil pred njo in bruhnil: »Če me ne misliš poročiti, te bom pa ustrelil...!«

Marički je postalo pri teh besedah kar vroče, akoravno ni občutila nikake ljubezni več za hudega fanta. Gledala je, kako bi se hitro umaknila. Miru pa ni imela več,

ker so prišle k njej razne prijateljice in ji hitele pripovedovati, da je France ves iz sebe in pripoveduje tudi drugim, da bo nekaj naredil.

Marička je pomislila in vzkliskala: »Če je pa tako, naj pa policija reši položaj!« In odšla je res na stražnico ter povedala, kakšna nevarnost ji preti. Francea so aretirali, vendar pa niso našli pri njem samokresa, ki ga je prej kazal okrog. »Veste, izgubiš sem ga. Na žalost, ker me Marička ne mara, sem se »ga« navlekel, da je kar teklo od mene in takrat je bržkone odplavilo tudi samokres, ž njim vred pa tudi ljubezen do Maričke. Zdej bom raje kar za drugo pogledal. Saj zdajle spomladim se nam dekleta, kakor včasih, kar same nasmihajo...«

Sport

Pričetek tekmovanja za državno prvenstvo

26. t. m. Iirija: Gradjanski

Danes ob 16.30 se otvori s tekmo Iirija: Gradjanski tekmovanje za prvenstvo Jugoslovenskega nogometnega saveza. Naslov državnega prvaka brani I. Hrvatski Gradjanski SK, večkratni prvak ZNP in brez dvoma eden najbolj renomiranih in popularnih klubov v državi, ki živi tudi v inozemstvu dober sloves. Gradjanski je tik pred državnim prvenstvom preuredil in pregrupiral svoje moštvo in gre v boj proti Iiriji kot izrazit favorit. V Ljubljani nastopi moštvo v sledeči postavi: Mihelič, Stamfl, Remec-Hitrec, Ivančič, Art-Babič, Pasinek, Perška, Cindrič, Giller. Od teh so Mihelič, Remec, Hitrec, Giller, Cindrič in Perška že ponovno zastopali barve naše države. Največji opori moštva sta brez dvoma Mihelič in golu in srednji napadlec Perška, oba sta nedavno proti Rumuniji in Bolgariji dokazala svojo klaso.

Iirija ima precejšno prednost v tem, da nastopi doma, drugače jo je pa državno prvenstvo nekoliko prehitelo. Iirija nastopi v postavi: Kreč-Pleš, Beltram-Jenko, Dekleva, Lado-Janez, Oman, Gabe, Verovšek. Dober tekmo sodi Beogradčan Joksič.

Predprodaja vstopnic se vrši od 8. do 12. na verandi kavarnе Evropa. Ker je pričakovati popoldne velikega navala na blagajne, se priporoča občinstvu, da si nabavi vstopnice že v predprodaji.

Turnir za prehodni pokal LNP.

29. t. m. Iirija: Atletik SK

Odločilna tekma za prehodni pokal podsaveza se vrši v nedeljo 29. t. m. ker je savez okupiral prvotno določeni termin 26. V. za državno prvenstvo. V finalni tekmi se snideta prvak ljubljanskega okrožja Iirija in zmagovalac mariborskega okrožja Atletik SK. Iirija si je priborila dostop v finale z zmagani nad Panonijo, Hermesom in Primorjem. Atletiki pa so ostali zmagovalci v srečanjih s Celjem in Rapidom. Tekma se vrši na prostoru Iirija in prične ob 17. uri. V predtekmi, ki se vrši ob 15.30 se odloči s tekmo Slavija: Reka prvenstvo II. razreda.

Službene objave LNP. (Iz seje poslovnega odbora dne 25. V. 1927.) Na znanje se vzame, da je upravni odbor JNSa na seji dne 23. V. preložil drž. prvenstvo tekmo Iirija: Gradjanski na praznik 26. V. Predsedstvo LNP je bilo vsled tega primorano odgoditi poudarjene pokalni finale Iirija: Atletik SK na nedeljo 29. t. m. kar se naknadno potrjuje. Atletik SK je prejel tozadevno poseben dopis. — Kot predigra pokalnemu finalu dne 29. t. m. se odigra prvenstvena tekma II. razreda Slavija: Reka, kot predigra prvenstveni tekmi Iirija: Gradjanski ostane prvotno določena prv. tekma Svoboda: Krakovo. Za 26. V. na seji 18. V. določena reditelj ska služba se spremeni sledeče: blagajna: gg. Smole, Kovač, Sterle ter SK Iirija; SK Svoboda postavi 3 biljeterje. Rediteljstvo: gg. Cimperman, Malovrh, Stiene, Dečman, SK Iirija 5 rediteljev, SK Krakovo 3 reditelje, službo na tribuni opravlja SK Iirija. Vsi navedeni morajo biti točno ob 14.30 pri blagajniškem vohu na igrišču, reditelji in biljeterji z rediteljskimi znaki svojih klubov. Proti prekršiteljem se bo strogo postopalo. Služba za nedeljo 29. V. Blagajna: gg. Gosar in Zajec ter SK Slavija; rediteljstvo gg. Černe in Bergant ter vsi trije ljubljanski klubi po tri reditelje, na tribuni opravlja službo SK Iirija. Nastop službe ob 15. uri.

Hazena Primorje: Maribor. Dopoldne ob 11. uri se vrši na igrišču Atene prvenstvena hazenska tekma med Primorjem in Mariborom. Družina Maribora vživa zaslužno sloves kot ena najboljših hazenskih družin ne samo v Sloveniji, temveč tudi v celni državi. Posebno je na glasu njena napadalna vrsta, ki je izredno odlična pred golom. Primorje je v tekmi z Muro pokazalo, da je njena družina sposobna tudi najmočnejšemu nuditi zadosten odpor in bo tekma vsled tega nad vse zanimiva.

ASK Primorje: SK Jadran. Danes, nedeljo, ob 14. odigra gornja kluba prijateljsko tekmo, ki obeta z ozirom na mlajše moči, ki bodo ob tej priliki nastopile, zanimivo borbo.

SK Jadran. Danes ob 13.30 morajo biti sledeči igralci na igrišču Primorja: Varoga, Steiner, Zor, Pokorn, Brear, Kos, Zomer, Logar, Rogič, Januš, Kotar; Bončina, Banovec, Gartner. Ob 14. tekma z ASK Primorjem. — Ob 9. dopoldne delo na igrišču v Kolesarji za ostale člane. — Načelnik. ASK Primorje, nog. sekcija. Danes naj bodo ob 13.30 v garderobi sledeči igralci: Anžovar, Jug, Sv. Sočan, Može, Koradič, ni, Vidic, Pečar, Birsca, Camernik, Bauer, Terček, Zalar. Dopoldne ob 9. igrajo prijateljsko tekmo juniorji proti rezi Slovana. ASK Primorje (hazena sekcija). Danes ob 11. prv. tekma s SK Maribor na igrišču Atene. Igralke: Kaiser, Jenko, Vidic, Modic, Erbežnik, Zanner, Podboj in Kramer naj bodo istotam ob 10.30. Drese in opatke prinesite seboj. — Načelnik. SK Iirija (lahkotletska sekcija). Danes ob 10. obvezan trening. Polnočestvilno. ZSK Hermes. Trening vseh moštev se vrši danes ob 15. na igrišču. Prosim vse igralce, da se istega udeleže. — Načelnik. Pododbor Kotarskega saveza v Ljubljani vabi vse kolesarske klube, da se udeležijo prireditve bratskega kolesarskega društva »Ljubljaničica«. Dobrujno, v nedeljo dne 29. t. m. Zbirališče je v Ljubljani, Sv. Jakoba trg ob 13. uri. Opozorilo vsem klubom! Sestanek v zavezi olimpijskega odbora se vrši v pe-

tek, dne 27. t. m. ob 20. Vabimo vse klube, da se zanesljivo udeleže tega sestanka po onih delegatih, ki bodo tvorili ta odbor. — Prosim točnosti. — JZSS.

ZSK Hermes. Izredni občini zbor kluba sklicujemo v sobotno dne 11. junija 1927. ob 19.30 v restavraciji Gorenjski kolodvor. Dnevni red: 1. Volitev novega odbora in 2. izprememba pravil. — Pozivam vse člane, da v zmislu pravil poravnajo članarino, ki se bo v prihodnjih dneh pobirala. Kdor ne bo plačal članarine, ne bo imel glasuvalne pravice. Nadalje pozivam člane, da morajo biti vsi samostojni predloži podpisani natmanj od 10 članov ter predložiti predsedniku najmanj 14 dni pred obč. ním zborom. — Predsednik.

Bencinska potrošnja vožnja preložena. Kakor doznavamo od Avtomobilskega kluba, Sekcija Ljubljana je bila bencinska potrošnja vožnja, ki bi se imela vršiti v nedeljo dne 29. t. m. odgođena na nedolohno čas. Vzrok temu je pred vsem naravnost dezolatan stanje cest pri Velenju in s Črnega sedla do Kamnika. Bencinska potrošnja vožnja je imela jako lepe izgledje in je uživala posebno zanimanje strokovnih krogov. Upati je, da se bo še tekom tekočega leta izvršila v čim večjem obsegu.

Za veliko motociklistično in avtomobilsko dirko na Tezno dne 26. t. m. je prejel dirkalno vodstvo do danes 25. prijav do maših in najznamenitih inozemskih dirkačev. Trening se je radi popravila prostora preložil na sredo popoldne in četrtak zjutraj. Za občinstvo, ki misli posetiti dirko, bo vlak pripravljen na Glavnem kolodvoru z odhodom ob 13.35 na Tezno. Tudi avtobusi bodo vozili neprenehoma od Glavnega trga na Tezno. — V sredo se vrši pri Zámorcu ob 20.30 pozdravni večer došlih gostov, po dirki pa bo istotam zabavni večer, h kateremu so vabljivi vsi člani Motokluba in Avtokluba in po njih vpeljani gostje. Predprodaja vstopnic se vrši, da se zabrani prevleki naval občinstva, na dirkališni blagajni od srede naprej v vseh sportnih trgovinah, osobito pa v tajništvu Motokluba na Aleksandrovi c. 19. Predprodaja traja do četrtke popoldne. Ker Motoklub ni štedil ni v sredstvih, ne na trudu, da vprizori čim impozantnejšo in senzacionalno dirko, pričakuje tem širšo udeležbo naše publike.

Pred sodniki

Jože ima tako vročo kri, da jo bo hladil 14 dni v zaporu, a France pa dva dni. Zadevca je pa tako-le: Oba fanta sta doma za Golovec, kjer živita pri svoji materi kmetici Marijani, ki se je pred leti še enkrat poročila. Kmet Binčelj, ki je čisto dostojen človek, jo je vzel; pa je nekaj prišlo nazvrti, najbrže največ zaradi obeh fantičev in naposled sta odšla vsak v svojo stran. Binčelj pa svoje Marjanice vendar ni pozabil, še se je vrnil včasih, saj še vedno čuti toploto v srcu, kadar jo zagleda. In tako se je oglasil pri nji tudi prve majnikove dni. Možakar je zadovoljno prikorakal v vas in se še postavil s per smarnicami, ki jih je mimogrede v hošti odtrgal ter si jih vtaknil v gumbico. Bil je dokaj prazniten in zadovoljen ter je prav pristočno pozdravil svojo ženo. A fanta, ko sta videla svojega očima, sta se oba namrdila in se mu umaknila.

Možakar je postal dekle po liter vina, se vsedel k svoji stari in jo ljubeznivo povpraševal, kako in kaj.

»Kako, tako-le«, sta kriknila tedaj oba negodnika hkrati in dirje navallila nanj, da je možakar kar padel. Jože ga je s tako silo udaril po licu, da se je zvrnil po tleh, a France si ga je privoščil, ko je bil že na tleh. Jalova junaka sta ga potem pretepala, ga brcala in Jože je še skakal po njem. Zdej bosta pa oba skakala z mečlami po sodniškem dvorišču, da ne prideta iz vaje.

Tišek z Iga pripoveduje: »Tišek z Iga sem in sem res tišek, a zadnjič me je pa fratalo kot še nikoli tako. Lani sem sedel v neki oštariji v Ljubljani, pa je priklovratil mimo baraba Čik z rokami v žepu ter suhe v žepu in žolodu. Kislo se je držal in mi dejal, da ima tablice, take tablice, ki jih imajo voiniki in na njih napisano svoje ime. Pa sem rekel barabici: »Ti to-le bi pa ne bilo napatno; tablice moram tudi jaz imeti, saj je vseeno, rigavo ime je na nji.« Kaj vseeno, še boljše je, si saj za vsak slučaj zarovarano, je dejal barabica in kmalu je bila tablica v moji vreči, a Čik pri svojem trakuju izganjice, ki jo je dobil za tablico. Pa me je vrag premotil, da sem preveč govoril in to me stane ravno 100 Din globe. Pred 14 dnevi sem namreč sedel v neki ljubljanski oštariji, zraven mene je cinal prijatelj kmet Brenta, a tam v nekem kotu je sedel obrti mož, ki sem ga smatral za cagenta, no, saj je tudi bil, ampak policijski cagent, strela vraga. Pa je prav tedaj vrag prinesel mojega znanca Jureza, ki je takoj povprašal, zakaj imam na vozo tablo z drugim imenom. Mesto da bi rekel, da voz ni moj, temveč mojega zeta, ki ga Jurež ne pozna, sem se pa lepo pohvalil: »Veš, Jurež, moj preljubi, znati je treba, danes so taki časi, da moramo zmiti!« Kakor blisk je švignil cagent, kvikuju in že je bil pri vozu. Kmalu se je vrnil: »Vi, oče, vaš voz sem gledal, kje ste pa dobili tisto tablico?« Že sem hotel zavpiti, kaj škriče lo briga, pa sem si premislil, kajti posvetilo se mi je v glavi, cagentu sem potuhlal, pa je bilo prepozno. Sel sem lepo nazaj k svoji četrtinki in mu zabel razlagati kako in kaj. Poskušal sem ga premotiti, še vino sem mu ponujal, a on se je samo prijazno smejal in odklonil pijsko. Ker je bil tako čajn in prijazen, sem mislil, da je vse lepo pozabil in še roko sem

mu podal, ko sem odhajal. Pa ti prilzele te dni poštar Martine in mi prinese plavo kurteto. »Zdej-le bo pa gotovo kakšna bogata dota iz Amerike!« sem dejal in odprl pismo, pa sem bil res povabljen v Amerika, tja, kjer jih sodijo in včasih še obesažo, če tako nanese. Imel sem pa še srečo, da sem samo kazen plačal. Ko sem odhajal, sem dejal tistemu gospodu, ki me je spustil: Veste, mislim sem, da sem res tišek, a zdej vidim, da sem le osliček.»

Naši onstran granic

Koroško pismo

Manjšinsko vprašanje po volitvah ojačeno. — Sodba o renegatih. — Novomašniki iz rajha. — Slovenski uspeh pri občinskih volitvah v Borovljah. — Smrt dobrega duhovnika.

Vodstvo Koroške slovenske stranke naglašja v svojem manifestu na volice, da je v tripijuni utrjena zavednost krapko vztrajala in da je v nekaterih občinah celo narasla. Prav je bilo, da so bli Slovenci tudi za državni zbor samostojno na voliče. Zadnji trenutek se je poskusilo na nevaren način zbežati slovenske volice, ali ves trud je bil brezuspešen. Z glasovnic v roki so Slovenci pokazali tudi, da zahtevajo od države vse v pogodbah zajamčene jim pravice. Njihove sklenjene vrste kličejo na merodajna mesta, da nikdar ne odstopijo od svoje narodne bilnosti, marveč oglašajo se vedno odločneje za dosego temeljev obstoju na svoji lastni zemlji.

Izd volitev je splošno zadovoljiv. Stražen je bil pritisk na jezikovnih mejah. Tam treba postaviti za bodotnost močne branike. Nasprotniki imajo razsežne načrte za razurodovanje našega življa. Posebna nevarnost se kaže v pasu Podkloster - Smohor, kjer bi radi pretrgali vez z Zilo. Veliko poduka so nudile volitve. Treba je pritiči z energično organizacijo v vseh ogroženih krajih. Glejte, kako veselje je tam, kjer cvete slovenska zavest! V Selah so povedočili, da čim hujša je tuja sila, tim več je slovenskih glasov. Trume žuljavih kmetovalcev so se vsipale s hribov na voliče. Konejški so bili na razpolago za one, ki so za daljšo pot preslaba. 446 slovenskih glasov je pokazalo, kako čvrsti boreci za našo prihodnost živijo v Selah. Tako bi moralo biti povsodi med Slovenci!

Nemške stranke dobro poznamo in zadnje volitve so podprile, da so vedno enako nasprotno Slovincem. Lovile pa so vse naše volice. Nasprotniki so se trudili s slovenskino med našimi ljudmi. Vse nemške stranke so trošile po deželi slovenske letake. Tako važni so bili slovenski volici in njihov jezik. Tega pa so se naši tudi sami zavedali in zato so nastopili trdno kot neprodirna fronta. Imponiralo je to. Se najdostojneje so agitirali socialni demokratje, najesramneje pa Landbundovci. Izkerenitni so hoteli pri volitvah slovensko manjšinsko vprašanje, pa jim je spodletelo. Naše manjšinsko vprašanje ostane in se mora počeno rešiti.

Landbundovci in krščanski socialci so si skočili v lase. Glasilo slednjih »Kärntner Tagblatt«, je zakričalo: »Oni gospodje ne bodo na vodilnih mestih nemškega kmetkega stanu na Koroškem, ki so rojeni Slovinci, pa so postali pozneje nemški nacionalci, čeprav ne obvladajo nemškega jezika. Renegati so in v naših obeh ostanejo renegati.« Tajnik Heimatsdiensta je pred volitvami ob neki priliki povdarjal, da odstopajo od slovenske stranke le taki, ki hrepene po osebni koristi v kaki nemški stranki. Zanesljivi niso taki ljudje in iznevarajo se tudi Nemcem, ako jim to kaže. Ta pravilna izjavjanja naj si zapojejo za ušesa edusch-freundliche Slovenci, da bodo vedeli, kako jih onijo nemške stranke.

Celovški škof, Nemec iz Bavarske, hoče biti velik germanizator cerkve. Nemški duhovnik v cerkev med Slovenci, nemška propoved in spoved, nemško petje, krščanski nauk v šoli v nemškem jeziku, potem mora slediti skoro zaključno pomenenje Slovincem v koroški deželi! Škof ve, da propada versko življenje tam, kamor pošlje duhovnike, kateri ne pozna jezika ljudstva, ali njemu ni za to najbrže nič mar, pri sreču mu je le germanizacija. Polno je še duhovnikov iz rajha. Letošnji novomašniki so razven par Korošcev, večinoma iz rajha. Kmalu ne bo več duhovnikov, ki bi umeli naš jezik! Namestu da se uvajajo nemški tujei med Slovence, bi bilo pač naravnost, da bi se dobilo slovenske duhovnike iz zrele slovenskega naroda! Ali kakor se pottaljanjuje cerkev med Slovenci v Julijski Krajini, tako se pomenjuje med Slovenci na Koroškem. Veliki duhovni v Rimu včasih vselano trdijo, da je cerkev vesoljna in da govori z vsemi narodi v njihovem jeziku. Julijska Krajina in Koroška pričata, da za slovensko ljudstvo Vatikanova maksima ne velja.

V Borovljah so imeli na belo nedeljo tudi občinske volitve. Slovenci so z izidom zadovoljni. Glasov so imeli 367 in izvoljeni so: Valentin Vertič, Valentin Kometer, Simon Valentin in Peter Ulnik. Slovenci so napredovali za 37 glasov. Krepko so se držali napram nemškemu pritisku. To je čista narodna zavednost, kateri gre vsa čast!

V Črni so pokopali gospoda župnika Josipa Dobrovo, močja plemenitega značaja, ki je storil mnogo dobrega našemu ljudstvu. Služboval je svoj čas v Celovcu. Ker je bil krst dr. Brežčevega otroka vpisal slovensko, je moral od glavne mestne župnije v Celovcu proč in poslali so ga v Velikovec. Slovenci ohranijo plemenitega moža v najboljšem spomnu.

Iz Slivja — Istra. Slednjič se je zadrževal podzemeljske jame »Dimnice« primerno uredila. Naš podžupan je ob priliki poseta puljskega prefekta poklonil v pravi sladki mešanici govora ključ jame s pripombo, da je poklanja vas državi. Sovočane je tolažil z bogatimi viri, ki jim bodo tekli iz te ugodnosti. Obeta se nam v kratkem z vsemi spornarskimi čestmi otvoritev jame. Po nalogu nekoga občinskega uradnika, ki je modre krvi, so resklamni albumi pisani v italijanskem, nemškem in francoskem jeziku! — Radi pregreška proti davčnim in fiskalnim zakonem je bilo izterjanih 76 ogrovnmo denarnih kazni. Sedaj je rimska vlada poblastila finančne intendance, da smejo odpisati take kazni in nadpristojbine do ene petindvajsetine. Treba vložiti kolikovoval proročje, na kar dotičnik lahko upa, da mu nekaj vrnejo. Našim ljudem nalagajo kazni brez glave, iz splošnega sprovstva do njih. Oblast je tako protipostavno nabrala velike vsote. Sedaj bo nekaj velikodušno vrnil, glavni del pa je seveda ostal v državnih blagajnah.

Domače vesti

Italijanski obisk v Addis Abebi

Med Abesinijo in Italijo obstojata že dolgo vrsto let prav iskreni prijateljski odnosi. Prvo preizkušnjo je to prijateljsko steno prestalo l. 1896., ko so Abesinci prepodili italijansko vojsko pri Adui in jo pogonili v Rdečo morje. Abesinci so bili tedaj še napol divje pleme, brez moderne uprave in državne organizacije, in kajpak tudi brez orožja. Njih glavno bojno sredstvo so bili mali nožički, s katerimi so s prav mešarsko spretnostjo gnali Italijane proti morju.

Odkar je Italija po svetovni vojni zaslala po Mussolinijevi zaslugi v imperijalne vode in skuša razširiti predvsem svoje kolonialno posestvo, so se prijateljski stiki s Abesinijo že poglobili. Predlaskim je bil abesinski kralj Ras Tafari v Rimu in je italijanskemu kralju daroval malega leva.

Te dni pa je odšlo iz Italije v Addis Abebo, v glavno mesto Abesinije italijansko odposlanstvo z abesinskim vojvodom na čelu, da vrne predlaski obisk. Odposlanstvo je izročilo abesinskemu kralju razna odlikovanja in dragocennosti, ki naj poglobijo medsebojno prijateljstvo.

Zdi se pa, da je diplomatska predkano tudi v Abesiniji doma in tako so navihani Abesinci priredili italijanskemu odposlanstvu tudi sicer svečan sprejem. Glavna točka vseh svečanosti pa je bila vojaška revija. Italijanski listi poročajo, da je pred italijanskim odposlanstvom defiliralo nič manj kot 100.000 mož. Takšne »počastitve« sigurno še ni bil deležen noben vladar na svetu in ne kako odposlanstvo. Abesinci so prav prostodušno razkazali italijanskim odposlancem, kakšna je njihova vojaška moč in kaj lahko pričakuje Italija v bodočnosti od Abesinije...

Boljši Abesinci niso mogli pogoditi italijanskega prijateljstva in vrniti obisk, kakor z revijo 100.000 moderno opremljenih vojakov. Italijanski listi pa poročajo v dolgih brzojavkah o prekrasnem sprejemu italijanskega odposlanstva v Addis Abebi, v glavnem mestu Abesinije.

Abesinci so svoje prijateljstvo z Italijo postavili na prav realno bazo. Morda je na svetu še kaka druga država, kateri bi bilo priporočati, da posnema Abesinijo?

M. A. C.

* Inerturni oddelek je danes za stranke odprt od 9. do 11. ure.

* **Odklikovanje.** Odklikovan je z redom Sv. Save IV. razreda Fran Habjan, inspektor finančne kontrole prvega razreda v pokojno

* **Upokojitve v državni službi.** V smislu uradniškega zakona sta trajno upokojena Viktor Jakšič, profesor moškega učiteljskega v Ljubljani in Emil Podkrajšek, višji hidrotehnik pri oblasnem hidrotehničnem oddelku v Ljubljani.

* **Konec pouka na srednjih šolah.** Pouk na naših srednjih šolah se konča za najvišji razred dne 31. maja, za ostale razrede pa dne 10. junija. Oficielni konec šolskega leta bo dne 28. junija.

* **Rektorat univerze v Ljubljani** razpisuje na električnem inštitutu mesto asistenta s prejemki uradnika 9. skupine I. kategorije. Pogoji: naše državljanstvo, absolvirana vojaška služba, končane študije na oddelku katehnik tehnične visoke šole in po možnosti praksa v elektrotehnik. Prošnje naj se pošljejo do 15. junija rektoratu univerze.

* **Odlični zastopnik Lužičkih Srbov na našem Primorju.** Glavni urednik lista »Kulturwehr«, ki izhaja v Berlinu in zagovarja pravice narodnih manjšin v Nemčiji zlasti na Lužičkih Srbov, g. Jan Skala, prispeje v kratkem na naše Primorje, kjer ostane več tednov na odpočitku.

* **Vedno večji naval na gorne Primorje.** S Sušaka nam poročajo: Tujski promet raste vsak dan bolj. Za Binkošti je prijavljenih več posebnih vlakov. Tako se pripelje iz Zagreba Društvo sv. Roka s 1200 člani, Jugoslovanski Sokol s 600 izletniki in iz Ljubljane sta doslej najavljena dva posebna vlaka s 1200 izletniki.

* **Velike prireditve v Splitu.** O binkoštih bo v Splitu več velikih prireditev. Med drugimi bo tam kongres hišnih lastnikov in kongres davčnih uradnikov. Iz Zagreba bo prišlo na izlet 400 članov Udruženja nacionalnih železničarjev.

* **Nemški turisti s čolniki na Jadranu.** Po običaju na Renu in Donavi, kjer turisti potujejo po rekah na svojih platinenih čolnih, ki jim obnem služijo tudi kot šotor, so mnogi turisti iz Nemčije ministrstvo za trgovino in industrijo prosili za informacijo ako bi smeli na ta način potovati tudi po našem Jadranu.

* **Klub inženjerjev - hidrotehnikov.** Predvčerajšnjim je bil v Beogradu ustanovljen klub inženjerjev-hidrotehnikov pri beograski sekciji Jugoslovenskega inženjerjskega združenja. Ustanovitelji kluba nameravajo razširiti delovanje kluba na celo državo. Za predsednika je bil izvoljen Milan Milosavljević, namestnik generalnega direktorja direkcije voda, za podpredsednika pa Nikola Bešlić, predsednik beogradske oblastne skupščine.

* **Skupščina jugoslovenskih pilnarov.** V dne 27. in 28. junija se vrši v Osijeku letošnja glavna skupščina »Društva jugoslovenskih pilnarov in pilnarskih strokovnjakov Dne 27. junija bo zborovalo društvo; popoldne istega dne bo izlet v Belišće, kjer bodo udeleženci pregledali lesno destilacijo v tovarni tanla S. H. Guttman. Dne 28. junija strokovna predavanja, popoldne pa posest osješke pilnarne in mestne električne centrale.

* **Kongres slovenskih mest.** Zveza češkoslovenskih mest je stopila v stik z zvezo poljskih, jugoslovenskih in bolgarskih mest v svrhu prireditve skupnega kongresa v Pragi, ki naj bi se vršil prihodnje leto ob priliki proslave desetletnice obstoja češko-

slovaške republike. Jugoslovenska in poljska zveza sta že priglasiili svojo udeležbo.

* **Za okrepitev našega turizma.** V znanjem ministrstvu se je v torek dopoldne vršila konferenca med direktorjem konzularnega trgovinskega oddelka dr. Bodjem, načelnikom v ministrstvu za notranje zadeve Todorovičem, inspektorjem ministrstva za trgovino in industrijo dr. Žižekom ter inspektorjem finančnega ministrstva Pavlovičem. Na konferenci se je razpravljalo o ukrepih in olajšavah za okrepitev našega turizma. Pri tej priliki se je diskutiralo tudi o naših vizah, ki naj bi se povenili, ter o vseh onih sredstvih, ki naj bi se dala na razpolago potnikom v svrhu, da bi se čimbolje počutili v naši državi.

* **Jugoslovanski koncert v Londonu.** »Beogradski pevsko društvo« vrši potrebne priprave, da meseca oktobra letos priredi v Londonu koncert. Spored bo obsegal srbske, hrvatske in slovenske pesmi.

* **Javna zahvala.** Zadelala nas je nesreča, ki je ne pomnimo že dolgo vrsto let. Izbruhnil je dne 21. t. m. ob 15. uri 11 min. požar, ki je uničil okrog 11 stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopilj, med njimi 3 trgovine. Le požrtvovalnemu nesebičnemu in nadčloveškemu 24 ur trajajočemu trudu požarnih bramb iz Starega trga, Predgrada in Spodnjega loga (3 in pol ure peš!) je uspelo, da se je požar na največarnejših mestih lokaliziral. Zahvaliti se jim ne moremo drugače, nego da jih glede požrtvovalnosti postavimo v vzled vsem našim društvom. Napori so bili v resnici nadčloveški, kajti treba je bilo ubraniti slamatne strehe, ko so v oddaljenosti 2 metrov gorili sodi petroleja, bencina, skladi dr. slamatne strehe ter šrambe sena. Škoda, ki jo moremo v trenutku preceniti, znaša okrog 3 milijone dinarjev (a če bi vsi navzoči ne vršili svoje naloge brezobzirno, s stavljanjem svojega življenja v smrtno nevarnost bi znašala okrog 25 milijonov Din). Vsem, ki so plemenitim namenom pomagali se najtopleje zahvaljujemo. Prosimo vsa do bra srca, ki čutiljo z nami, da naj ne gledajo nesreče svojih bratov z apatijo, temveč naj pomagajo z denarnimi prispevki, ki naj jih naslavljajo na županstvo občine Stari trg na Kupi, na srezko poglavarstvo v Črnomlju ali pa na Prostovoljno gasilno društvo v Starem trgu pri Črnomlju in naj pošiljкам pristavijo znak »Za pogorelece«. Prosimo vse ostale liste, da to ponatisajo. Stari trg, 23. maja 1927. — Pogorelci v Starem trgu.

* **Sprejem gojencev v nižjo vojni akademijo v Beogradu.** Ministrstvo vojske in morarice sprejme letos v nižjo šolo vojne akademije v Beogradu do 400 gojencev. Za šola se prične 1. oktobra in traja 2 in pol leti. Sprejmejo se mladeniči neposredno iz višjih ali srednjih šol (gimnazija ali realka) ali iz vojske, v kateri so odslužili najmanj eno leto. Kandidati, ki žele konkurirati za to šolo, morajo biti popolnoma zdravi in sposobni za vojaško službo, naši državljani, dobrega ponašanja. Ne smejo biti stari nad 20 let in ne mlajši kakor 16 let. Glede šolske kvalifikacije se zahteva: Dlaki srednjih šol morajo najmanj z odličnim ali prav dobrim uspehom izvršiti 6 razredov gimnazije ali realke. Proslci iz vojske morajo imeti najmanj 5 razredov gimnazije ali realke z dobrim uspehom, dovršenih, zahteva se nadalje, da niso bili kaznovani in da so odslužili pri vojaki najmanj leto dni. Položitji morajo sprejemni izpit. Ta izpit so dolžni položiti tudi oni, ki ne pridejo direktno iz državnih šol. Sprejemnega izpita ni potrebno polagati samo onim, ki so dokončali celo srednjo šolo z dobrim uspehom. Vsak konkurent mora imeti za sprejem potrdilo svojih roditeljev ali varuha. Po končani šoli se mora vsak gojencev obvezati, da bo služil v vojski najmanj 5 let. Proslci, ki odgovarjajo pogojem in žele vstopiti v akademijo, naj pošljejo svoje lastnoročno pisane prošnje, kolkovane s 5 Din najkasneje do 10. avgusta na Upravo nižje vojni akademije v Beogradu.

* **Koliko naših ljudi se je lani izselilo.** Nedavno so bili objavljeni uradni podatki o izseljavanju iz naše države v letu 1926. v prekomorsko kralje: v Ameriko in Avstralijo Po naravnih prilikah bi se nikomur ne bilo treba izseliti iz naše države; izselilo pa se je lani v prekomorske dežele 18.230 oseb iz naše države — 13.672 moških in 4558 žensk. Največ jih je šlo v Kanado (4998) in v Zedinjene države Severne Amerike (4756) v Argentino jih je šlo 3227, v Brazilijo 2756, v Avstralijo 1635, v južno Afriko pa 16. Iz Slovenije se je izselilo lani 1598 oseb, skoraj sami kmečki ljudje. Vrnilo se je lani v domovino 4833 naših ljudi. Iz statističnih podatkov ni razvidno, koliko prihrankov so naši ljudje poslali v domovino. Iz letnega poročila poštne hranilnice pa posnemamo, da je potom te hranilnice prišlo iz Zedinjenih držav Severne Amerike 32.032.637 Din, iz Kanade pa 2.512.487 Din. Vsekakor bi se moralo vplivati na to, da se izseljevanje naših ljudi po možnosti omeji. Doseglo bi se to je potom pametno urejene socialne in agrarne politike in uprave.

* **Koliko prebivalcev ima Češkoslovaška.** Iz Prage poročajo, da je češkoslovaška republika po ljudskem šteju z dne 1. januarja 1927. imela 14.298.868 prebivalcev in sicer Češka okroglo 6.900.000, Moravska 2.800.000 Slovaška 3.200.000, Šlezija 720.000 in Podkarpatska Rusija 675.000 prebivalcev.

* **Šumska železnica na Velebitu.** Ministrstvo šum in rudnikov je podelilo dovoljenje za pripravljajna dela za gradnjo šumske železnice na Velebitu. Na ta način se bo omogočilo, da se bo lahko še letos pričelo z eksploatacijo tamkajšnjih šum.

* **Obilen ribji lov.** Trogirski ribiči so v zadnjih dneh nalovili ogromno množino r. b. v eni sami noči nad 30 kvintalov. Ribe so poslali v tovarno sardin na Braču. Ribe so prodajali po 4 do 4.50 Din kg. Mnogo rib so poslali na zagrebški in beograski trg.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v večerajšnji številki uredbo o gradnji novih železnic, ki obsega program za gradnjo železnic iz posojil, ki so že najeta in onih, ki se še najamejo.

* **Razpis služb stalnih učiteljev.** Prosvetni inspektorat mariborske oblasti razpisuje dve službi stalnih učiteljev na vadnici državnega ženskega učiteljskega v Mariboru. Prosilke, ki se jim je priznala stalnost v državni službi, naj vložijo prošnje, naslovljene na ministrstvo za prosveto, po uradni poti pri pristojnem šolskem upravitelju najkasneje do 25. junija 1927.

* **Razpis natečaja.** Razpisana je služba starešine pri pošti Muta (II-2). Prošnje naj se vlagajo na pošto in brzojavno ravnanje v Ljubljani do 10. junija t. l.

* **Telefon na otoku Rabu.** Iz Raba nam poročajo, da bodo v najkrajšem času položeni telefonski kablji med Jablancem in oto kom Rabom. Tako dobi končno mesto Rab in ves otok, znano naše letovišče, svojo telefonsko zvezo z vnanjim svetom.

* **Ob priliki blagoslovitve novih zvonov pri Sv. Trojici nad Vrhniko 29. maja t. l.** se sporoča, da se vrši celodnevna prireditev v korist zvonov. Obleševalno društvo na Vrhniki je dovolilo samo pripraviljalnemu odboru, da sme ta dan tu prodajati in ne smejo prodajati ne kramarji, ne drugi, ker se dobe prostorov.

DANES
dne 26. maja ob 16.30
prvo kolo drž. nogometnega prvenstva.
Prvak ljubljanskega nogom. podsavača
ILIRIJA :
I. Hrv. Gradjanski S. K.
Tekma se vrši ob vsakem vremenu na igrišču »ILIRIJE«.
Predtekma ob 15. uri. 6115-a

* **Neznan mrtvec na železniški progi** Na železniški progi Šaš-Vrbanja v Sremu so našli v soboto zjutraj golo truplo neznanega moškega starega približno 40 let. Vrat je bil z nožem prerezan. Identiteta mrtveca se ni mogla dognati. Domneva se, da je bil neznanec vržen iz vlaka in oropan. Zandarmerija je uvedla strogo preiskavo, da se razjasni grozni zločin.

* **Zagoneten samomorilec.** Pri Erdutu v Slavoniji so našli v nedeljo truplo neznanega, elegantno oblečenega moškega. Dokumentov iz katerih bi se mogla dognati njegova identiteta, ni imel. Pač pa so našli pri njem dve stekleničici; v eni se je nahajal močan strup. Domneva se, da se je neznanec zastrupil. Oblast vodi preiskavo, da se ugotovi identiteta mrtveca.

* **Največji most v Jugoslaviji** Kakor nam javljajo iz Beograda, se v kratkem prične z gradnjo mostu Beograd-Pančevci, ki bo tretji največji most v Evropi. Novi most se bo pričel na beogradskega bregu Donave blizu klavnice. Sedaj se vrta potrebna globočina za posamezne opore. V strugi Donave bo sedem opor, ki bodo segale do 30 metrov pod površino reke. Z montažo železnih delov mostu, ki ga gradi skupina velikih nemških železogradbenih tvrdk prično čim bodo dovršene prve opore, približno v enem letu Gradnja mostu bo trajala približno štiri leta. Pri gradnji bo trajno zaposlenih tisoč delavcev.

URE za birmance.
F. ČUDEN,
Ljubljana Prešernova 1.

* **Koliko naših ljudi se je lani izselilo.** Nedavno so bili objavljeni uradni podatki o izseljavanju iz naše države v letu 1926. v prekomorsko kralje: v Ameriko in Avstralijo Po naravnih prilikah bi se nikomur ne bilo treba izseliti iz naše države; izselilo pa se je lani v prekomorske dežele 18.230 oseb iz naše države — 13.672 moških in 4558 žensk. Največ jih je šlo v Kanado (4998) in v Zedinjene države Severne Amerike (4756) v Argentino jih je šlo 3227, v Brazilijo 2756, v Avstralijo 1635, v južno Afriko pa 16. Iz Slovenije se je izselilo lani 1598 oseb, skoraj sami kmečki ljudje. Vrnilo se je lani v domovino 4833 naših ljudi. Iz statističnih podatkov ni razvidno, koliko prihrankov so naši ljudje poslali v domovino. Iz letnega poročila poštne hranilnice pa posnemamo, da je potom te hranilnice prišlo iz Zedinjenih držav Severne Amerike 32.032.637 Din, iz Kanade pa 2.512.487 Din. Vsekakor bi se moralo vplivati na to, da se izseljevanje naših ljudi po možnosti omeji. Doseglo bi se to je potom pametno urejene socialne in agrarne politike in uprave.

* **Koliko prebivalcev ima Češkoslovaška.** Iz Prage poročajo, da je češkoslovaška republika po ljudskem šteju z dne 1. januarja 1927. imela 14.298.868 prebivalcev in sicer Češka okroglo 6.900.000, Moravska 2.800.000 Slovaška 3.200.000, Šlezija 720.000 in Podkarpatska Rusija 675.000 prebivalcev.

* **Šumska železnica na Velebitu.** Ministrstvo šum in rudnikov je podelilo dovoljenje za pripravljajna dela za gradnjo šumske železnice na Velebitu. Na ta način se bo omogočilo, da se bo lahko še letos pričelo z eksploatacijo tamkajšnjih šum.

* **Obilen ribji lov.** Trogirski ribiči so v zadnjih dneh nalovili ogromno množino r. b. v eni sami noči nad 30 kvintalov. Ribe so poslali v tovarno sardin na Braču. Ribe so prodajali po 4 do 4.50 Din kg. Mnogo rib so poslali na zagrebški in beograski trg.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v večerajšnji številki uredbo o gradnji novih železnic, ki obsega program za gradnjo železnic iz posojil, ki so že najeta in onih, ki se še najamejo.

* **Razpis služb stalnih učiteljev.** Prosvetni inspektorat mariborske oblasti razpisuje dve službi stalnih učiteljev na vadnici državnega ženskega učiteljskega v Mariboru. Prosilke, ki se jim je priznala stalnost v državni službi, naj vložijo prošnje, naslovljene na ministrstvo za prosveto, po uradni poti pri pristojnem šolskem upravitelju najkasneje do 25. junija 1927.

* **Razpis natečaja.** Razpisana je služba starešine pri pošti Muta (II-2). Prošnje naj se vlagajo na pošto in brzojavno ravnanje v Ljubljani do 10. junija t. l.

* **Telefon na otoku Rabu.** Iz Raba nam poročajo, da bodo v najkrajšem času položeni telefonski kablji med Jablancem in otokom Rabom. Tako dobi končno mesto Rab in ves otok, znano naše letovišče, svojo telefonsko zvezo z vnanjim svetom.

* **Za osveženje krvi** izborna deluje naravn »Planinka« zdravilni čaj. Cena Din 20. Zahtevajte v lekarnah. 156

* **V Ljutomeru se je naselil kot zasebni zdravnik** g. dr. Porekar Ciril. 802

* **Za birmo ure, zlatino in srebrnino** nudi v veliki izbiri najceneje Ivan Pakiž Ljubljana, Stari trg 20. 801

* **Tkanina »Eternum«**, glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

* **Za dame** neobhodno potreben Sanoform se dobi v vseh lekarnah in drogerijah. 123

* **Pri nakupu testenin** zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge. 53

ITO — zobna pasta najboljša!
* Članj Posavske podružnice Slov. planinskega društva Zidan most, ki so dali legiti timacije potrditi, naj jih dvignejo pri svojih poverjenikih. 790

* **Motenje želodca in črevesa.** napadi telesnih bolečin, razdražljivost, nervoznost, omotičnost, sanje z bojaznijo, splošno počutenje slabosti, zmanjšano veselje do dela se omili s kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« na dan. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo, kako izborno služi veda »Franz-Josef« kot voljno odpirajoče sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Za okras birmance
ter za sebe kot botrico Vam priporočamo najpopolnejšo zalogo svilenih trakov, krasnih čipk, svilenih nogavic v modnih barvah, modnih gumbov ter vseh našitkov za toaleto, ki je, kar je širom Slovenije znano, samo pri tvrdki T. EGER, Ljubljano, Sv. Petra cesta 2. — Cene nizke, kakor nikjer drugod.

* **Oglas za srečke 14. kola** pridružuje v današnjem »Jutru« glavna in največja razpečevalnica srečk za Slovenijo. Združena hranilnica r. z. z. o. z. v Ljubljani. Interesenti naj izstrižejo iz oglasa naročilnico, ki naj točno izpolnijo ter pošljejo Združeni hranilnici, ki bo začela srečke razpošiljati v prvih dneh junija. 803

* **Neprijetno potenje kože** (nog in rok) sigurno odstrani »Formacit« mazilo. Tuba Din 15. Zahtevatje orig. »Formacit« v drogerijah. Glavna zaloga: drogerija Adria, Ljubljana za Celje drogerija Vrtovec. 796

* **Nov način zdravljenja z dieto v kopališču Pieštany.** Profesor dr. Bauer, ravnatelj bolnice v Eppendorfu pri Hamburgu, je lansko leto imel v kopališču Pieštany predavanje o vprašanju, kako bi se morlo pospešiti delovanje pieštanskih muljnih kopeli s posebno dieto. Zato se je uvedel po njem preizkušeni način diete budimpeštanske klinike Korany v Therman Palace pod upravo docenta dr. Soosa. Značilno je pri tem sistemu, da se kljub vsej strogosti dietnih predpisov more ugoditi željam posameznega pacienta. Pri izvajanju te diete ki je inače pri zdravnikih, bolnikih, kuhinji in postrežbi dosti neugodna, nima radi nove organizacije nikakih težko pri gostu. Nelzmerno je važno izvajanje diete n. pr. pri bolnikih na protinu, diabetikih, odnosno pri revmi, ako je ta bolezen v zvezi z obolenostjo na ledvicah, želodcu ali črevas. V tem slučaju se dosežejo uspehi v kopališču Pieštany (za glavno bglezen s termalnim zdravljenjem, a za postranske bolezni s posebno dieto.

Ceneje kot pri vsaki
RAZPRODAJI
dobite od 25. maja do 15. junija 1927
moške, fantovske in deške obleke pri
tvrdki Josip Ivančič,
Selenburgova ulica št. 1 (dvorišče 6137-a levo).

DANES!
3, 1/2 5, 6,
3/4 8, 1/4 10
KU-KLUX-KLAN
VELIKI »AURORA-FILM«
Elitni Kino Matica.

Iz Ljubljane
u— **Poslovljni večer na čast francoskemu konzulu P. Flachu.** Poslovljni večer francoskemu konzulu g. P. J. Flachu priredi francoski inštitut v Ljubljani v zvezi z meščanskim odborom v veliki dvorani Kazine v soboto 28. t. m. ob 21. Na to prireditev opozarjamo vse organizacije, prijatelje in častilce priljubljene zastopnika francoske države v našem mestu, ki si je pridobil za naše kulturno in družabno življenje neverjetnih zaslug.

u— **Desetletnico majniške deklaracije** proslavi ljubljansko akademsko dijaštvo v soboto 28. t. m. v Unionski dvorani. Spored proslave, na katero že danes opozarjamo ljublj. občinstvo, objavimo pravočasno. Svet slušateljev ljubljanske univerze.

u— **Še nekaj o pogrnenih mizah.** Pišejo nam: Z mnogimi raznovrstnimi prireditvami nas je društvo »Atena« presenetilo in razveselilo. Udeleževalo se je že na različnih poljih kulturno-vzgojnega dela, ter skrbelo, da nam in naši deci blaži duha in sreče. Društvo »Atena« pripravlja zopet nekaj res lepega, za naše mesto povsem novega: Razstavo pogrnenih miz. Kakor smo izvedeli bo razstava jako pestra in vrlo zanimiva. Mize bodo »opremljene za razne slučaje v življenju in se reprezentirale v različni opremi za Božič. Veliko noč itd. Več pa nam je zabranjeno povedati,

saj bodo posebniki razstave imeli kmalu sami priliko občudovati fin okus, mnogovrstno iznajdljivost in agilnost naše slovenske gospodinje. Otvoritev razstave se vrši v sredo 1. junija t. l. v prostorih »Kazine« l. nadstr. Trajala bo samo 3 dni t. j. do vključno 3. junija nakar občinstvo opozarjamo.

u— **Tovariši — Jadranasi!** Umri je naš tovariš Frano Gmežda, stud. fil. Skazimo mu zadnjo čast in spremimo ga na njegov zadnji poti. Pogreb je danes ob pol 17. iz Leonišča. — Odbor.

Ljubljanski Sokol
Javna telovadba
v četrtek 26. t. m.
ob 3. uri pop.
na letnem telovadišču v Tivoliju.

u— **Čebelica Maja.** Samo še danes ob 9.30 in 11. dopoldne predvaja ZKD v kinu Matiča ta izredno lep ponovni film, ki je zbudil povsod splošno občudovanje in priznanje. Poleg tega je na sporedu naši deci znana ljubka bajka »Janko in Metka« v kateri nastopa najmlajša filmska igralka, priljubljena mala Baby Peggy. Zato naj nikdo ne zamudi, da si ogleda ta program.

u— **Zadnje predavanje na razstavi** v Japkičevem paviljonu bo danes ob 11. dop. predava dr. F. Mesesnel. To bo poslednja prireditev Narodne galerije na razstavi R. Jakopiča, M. Sternena, M. Jame in F. Vesela, ki se zaključil v nedeljo, 29. maja ob 6. zvečer.

u— **Redna seja odbora Starešinske Zveze JNAD »Jadran«** se vrši v petek 27. t. m. ob 20. v tajništvu akad. društva »Jadran«, Tomanova ulica 3. Vabimo vse odbornike, da se seje sigurno udeležo. — Predsednik.

u— **Šestinsosedesetletnico svodskega rojstva** praznuje danes naš znani varuh nebrojnih otrok in bivši oskrbnik ljubljanskega Gradu sodni oficijal v p. z. Anton Perjatelj. Težka bolezen ga je priklenila na dom, tako da ga že 20 mesecev ni zapustil razen da malo ureja svoj mali vrtiček na Gradu. Stoji mu na strani že 46 let njegova dobra in zvesta žena Ana, ki bo ravno čez mesec dni praznovala svojo 80 letnico. Iskreno čestitamo našemu požrtvovalnemu delavcu ter želimo, da srečno doživi ob strani svoje žene še zlato poroko.

u— **Veliki župan** dr. Vodopivec v petek ne bo sprejemal strank, ker bo službeno odsoten.

u— **Kino v Šiški.** Šiškarji bodo te dni doživeli prijetno razočaranje. Otvori se namreč kino v Šiški, ki bo priredil enkrat na teden predstave. Zveza kulturnih društev v Ljubljani bo oskrbovala Šiško s kinopredstavami vsak petek zvečer. ZKD bo predvajala filme predvsem vzgojno-poučne in pa tudi druge zabavne vsebine. Otvoritev kina bo jutri v petek dne 27. maja. Ta večer se bosta vršili dve predstavi in sicer ob 18.30 za šolsko mladino, ob 20. za odrasle. Vstopnina je malenkostna. Za otvoritev se bo predvajal film »Newyork in niega per bivalci«. Kino predstave se vrše v dvorani g. Batiča v Šiški na Frankopanski cesti.

u— **Dr. Steinböckovo predavanje o Grönlandu** je vzbudilo povsod, kjer je nastopil — na Danskem, v Nemčiji in v Avstriji — največje zanimanje. V nekem nemškem listu beremo o njegovi prireditvi, da »so krasne skioptične slike nudile očem ganljiv vpogled v čudežno in silno krasoto te ledene, samotne pokrajine. Predavatelj je opisoval potovanje po Severnem morju, vožnjo iz južnega Grönlanda skozi Godthaabski fjord, bivanje v Sukkertoppenu, otok Disko, krasote Jakobehavskega ledenika, ki spušča slično kakor drugi ledeniki ogromne ledene mase v morje, da potem pričnejo kot ledniške gore svojo močičko pot proti jugu, in končno naisevernejšo dansko kolonijo Upernivik. Gorske oblike sličijo deloma našim raztrganim in divjim apneniškim visokim goram, deloma so čokate mase in visoke planote, v njih se belijo ogromni ledeniki, vedno pa nudijo naravnost neverjetno lepoto. Rastlinstvo je podobno mahovju naših travnikov in je na zahodni obali skoro bujno. Tujenci in kiti oživljajo obrežno morje, milijoni galebov in gosi bivajo po čerih in po divjih pobočjih. Življenje Grönlandcev je revno in enolično bivališča izven naselbin so več kot ponižna. V obleki in noši imajo zlasti žene prav okusne posebnosti. Odlične skioptične slike so nam pokazale temno skalnato pokrajino Grönlanda v vsej njeni težki veličanstvenosti prav tako živo kakor izborni izbrane obraze domačinov, kojih ustnice so se včasih malodane gibale, kakor da ne govori skladatelj o njihovih doživljajih, ampak kar oni sami«.

u— **Geografsko društvo** na univerzi je pridobil dr. Steinböcka za en večer v Ljubljani in sicer bo predaval 2. junija ob 8. zvečer v Unioni (v nemškem jeziku). Opozarjamo zlasti planince in sploh vse ljubitelje narave, da se vstopnice že dobe v predprodnji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

u— **Novo pot na ljubljanski Grad.** Prejeli smo: Prebivalstvo poljanskega okraja in sploh celega vzhodnega dela Ljubljane je že nešteto opozarjalo in prosilo mestno občino, naj bi tudi od te strani iz Streliške ulice izpeljana primerna pot na Grad, ker nima ta del mesta nobenega primernega dohoda do krasnih grajskih sprehajališč. Bivši gerentski svet je vzel to stvar resno v roke in kolikor nam je znano, je tudi vse potrebno odredil, da se tako potrebna in zaželjena pot napravi. Danes bi bila ta pot gotovo že davno napravljena, ako bi ostal gerentski svet na magistratu. Prosimo, vladnega komisarja naj ukrene kaj za to prepotrebno pot, ki bi stala mestno občino tako malekosti znesek, da se je na-

ravnost smešno sklicevati na event. finančno stran vprašanja. Svet odstopilo namreč stranke brezplačno, je primerno ograjo zahtevajo, da ne bodo ljudje uhalali na njihove travnike. To je vendar malenkost v primeri s pridobitvijo! Danes skoraj ni mogoče priti z otroškimi vozički na Grad, ker je edina vozna pot zasedena z vozovi, avtomobili, kolesi itd. in je vsako umikanje skoraj nemogoče brez večje ali manjše nesreče. Z novo potjo bi bil ta nedostatek odpravljen, ker bi pot vodila naravnost do lepih grajskih gozdnih potov in stezic.

Za botre in birmance

vsakovrstne obleke domačega izdelka po najnižjih cenah.

Jos. Rojina, Ljubljana.

u— 40. pešpolk Triglavski praznuje svojo slavo 28. t. m. v spomin na dan, ko je Slovenski planinski polk (sedanji 40.) zrušil odpor pri vasi Kotle povodom koroske ofenzive l. 1919. Služba božja in rezanje kolača se vrši ob pol 11. dopoldne na dvorišču vojašnice Kralja Petra v Ljubljani. Popoldne ob 3.30 je vojaška veselica na dvorišču vojašnice. Vstop je dovoljen samo povabljenim.

u— Smrt na ulici. Pasantje na Marijinem trgu so včeraj okrog pol 10. ure videli kreniti čez cesto navidez starejšega človeka, ki si je očividno v napadu neadne slabosti poiskal prostor na eni izmed klopic pred Prešernovim spomenikom. Komaj pa se je mož vsedel, že je omahnil s klopi in padel. Na pomoč so mu takoj priskočili okoli stoječi postrežki ter drugi ljudje, ki so ga začeli objupati k življenju. Prisotni stražnik iz hotela »Union« telefonično obvestil rešilno postajo, neznanec pa je med tem že izdihnil zadet od srčne kapl. Ponj je čez nekaj minut prišel mrtvaški voz in prepeljal truplo v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pogojnikovo identiteto je policija upoštovala šele pozneje. Na ulici umrl je bil 48 letni bivši brivski pomočnik Božidar Burger, doma iz Šiške, ki pa je zadnji čas bival v mestni ubožnici v Japljevi ulici.

u— Onemogla na ulici. Ko je šla v terek ob 10. dopoldne 26 letna hiralnica Jožefa Razdrg po Rakovniški ulici ji je nenadoma postalo slabo. Zgrudila se je na tla, kjer so jo našli pasanti, ki so opozorili na slučaj stražnika. Ta je potem ukrenil, da je priše po revico rešilni voz in jo odpeljal v hiralnico sv. Jožefa na Vidovdanske cesti.

u— Pobegal z denarjem. Pekovskemu mojstru Jos. Vilarju na Celovški cesti št. 68 je pobegnil njegov pomočnik Tone F., doma iz Ritoznolja v mariborskem srezu. Tone je tekem meseca pri raznih strankah, ki so jemale pri Vilarju kruh kasiral dolžne zneske skupno okrog 900 Din, nato pa 24. t. m. brez odpovedi zapustil službo in neznanom pobegnil.

u— Zasedovan slepar. Varnostne oblasti že dalje časa intenzivno zasledujejo predrzega sleparja v osebi nekoga Mateja Teodorovića, ki je poteval po Sloveniji, izdajajoč se za akvizitorja inseratov raznih hrvatskih in srbskih revij in albumov. Mož ima na vesti večje število goljufij tudi za večje vsote. Osleparil je razne trgovce po Ljubljani in v drugih mestih za okrog 15.000 Din, dočim je v Zagrebu samo eno tvrdo ogoljufal za čez 9000 Din. Slepar nastopa povsod zelo elegantno in ima srečo, da vedno odnese pete.

u— Policijske prijave. Od torika na sredo so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 1 sum tatvine, 1 poneverba, 1 prestopok nevarne grožnje, 1 prestopok kaljenja nočnega mira, 1 popadljiv pes, 1 prestopok obrtnega reda, 1 onemoglost na ulici, in 12 prestopokov cestnega policijskega reda. Are tacija je bila izvršena 1 in sicer radi izzivanja in kaljenja nočnega mira.

u— Življenje in umiranje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata se je v doli ob 15. do 21. maja rodilo v Ljubljani 31 otrok (16 moškega in 15 ženskega spola), med temi 1 mrtvorojenec, umrlo pa je 6 moških in 14 žensk, skupaj 20 oseb in sicer: 2 osebi za jetiko, 2 za ostarelostjo, 2 za rakom, 1 za boleznijo na srcu, 1 za pljučnico, 1 za krčmenjem jeter, 1 za prirojeno slabostjo, 2 osebi pa vsled smrtne nezdode. Izmed umrlih so 3 osebe dosegle starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih so obolele 3 osebe: 1 na legarju, 1 na ošpicah, 1 pa na dušljivem kašlju.

u— Za mladinsko predstavo danes ob 3. popoldne v Narodnem gledališču so pri bla gajni še vstopnice po 6 in 2 Din na razpolago. Vstopnice se lahko dvignejo v četrtek dopoldne v opernem gledališču, popoldne pred predstavo pa v dramskem gledališču.

u— Ljubljanski Sokol. Danes v četrtek javna telovadba ob 3. popoldne na letnem telovadišču pod Tivolijem. Po telovadbi sestanev v hotelu »Tivoli«.

u— Sokol Ljubljana II. vabi vse prijatelje mladine osobito stare na mladinsko akademijo v soboto 28. t. m. ob pol 19. na Prulah. Pester spored bo nudil obilo užitka. Pridite!

u— IV. letni občni zbor »Jadranske Strazhe« se vrši v ponedeljek 30. maja ob 8. zvečer v prostorih restavracije »Zvezda«.

u— Mestni magistrat ljubljanski opozarja vse lastnike zemljišč na razglas, ki je nabit na mestni deski in na reklamnih deskah, o zatiranju predence. Predence je uničiti predno začne cveteti. Vsi brezbrizneži bodo strogo kaznovani.

u— Krasna birmarska darila kupite pri: E. Škopen, trgovina ur in zlatnine, Ljubljana, Mestni trg. 777

u— Akademsko abstinentno društvo »Treznota« na ljubljanski univerzi ima sestanek v petek 27. t. m. ob 14.30 v balkonski dvorani z dnevnim redom: 1.) Ustanovitve podzveze akademskih abstinentnih društev naše države ter 2.) Poglobitev med njimi. Na sestanek vabimo člane in prijatelje abstinentnega gibanja.

u— Koncert v hotelu »Tivoli« se vrši danes 26. maja ob 16. do 20. Prvovrstna kuhinja, sveže pivo, pristna vina in dobra postrežba. Priporoča se Vekoslav Dojničar. 793

u— Kratek čas se tra razprodaja v v konfekcijski trgovini Bernatovič v Ljubljani, Mestni trg št. 5, I nadst. Neverjetno nizke cene. 789

u— Opozorjamo! Radi preselitve prodaja vse preostalo blago po izredno globoko znižanih cenah. Manufakturna trgovina pri Zmajskem mostu, nasproti Jugoslovanske tiskarne. Ostanke za ženske in moške oblike po skoraj polovičnih cenah. 773

u— Volno, bombaž za strojno pletenje in ručna dela doblite po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4. 93

Iz Maribora

a— K mestnim avtobusnim zvezam. Prihodnji mesec se bo omrežje mariborskih avtobusnih zvez znatno razširilo, tako da bo okolica skoro preprežena z voznjami lepih modernih avtobusov. Dosedanja izkušnje kažejo, da se vse proge dobro rentirajo. Z junijem prične tudi promet v mestu, ki ga bo vzdrževala skupno z mestno občino tvrdka Lininger, katera ima tudi avtobusno progo Maribor-Ptuj. Kolikor smo informirani, je mestna občina zaprosila svoječasno tudi za koncesijo proge Maribor-Rogaška Slatina. Ker sedaj ni nič več o tem čuti, smatramo za potrebno opozoriti mestno občino na to ugodno zvezo, ki bi mestnemu avtobusnemu podjetju gotovo donosila lepe dohodke, še več pa indirektno občini, ker bi spravljala s tem številne tujce, ki obiskujejo zdravilišče Rogaško Slatino, v mesto in meščani bi se gotovo prav številno posluževali teh voženj ob sobotah in nedeljah, kar bi jim v sezonskem času nudilo gotovo najlepši izlet, razvedrilo in zabavo z majhnimi stroški v okolico. Za stvar pa se bo gotovo zanimal in jo pospeševal tudi oblastni odbor, ki je pravkar prevzel v svoje posele zdravilišče Rogaško Slatino. Upamo torej, da bo občina idejo čim prej oživitvorila.

a— Propaganda mariborskega SPD Nepričakovan razvoj turizma na mariborskem Pohorju in Kozjaku je pripisati pač najbolj intenzivnemu propagandnemu delu tukajšnje podružnice SPD, ki je v tem pogledu res neumorna. Pravkar je namestila zopet veliko orientacijsko desko Pohorja in Kozjaka na peronu glavnega kolodvorja. Orientacija je zelo plastično izdelana, zaznamovane so tudi neštete markacije in bo tako gotovo znatno služila razvoju tujskega prometa v mariborski oblasti, zlasti pa na Pohorju in Kozjaku. V mestu pa je izobesila podružnica več izložbenih oken s fotografijami najlepših privlačnih točk zelenega Pohorja.

a— Kaj bo z dravskim kopališčem? Dnevi ledenih mož so za nami in sonce že prav toplo pripeka ter približuje sezono kopanja. Pred nami je torej vprašanje rešitve dravskega kopališča, o katerem so že lani konstatirali pri javni občinski seji, da v naprej iz higijskih razlogov ne bo več uporabljivo, ker se tam steka v Dravo glavni kanal. V letošnjem proračunu je bila med izrednimi potrebščinami že tudi ustavišna postavka za dravsko kopališče, ki bi se naj uredilo na moderen način s peščeni in izračno solnčnimi kopelji nad mestom ob Schmiederejevem posestvu. To kopališče bi stalo z odkupom posestva poldrugi milijon. Dosej pa občinski svet v tem pogledu še ni sklenil nič definitivnega. Jasno je, da mesto nujno potrebuje letnega kopališča in bo treba pravočasno oskrbeti vsaj kako drugo provizorično kopališče, če že ni denarja za gornji načrt Mesto s 30.000 prebivalci i.e. more biti brez letnega kopališča.

a— Novi okrajni zastop v Mariboru, ki ga je nedavno imenoval veliki župan, bo imel svojo prvo plenarno sejo v petek dne 27. majnika ob 9. dop. Novi kerent je sedaj odvetnik dr. Andrej Veble, člani sovestva pa: Jakob Florjančič, pos. pri Sv. Miklavžu Leopold Zupančič, pos. v Pestniškem dvoru, Franjo Zebot, Franc Zunko, župan v Vrtičah, Jože Kolman, župan v Slovnic, Matija Knaplež, pos. pri Sv. Petru, Andrej Hauptman, župan v Cintožu, Filip Glauder, pos. pri Sv. Križu, Dominik Ramuta, pos. pri Sv. Martinu, Anton Rošker, pos. v Gornjem Jakobskem dolu, Rudolf Slatinek, pos. v Laznici pri Limbušu, Ivan Vitman, žup. v Cirknici, Anton Potočnik, žup. v Framu, Srečko Robič, pos. v Limbušu, Viktor Glaser, pos. v Smolniku, dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru, Karel Stržina, žup. v Pobrežju, Alojzij Kaloh, žup. v Studencih pri Mariboru in Ivan Krajnc, kotlar v Mariboru.

a— Karambol na ulici. Včeraj popoldne sta trčila na križišču Prešernove in Razlagove ulice avtomobil fotografa g. Vlasiča in motorno kolo trgovskega pomočnika Filipa. Motorno kolo je avtomobil treščil ob tla, sam pa je vsled sunka udaril v bližnji kostanj ter se pri tem precej poškodoval. Tudi motorno kolo je poškodovano, medtem ko od potnikov ni nihče težko ranjen.

a— Tudi motorje krajejo. Pred par dnevi so po Mariboru iskali in lovili avtomobil ki je izgubil v Gosposki ulici izpred kavarnice izkazalo pa se je, da si ga je le neki prijatelj začasno izposodil in ga zvečer zopet ko se je nagledal majniško kočico, vrnil. Resnejši pa je bil dogodek z motornim kolesom, ki je izgubil pred kratkim trgovcu Karlu Purglju na Trgu Svobode. Tatvine je bil osumljen bivši njegov nastavljenec Feliks A. ki se je med tem preselil v Ruše, kjer je dobil službo v tovarni dušika. Motorno kolo sta šla iskat v Ruše dva detektiva, ki sta končno zasledila A. ki je popravil motorno kolo. Inunem sormestvu se je vrnil A. brez kolesa v Maribor kjer so ga izročili sodišču.

a— Porota. Okrožno sodišče je razpisalo za 15. junija še potorno razpravo proti Ignacu Kranjcu radi hudodelstva umora in požiža. To je 12. slučaj dostelj razpisanih porot za letno zasedanje.

Damske letne plašte

najnovije, fino blago v raznih barvah od 500 do 800 Din; volnene obleke v modnih barvah — tudi plisirane od 270 do 650 Din; vsakovrstne perline obleke od 60 do 180 Din; modne bluze — imitacija svile od 85 Din naprej; modna in sportna krila od 60 do 140 Din; vsakovrstne otroške obleke, moderne otroške in damske hlastaste, klotaste, bele in barvaste predpasnike kakor tudi damsko perilo doblite po jako nizkih cenah le pri: F. in I. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. — Oglejte si razstavo v izložbi 6155a

a— Delavec na transmisiji. Na žagi v Ribnici zaposlenega 24 letnega delavca Iv. Horvata je včeraj pri delu zagrabil transmisijski jermen in ga potegnil v višino na stroj, kjer je ostal vkljenjen skoro četrt ure, predno so ga mogli rešiti iz nevarnega položaja. Pri tej nesreči, ki bi ga lahko veljala življenje, mu je transmisija trikrat prelomila roko.

a— Zgoden zaključek šolskega leta. Te dni so doblile srednje šole odlok, da končajo letos srednje šole s poukom že dne 10. junija, maturanti pa 10. preje, torej že 31. majnika, nakar začno z maturami. K Vidovdanski šolski proslavi pa morajo učenci priti zopet v Maribor.

a— Posestno gibanje. Mišna posestnika Anton in Marija Schwab sta prodala svoje stanovanjsko in gostilniško poslopje v Crtomirovi ul. št. 8. Albinu in Josipini Zakotnik zasebnikoma v Principovi ulici št. 8, za 375 tisoč dinarjev.

Iz Celja

u— Kdor drugim jama koplje... Celjski poročevalci »Slovenca« živi izza časa, ko je edino zveščevalna, patrijotična in državotvorna klerikalna stranka na tako eleganten način strčala iz vlade, med samimi razpokami njemu nasprotnih strank. Pri tem životarjenju se mu je pa pripetila nesreča, da je prespal v lastni stranki veliko nastalo razpoko, skozi katero je začel pihati hud leden veter. Brije tudi preko celjskih klerikalnih poljan in je uničil že marsikatero klerikalno cvetko. Celjski železničarji, med katerimi je imela dr. Korosčeva stranka svo ječasno mnogo pristašev, vsled brezobzirnih in krutih redukcij preklinjajo danes klerikalno stranko, ki je na vladi z nesrečnimi proračunskimi amandmani v svoji krščanski ljubezni do bližnjega uničila tolikim železničarskim rodbinam njihovo rodbinsko srečo in ekzistenco. Tudi zvanikički še niso pozabili, da se je ob aktivnem sodelovanju slovenskih klerikalnih ministrov okrnila njihova skupina v uradniškem zakonu ter da so postali mlajši zvanikičniki dnevnikičarji, ki so odsele na milost in nemilost izročni vsakokratnemu režimu. Znano je klerikalno demagoško geslo, da uradniki le žro in samo žro. Ako pridejo ti prijatelji javnih nemeščencev še kdaj na vlado, je od njih samo še pričakovati, da se uradniški zakon sploh ukine. Saj je moral Klub delavne vešine v celjskem občinskem svetu delom zadnjih let najbolj od klerikalne strani slišati optovano hude očitke zaradi sprejetja službene pragmatike za celjske mestne uslužbenec, dasi so ti z njo dobili samo najprimitivnejše pravice in ekzistenčne pogoje, ki jim gredo za njihovo delo za dobrot mestne občine celjske. Klerikalni voditelji še nikoli niso imeli smisla in srca za javne uslužbenec, poznajo jih samo takrat, kadar rabijo njihove volilne krogljice.

u— V imenu krščanske morale in resničnosti vladi »Slovenec«, med celjskimi novicami zopet na dan Fakinovo afero ter napad na Mariborsko tiskarno in jo podkava SDS, ker so v Celju 19. junija občenske volitve. Grdi obrekovalec je očitno že pozabil, da je moral »Slovenec«, pred kakimi 14 dnevi skesano in spokorno pasti na kolena ter preklicati svoje podle trditve glede vpliva SDS na Orjuno. Tudi celjskega poročevalca bo treba tozadevno prijeti krepko za ušesa. Kdor ima krvave roke od žalostnih dogodkov na Zaloški cesti, naj nikar ne hodi z maslom na sonce.

u— Polkova slava domačega 39. pp. V soboto 28. t. m. slavi domači 39. pešpolk svojo polkovo slavo v spomin zavzetja Črne po oddelku celjskega pešpolka povodom koroske ofenzive l. 1919. Ob 10. dopoldne je služba božja, nato blagoslovljenie in rezanje kolača. Popoldne po polkova zabava in tekma vokalov.

u— Odbor Narodne Odbrane v Celju je imel v ponedeljek, dne 23. t. m. svojo sejo, v kateri je prišlo do raznih važnih sklepov. Organizirati je sklenil predvsem članstvo v Celju, na to pa tudi po deželi, tako da bo postala Narodna Odbrana tudi v Sloveniji to, kar je že zdavno med našimi srbskimi brati, namreč najvišja in edino merodajna nacionalna institucija vseh onih, ki čutijo narodno in državotvorno. V to svrbo bo odbor prihodnje dni izdal odlok, da pristopijo k Narodni Odbrani vsi Celjani in Celjanke brez razlike strankarske pripadnosti, ki se strinjajo z lepim programom Narodne Odbrane.

u— Tombola kral. odbora Udruženja vojnih invalidov Celje, ki se vrši dne 6. junija t. l. bo obsegala poleg 16 glavniših še okroglo 700 raznih raznih lepih dobikov v skupni vrednosti 20.000 Din. — Za 3 Din bodo dobili oni, ki jim je sreča naklonjena kot glavni dobiček lep damski šivalni stroj, datje fino moško kolo, kuhinjsko opravo, otomano, razne ure, vreče nafteineše bele moke, balo belega platna itd. Karte se dobivajo po vseh celjskih trafikah in raznašalcih bližnje okolice po 3 Din komad.

u— Avtomobilna zveza Celje-Vitanje. Občina Vitanje namerava vzpostaviti avtomobilsko zvezo Celje-Vitanje. Prebivalstvo tega kraja pozdravlja povzdigo tujskega prometa tostran južnega Pohorja, ki je bilo v prometnem oziru z ostalimi kraji slabo zvezano. Trška občina Vitanje je že pred mesecem vložila prošnjo za koncesijo na mariborskega velikega župana, ki je iz nezanih razlogov do danes ni ugodno rešil. Pozivamo Zvezo za tujski promet v mariborski oblasti, da se zavzame za to prošnjo in potrebno ukrene za njeno rešitev.

u— Sprememba posesti. Wagnerjevo vilo v Tavčarjevi ulici je kupil na javni dražbi ljubljanski odvetnik dr. Vladislav Pegan.

u— Osebnost. Ostavko na državno službo je podal gosp. Ivan Grašner, tajnik pri upravnem sodišču v Celju, ker vstopa v službo oblastne skupščine v Mariboru.

ADRIA čevlji

CELJE

Narodni dom

Iz Kranja

u— Proslava obletnice majniške deklaracije. V soboto dne 28. t. m. ob 20. bo v proslavo 10letnice majniške deklaracije v gledališki dvorani Narodnega doma akademija z raznovrstnim sporedom. V nedeljo dopoldne bo manifestacijski obhod z godbo in slavnostnim nagovorom pred mestno hišo. Popoldne priredi domaška godba v Zvezdi ljudski koncert. Udeležite se polnoštevilo proslave majniške deklaracije!

u— Zaključek gledališke sezone tukajšnjega gledališkega odra. Kranjski gledališki oder Narodne čitalnice zaključuje v petek dne 27. maja ob 20. in v nedeljo 29. maja ob 16. svojo uspešno sezono prizorjanja predstav, ki je vzbudila širom Gorrenjske največje pozornost in visoko dvignila sloves odličnega domačega diletantskega odra. Topot prizorov oder obkrajano narodno igro s petjem »Revček Andrejček«, ki je na tukajšnjem odru dosegel najljepši uspeh. Vloge so zasedene po najboljših igralcih in igralkah, da se obeta resničen užitek.

u— Pešitez Sokola v Podbrezje. Kranjsko sokolsko društvo priredi danes popoldne v slučaju lepega vremena pešitez v Podbrezje. Odhod ob 13. izpred Narodnega doma. Udeleženci le z znaki.

5. junij

Prireditev godbe na Vrhniki

Iz Novega mesta

u— Iz volilnega gibanja. Oblastveno so potrjene in razlozene sledeče kandidatne liste za mestni občinski zastop: 1. Gospodarska stranka, nosilec dr. Režek, predstavnik a. a. Seid, in Ogrič; 2. radikalna gospodarska lista vseh slojev, nosilec železniški uradnik Vales, predstavnik dr. Gregorič in učitelj Pirnat; 3. lista SLS, nosilec trgovec Picck, predstavnik Picck in Mrak, železniški poduradnik; 4. lista Zveze dela in reda, nosilec Uderman, davčni oficijal v p. predstavnik Drago Švara in Rudolf Murn. Kot prva je pričela prijajati v lilne sestanke »slovenska stranka. Prvi njen sestanek je bil pri Kušanju v Kandiji. O prodgovodini gospodarske stranke, kjer je združenih več skupin, je govoril profesor Seid.

u— Materinski večer v Sokolskem domu je bil zelo dobro obiskan. Na sporedu so bile deklaracije učen in učencev tukajšnjih šol, več sem iz materinskega življenja, življenjepisa mlade nesrečne deklice in zatem kreacija nje po gd. Ahacičevi, petje gd. Žurčeve in Kastelove s spremljevanjem pevovodje Puša ter končno deklaracija »Smrti majke Jugovičeve«. Večer je napravil na vse prisotne izredno lep vtis.

u— Novomeška gasilska župa ima v nedeljo 29. t. m. ob pol 2. popoldne v Sokolskem domu svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je med drugim dotožitev delegatov za s' upsično Jugoslovnske gasilske zveze v Ljubljani, ki se bo vršila 16. in 17. junija.

u— Osebnost. Za vodjo zemljiške knjige pri okrožnem sodišču je imenovan višji pisarniški oficijal Teodor Tofant.

u— Esperantsko gibanje se vedno bolj širi po Sloveniji; že v vsakem pomembnejšem kraju obstoja esperantski klub. Tudi v našem mestu je več ljudi, ki se zanimajo za ideje velikega Zamenhova, izumitelja mednarodnega pomožnega jezika. V kratkem se otvori esperantski tečaj in bo dana možnost vsakomur, da se v štirih mesecih priuči jezika, ki ga poslužujejo danes že vsi narodi sveta. Prijave sprejema ustno kakor tudi pisмено g. Fr. Modrijan, profesor na realni gimnaziji.

Iz Zagorja

u— Za pogorelce v Rovšah. Krajevni odbor društva Rdečega križa v Zagorju je zbral na inicijativno srečo poglavarja, vlad. svetnika Podboja 1775 Din za pogorelce v Rovšah sv. Gor. Svo. gor. pri Litiji. V imenu prizadetih vsem darovalcem prisrčna zahvala! — Odbor.

u— Proslava 10letnice majske deklaracije. V soboto 28. t. m. ob 20. zvečer se pod okriljem podružnice Jug. Maticе zberejo društva in korporacije v Toplicah pred rudniško restavracijo Nato obhod z rudarsko godbo po novi cesti do zagorske šole, kjer se vrše govori in deklaracije.

Iz Trbovelj

u— Obratniška razstava na Vodah bo danes zaključena. Ob tej priliki se bodo razdelila šolska spricvala, priznanice, diplome ter denarne nagrade. Poset občinstva je bil tudi včeraj velik.

u— Vojni razpored v Trboveljah. V nedeljo 29. t. m. ob 8. dopoldne se bo vršil pred Gasilskim domom na Vodah vojni razpored. Predstaviti se morajo osebnost vsi vojaški obvezniki letnikov 1877. do 1886, ki so pristojni v občini Trbovlje, Sv. Krištof, Laško, Loka pri Zidanem mostu, Dol, Jurklošter, Sv. Lenart in Marija Gradec. Ob enem se morajo predstaviti tudi vsi posestniki vprežne živine, t. j. konj in vozov.

u— Članski sestanek Narodno strokovne zveze se vršil pri Pravičju na Vodah. Poročal je centralni tajnik g. Kravos. Podružnica namerava v kratkem ustanoviti kulturno sekcijo.

u— Smrtna kosa. Umrli so Vladimir Čvelbar, sin deklet, 4 leta, Loke 187; Josip Kuš, sin kmetske hčere, 1 leto, Sv. Katarina 30; Ivan Andrijan, sin delavca, Loke 223; Marija Novak, prevzitarica, 52 let, Knezdol 39.

u— Ogleđ regulacije Trboveljske je preložen na soboto 28. t. m. ob 5. popoldne.

u— Koncert »Učiteljskega pevskega zbora«. Dne 22. t. m. je pobil »Učiteljski pevski zbor« v Trbovlje ter nudil našemu občinstvu prvovrsten umetniški užitek. Prostorna sokolska dvorana je bila razprodana, navdušenje veliko. Zbor, ki ga je temperamento vodil g. prof. Gröbming, je štel 36 pevki in 22 pevcev. Nastop je bil siguran in samozavesten. Dasi se zbirajo pevci in pevke le enkrat na mesec k skupnim vajam, so vendar častno rešili svojo ne baš lahko nalogo. Na programu so bili mešani in ženski zbori ter en moški zbor. Najbolj so učinkovale: Vragova nevesta (Adamci), Mekam (Mokranjac), Vragolan (Konjovič), Jadovanka za teletom in Prigovor (Gotovac), ki so se morale na splošno željo ponoviti. »Učiteljskemu pevskemu zboru« želimo, da pogumno vztraja na začrtani poti.

u— Sporniske diplome, ki jih je založila Jugoslovnska Matica v spomin 10 obletnice majske deklaracije, razpečava v Litiji ga. Steinerjeva, v Šmartnem pa gd. Rodetova.

u— Za pogorelce na Rovšah. Podporna akcija za pogorele Rovšeh, ki jo vodita sreski poglavar g. vlad. svet. Podboj in predsednik SPD g. Tomažin, prav lepo napreduje. S podporo so se odzvala skoro vsa litijska društva, pa tudi razna druga darila so razveseljavala.

u— Grafolog na Vodah. Pri Fortaju na Vodah se je nastanil grafolog Josip Gutnik, 90 odst. vojni invalid.

Iz Ptuja

u— Zopet ponarejevalci denarja na Ptujskem polju. Tukaj so je zasirila vest, da je prišlo orožništvo na sled neki družbi, ki se je že dlje časa pečala s ponarejanjem baje 1000 Din bankovcev. V petek, dne 20. t. m. zvečer je prišlo kar devet orožnikov na Strnišče pri Ptuj, kjer so aretirali več oseb ter jih oddali v zapore ptujskega okrajnega sodišča. Preiskava se nadaljuje.

Dopisi

CERKNICA. Danes v četrtek na Vneboh priredi ZKD v prostorih sokolske telovadnice kimo predstavo ob 8. zvečer. Predvajal se bo film »Newyork«.

JESENICE. Podmladek Rdečega križa tukajšnje meščanske šole ponovi danes, v četrtek dne 27. maja ob pol 4. popoldne na odru pri Jelenu bajno igro s petim in plesom v 4. dejanjih in zaključno živo sliko.

ZUŽEMBERK. Ustanovni občni zbor streljaške družine v Žužemberku se vrši v nedeljo, dne 29. maja 1927 ob 14. popoldne. Dnevni red: 1.) Sprejemanje pravil. 2.) Vpisovanje članstva. 3.) Volitev stalne uprave. 4.) Skutnost. Vsak, ki čuti v svojem srcu zavest do domovine, mora postati član te družine. Pripravljali odbor. 797

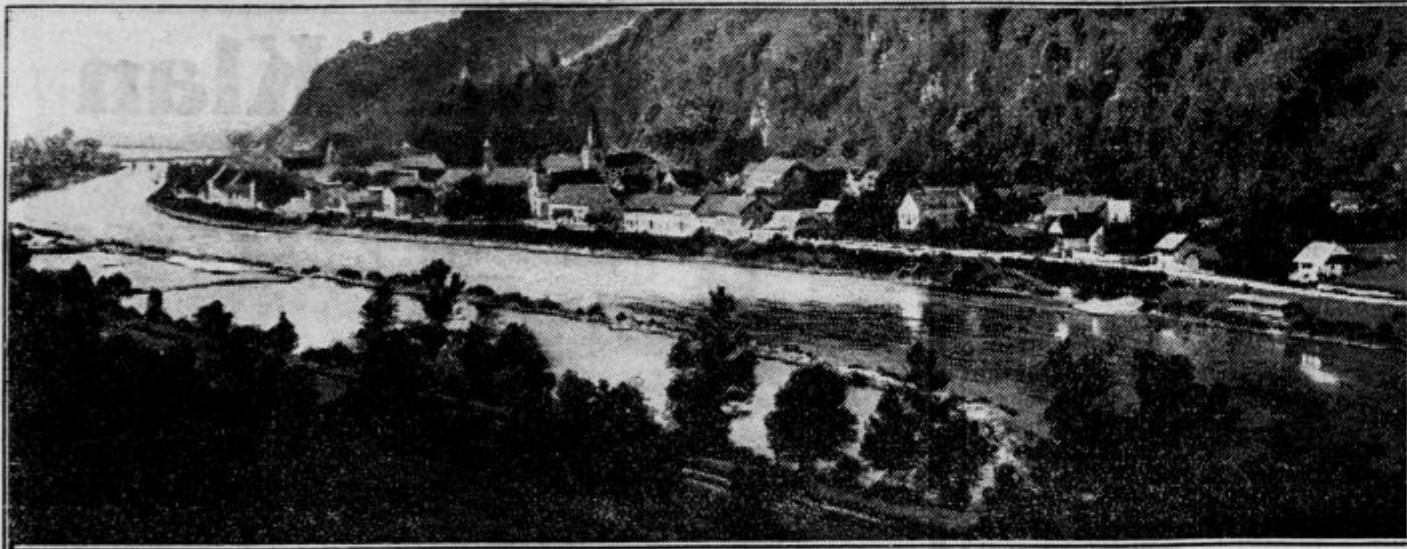
JESENICE. Program proslave 10. obletnice majske deklaracije je izpremenjen. Manifestacijskega obhoda na večer 28. t. m. ne bo. Vrši se samo proslava v nedeljo, dne 29. maja ob 11. pred kolodvorom. Nastopijo združeni pevski zbori iz Jesenic in Save in velik mešan zbor z izbranim sporedom. Ob enem promenačni koncert.

LOČE PRI POLJANAH. Šolska mladina je priredila pred kratkim izri »Pačičke in »Šivilja Klara«. Občinstvo je z zanimanjem sledilo poteku prireditve ter se čudilo lepemu izražanju in prostemu nastopu svojih otrok. G. B. je znal za umestnimi vlogami podaljšati izri »Pačičke«. Mično je bilo živahno pripovedovanje izmišljenih povesti palčkov v hiši častiljivega krolača. Za smeh so poskrbeli šegavi in zlobudravci palčki tudi v drugi izri Najmilejši nastop so nam podale vile v belih oblacičih, ko so skočile nad spešim Jožkom cvetne vence in peče pesmice, ki jih je naučil g. P. Tako je otroška ljubkost ganila navzoče, da se niso mogli ubraniti solz. Hvala učiteljsstvu za lepo prireditev.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 25. maja 1927. Višina barometra 998,8 m

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Veljav.	Smer vetra tr brzina v metrib	Oblakno 0-10	Padavine	
							Vrsta	mm do 1 ure
»RAZOVANI«								
Ljubljana	7.	762.0	7.6	91	mirmo	0		
(dvorac) ...	8.	759.5	17.4	58	S 2			

Ob 50 letnici meščanske šole v Krškem

Skoro vsako mestoce v Sloveniji ima svojo posebno zgodovinsko tradicijo; vendar je Krško ono mesto, ki zaznamuje izmed vseh največ splošno kulturne preteklosti, ki ni zgolj lokalna, temveč občega pomena. Krško samo in njegova okolica sta tesno zvezana s socialnim, historičnim, literarnim, gospodarskim in celo političnim razvojem celokupnega slovenskega naroda. Historično sega začetek krškega mesta za dobrih 1000 let nazaj, ko so vazali nemškega grofa Arzafa gospodovali gradom in grašččinam v Posavju; vendar je pa ta zgodovina zelo bogata in pomembna. Za tem so postali gospodarji krške graščine salzburški meščakovi. Še celo Valvazor ne ve drugega povedati, kakor da je imel v 14. stoletju krško graščino neki »Herr von

Župan Joško Pfeifer

Ostereiče, ki jo je zastavil močnemu celjskemu grofu Hermanu. V last celjskih grofov pa je prišel grad s trgom vred že leta 1373. Za krško zgodovino je važno pismo celjskega grofa Friderika II., kjer je govor o usnarjih in krčmah v Krškem, kar priča, da je bilo Krško tedaj že lepo razvito. Zgodovinski fakt o Veroniki Deseniški, ki se dotika tudi krškega gradu, je znan vsem. Tehno je so danes posebno vsled tega, ker je postala tragedija Veronike Deseniške važen kulturni dokument Slovencev.

Po smrti Celjanov je prišlo Krško v last Habsburžanov, ki so dali Krškemu tudi mestne pravice. Zgodi historično se je od tu dalje razvijalo mesto precej podobno kot vsa druga kranjska mesta, ki so imela meščansko gardo, mestne sodnike, celne in rokodelske zadruge.

Bolji za staro pravdo imajo pri nas Slovenci svoje žarišče baš v krški okolici. Leta 1515 je dolenski kmet uporabil skrajne sredstvo da si izboljša svoje socialno stališče; ker niso pomagale niti prilozbe na cesarja Maksimilijana, segel je po samopomoči. Prisilil je hotel graščaka, da bi si priboril vsaj osebno varnost. Ta nastop je šel tako daleč, da se je izdal v dejanski upor, ki je v prvih navalih končal z uspehom kmetov, ki so poškodovali in oropali skoraj vse gradove v krški okolici, med njimi Srajbarski Turan, čemu ure hoda iz Krškega.

Velik vpliv na naše socialne razmere je imel vstanič hrvatskih kmetov leta 1573. Njihovi odposlanci so prihajali v dolensko vas ter iz raznih pretiranih obljubami omamili kmete, da so se združili z njimi. Prve uspehe so uporniki zaznamovali z zavzetjem Brežic, odkoder so odkorakali proti Vidmu; tu nasproti Krškem so prenočili. Zjutraj je odšel manjši oddelček proti Sevnici in nad Kozje, glavna četa se je polastila krškega broda in prišla v Krško; bilo jih je okrog 3000. Krčani so potegnili s kmeti, toda neurejeno tolpo je kmalu nato naskočil Jož Turn s 500 konjeniki ter jo ob Savi zadel. Skoraj polovico upornikov je bilo ubitih; čez 100 janičkov je dal Turn takoj pobesiti po krških vrvovih.

Ta poraz je bil hud udarec za glavno silo hrvatskih upornikov, ki je širala na Sotškem polju in na Markovem trgu v Zagrebu s kronanjem Matije Gubca.

Stališče slovenskega kmeta se je še poslabšalo dokler ni nastopil socialni reformator Jožef II.

Tudi izredno literarno preteklost ima Krško. Treba si je ogledati le mestne hiše in posopališče. Seveda so prvi literarni pojavi v tesni zvezi z verskim pokroto protestantov, ki so imeli v Krškem prav ugodna tla. Verska reformatorja, in obenem za Trubarjem književna reformatorja Dalmatin in Bohorič sta delovala v Krškem. Dalmatin se je poročil v Krškem. Bohorič v krški okolici. Literarno sta delovala skupno tako da sta nastali dve najvažnejši knjizi slovenskega jezika, Dalmatinova »Biblia« in Bohoričeva »Zimske urice«, skupno leta 1584. Kakšne velikanske literarne važnosti sta obe knjigi, nam priča čas, v katerem se je zdržalo njuno načelo: sveto pismo je nekoliko predelano do današnjih dni, bohoričeva še preko Bleiweisovih Novic do leta 1846.

Solsko poslopje

Reprezentant protireformacijske dobe v literarnem oziru, zgodovinar Janez Vajkard Valvazor je bival in umrl v Krškem; na mestni hiralnici ima spominsko ploščo.

Na krškem pokopališču leži dr. Janez Mencinger, začetnik zabavne črtice in filozofske povesti v naši literaturi. Na nagrobniku so tele značilne besede:

»Tukaj vstajenja čaka dr. Janez Mencinger, advokat. Svojega življenja pravdo je začel 26. III. 1838. in nedovršeno končal 12. IV. 1912. Bodi mu sodba milostljiva!« Blizu Turnske graščine stoji mavzolej

Anastazija Grüna, nemškega pesnika, ki je mnogo občeval s Francetom Prešernom. V dunajskih letih mu je bil le-ta učitelj v Klínkovströmovem zavodu, kjer sta oba baš Valvazorja prav navdušeno čitala in študirala.

V političnem oziru je bilo važno leto 1848. Značilen je oglas Anastazija Grüna, ki je tedaj s tiskano okrožnico »An meine slovenischen Brüder« vabil slovenske poslance na frankfurtski državni zbor, češ da nimajo Slovenci ničesar pričakovati od drugih Slovanov, predvsem od Rusov. Slovenski poslanci se niso odzvali in tako so že tedaj dokumentirali svojo vseslovensko misel.

Posebno važnost so pa Krčani vedno poglagali na šole in meščanska šola ravnokar slavi svojo petdesetletnico. Pred petdesetimi leti je pa Krško imelo le osnovno šolo, katere početki segajo v 16. stoletje. V sredini tega stoletja (leta 1551) je ustanovil v Krškem slavni Adam Bohorič učni in vzgojni zavod za sinove dolenskega plemstva. To Bohoričevo šolo je obiskoval tudi Jurij Dalmatin do svojega 18. leta. Ko je postal Adam Bohorič ravnatelj deželne latinske šole v Ljubljani, so poučevali na krški šoli, osobito v času protireformacije, redovniki. Do pričetka 19. stoletja se je imenovala šola mestna trivijalna šola, po l. 1803. je dobila ime ljudska šola in pouk so prevzeli posvetni učitelji. Leta 1877. se je preselila takrat še štirirazredna ljudska šola svojega starega poslopja v novodograjeno dvonadstropno poslopje, ki ga je dal sezidati za osnovno in meščansko šolo na lastne stroške blagopokojni M. Hočevar, ki je izprevidel potrebo višje organiziranega učnega zavoda za Posavje, kjer bi lahko nadaljevali šolanje mar-

Ivan Lapajne, ravnatelj mešč. šole od 1878. do 1906.

Dr. Tomaž Romih, ravnatelj mešč. šole od 1906. do 1922.

Josip Vutkovič, ravnatelj mešč. šole od l. 1922.

Učiteljski zbor meščanske šole

ljivi in nadarjeni učenci osnovnih šol iz Krškega, Leskovca, Vidma in Rajhenburga. Odlučil se je za ustanovitev deške meščanske šole. V ta namen je nakupil v bližini župne cerkve več stavbnih parcel ter postavil na njih za osnovno in meščansko šolo dvonadstropno poslopje, ki je bilo blagoslovljeno in slavnostno izročeno svojemu imenu leta 1877. Vseled podarilne listine z dne 29. IX. 1877. je lastnik poslopja krški šolski okraj, ki mora vzdrževati poslopje in meščansko šolo; osnovna šola ima v podarilni listini svoje pravice v poslopju zajamčene.

Za kritje stroškov šole l. 1903. ustanovljena IV. razreda je podarila Hočevarjeva udova takratnemu okr. šol. svetu 60.000 kron.

Meščanska šola v Krškem, ki jo obiskujejo tudi deklice, ima v svojem jubilejnim letu 4 razrede z dvema vzporednicama. V začetku šol. l. 1926/27. je obiskovalo šolo 100 dečkov in 86 deklic, skupno 195 učencev in učenk.

Prvi ravnatelj zavoda je bil g. Ivan Lapajne, ki je opravljal to službo 28 let do svoje upokojitve l. 1906., drugi je bil g. dr. Tomaž Romih do l. 1922., tretji ravnatelj šole je Josip Vutkovič. Zanimivo je, da še živita oba prva ravnatelja v Krškem kot upokojenca, prvi opravlja ravnateljske posle pri občinski hranilnici. Na meščanski šoli je službovala dolga vrsta učiteljev (35 po številu), ki so bili tekom časa izveštine poklicani iz te šole na višja službena mesta. Na šoli so službovali trije absolventi univerze, in sicer g. Ferdinand Seidl, g. dr. Tom. Romih in g. dr. Rostohar. Ravnatelji so postali sledeči učitelji krške meščanske šole: Bezljaj, dr. Romih, Brinar, Magerl, Marintek, Hočevar, Zavrl, Vutkovič, Mikolič in Gaspari. V teku petdesetih let je počevalo verouk na zavodu 9 veroučiteljev. Učencev in učenk je bilo v posameznih razredih v vsej dobi 4874.

Vseled darežljivosti g. Hočevarja in gospe Hočevarjeve uživajo učenci 16 štipendij, v šoli se je pa ustanovila tekom let bogata zbirka učil za raznovrstne predmete in bogata s knjigami založena učiteljska ter šolarska slovenska in nemška knjižnica.

Meščanska šola je izdala tekom 50 let 24 tiskanih letnih poročil z raznimi članki, ki se nanašajo na Krško in meščansko šolo. Osnovna in mešč. šola posedujeta lep šolski oder, delo g. Humeke in Rozmana, kjer so nastopili učenci in učenke osnovne ter meščanske šole v predvojni dobi devetkrat. Pe vojni se je vršilo v sok. dvorani 10 mlad-

rej vsi predpogoji, da se vsak tujec in vsak letoviškar počuti v Krškem v poletnem času kar najprijetneje. Za zabavo Krčanov in letoviščarjev skrbi Dramatični odsek Sokola, Salonski orkester, fanlana krškega Sokola in godba požarne brambre, kar priča, da je Krško izredno muzikalno mesto.

V prejšnjih časih je vladal med krškimi meščani izveštine nemški duh, o čemer pričajo na pokopališču številni spomeniki z nemškimi napisi. Do približno 1870. leta je bilo uradovanje po uradih in na občini ter občevalni jezik meščanov večinoma nemščina. V dobi narodnega prebujanja je bil v krškem okraju glavar Schönwetter, ki je bil izrazit Nemec. Pripadnike takratne mladostovslovenske stranke je naravnost zaničeval. Pred občinskimi volitvami okoli l. 1870. je na cesti vedno vzdignil 4 prste, ko je srečal kakega voditelja mladostov. stranke, kaznje pri tem zaničljivo po njegovem mnenju za edine 4 Slovence v Krškem, namreč na pokojne Vilj. Pfeiferja, dr. Kocelija, dr. Slanca in dr. Bratkoviča. Pri občinskih volitvah so zmagali Slovenci, za župana je bil izvoljen Viljem Pfeifer, ki je uvedel na občini slovensko uradovanje. Po volitvah je prišel Schönwetter k Pfeiferju v fraku in cilindru čestitat ter se je izrazil napram Pfeiferju, da bi vse preje pričakoval, kot pa zmago Slovencev v Krškem. Pfeifer je bil za Nemcem Grossom prvi slovenski župan v Krškem in skozi dolgo dobo 35 let brez presledka državni in deželni poslanec. Po tej dobi je začel izginjati iz Krškega nemški duh, dan-danes se govori v Krškem edino slovensščina.

Od l. 1922. pa mestu župani agilni sin stara rega župana in poslanca Pfeiferja, g. Joško Pfeifer, ki so ga pri zadnjih obč. volitvah kot pristasa SDS izvolile vse tri v občinskem odboru zastopane stranke za župana soglasno in mu s tem izkazale reliko zaupanja. V prostem času deluje posebno na muzikalnem polju, kar pričajo kar tri godbe v tako malem mestecu. S svojimi požitvovalnimi pomočniki, ravnateljem Vutkovičem, učiteljem Zabkarjem in Čandrom je izveščal izobren orkester in daleč znano sokolsko fanfaro, ki sodeluje pri vseh bližnjih zletih in se poda celo na morje.

Končno še nekaj o projektirani gradnji kanala, ki bi naj spajal v svrhu pridobitve elektr. toka Savo s Krko. Sava ima pri Krškem 15 m padca. Prostor med Savo in Krko je zelo pripraven za izrabo vodne sile reke Save. Za ta padec se je zanimal prejšnji časov. ing. Lenarčič, v novejšem času pa zagrebška mestna občina, za katero je na-

Grad Turan pri Krškem

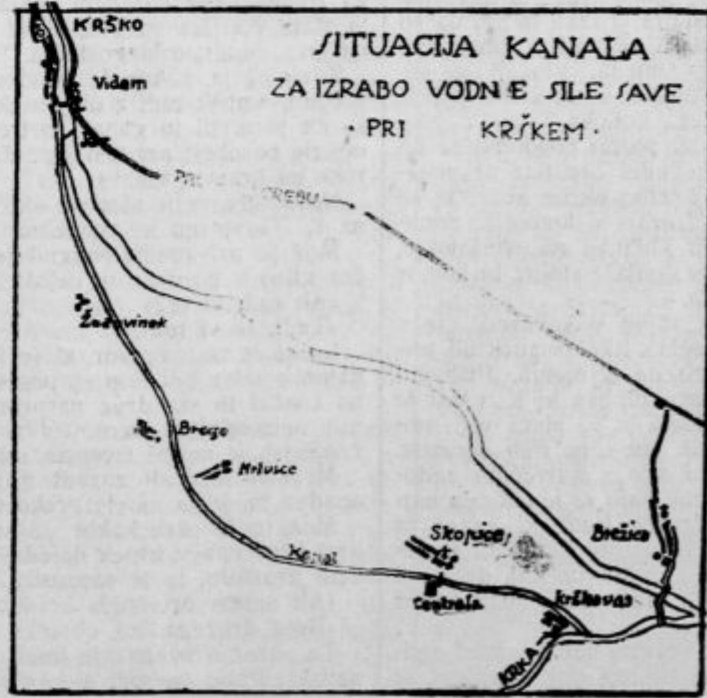
skih gledaliških predstav. Na meščanski šoli obstoja od leta 1923. dalje Podmladek društva Rdečega križa, od leta 1926. dalje pa organizacija Trezne mladine. V zvezi s poukom gostjanja obstoja na meščanski šoli od š. l. 1922./23. dalje orkester, ki nastopa pri raznih slovesnostih in šolskih predstavah.

Končno naj še omenimo gospodarsko obeležje Krškega. Kot železniška postaja je bilo že od nekdanj iztočišče glavnega pridelka krške okolice, to je vina. Krčani imajo izborne vinograde na Trški gori, po gričevju proti Raki in Vel. Trnu ter pod Gorjanci v Godovi peči. V Krškem imamo renomirane veletrgovce z vinom (g. Bon, g. Gregorič, i. dr.). Krška postaja naloži letno blizu 9000 hl vina, kar je za današnje razmere izredno veliko. Poleg vina se izvažajo tudi poljski pridelki ter les.

Tudi lesna trgovina splavarjev je važna gospodarska panoga, ki pa v zadnjih letih precej pada.

Ker ima Krško jako romantično lego ob Savi in na vznožju Dolenskega in Celjskega gričevja, ga obišče vsako leto veliko številno izletnikov in letoviščarjev, osobito iz Zagreba. Iz Krškega so v okolico prekrasni izprehodi, v poletnem času je ob Savi dobro urejeno kopališče, na razpolago je vedno dovolj zračnih in lepih stanovanj, cene pa gostilnah so zelo nizke, prebivalstvo je pa s tuji zelo vladno in prijazno. Dani so to-

pravil načrte ing. Reisner, prof. tehnične visoke šole v Zagrebu. Po načrtih poslednjega bi znašali stroški za izvršitev tega velikopoteznega projekta 250.000.000 Din. Ta načrt, ki bi postal kmalu aktualen, če bi gospodarsko stanje zagrebške mestne občine bilo povoljnije, je zahteval, da se zgradi pod občinsko bolnico 5 m visoka hidravlična krovna brana (jez), ki bi odvajala v kanal 160 m³/sek vode. Dovodni kanal bi bil dolg 11 km, odvodni pa 1,7 km, širok bi bil 20 m, globok 4 m, zgrajen pa iz betona. Električna centrala bi stala pri Skopcih in bi proizvajala 18.524 konjskih sil. Pri centrali bi bila za splave dvojna naprava, ki bi omogočila splavarjem prehod čez 15 m visoko zaježitev. Obstojala bi iz 65 m dolge in 8 m široke splotne komore, poleg tega bi še obstojala kraj centrale 8 m široka splavarska steza. Ker bi bil kanal iz betona, bi onemogočal vsako podtalno namakanje krškega polja. Pogodbeno bi morala uprava centrale namakati ca 4000 ha polja od l. VII. do 15. VIII. vsako leto od sobote 8. ure zvečer do ponedelja 5 ure zjutraj potom gravitacije, odnosno potom mehanskega dvigavanja vode na gotovo višino; porabilo bi se nat sekundno pribl. 5000 lit. vode. O izvedbi navedenega projekta se sedaj manje govori, upati pa je, da ga bodo Zagrebčani vseljnune potrebe v nekaj letih resnično izvedli.

Ob desetletnici majske deklaracije

Nekoliko vpogleda v zgodovino našega nacionalnega pokreta

Majška deklaracija je znamenit fakt naše preteklosti, spada v vrsto tistih činov, ki so odločilno vplivali na postanek naše mlade države, resna in težka beseda je, izgovorjena v času, ko je zgodovina za neizprosno lozičnostjo preobrazila politično lice Evrope, ko je mladim narodom dodeljevala tisti položaj, ki jim po prirodni pravu pripada. Z bujno pestrostjo tedanih, predidnih in sledečih dogodkov je majška deklaracija tako prepletana, da jo lahko razumemo samo v zvezi z njimi, da lahko samo v zvezi z njimi določimo njen državotvorni pomen.

Mi Jugoslovani spadamo s stališča evropske zgodovine v vrsto mladih narodov, saj smo med tistimi, ki so poslednji uspeli, ustvariti si samostojno državo, ki razen tega še ni v polni meri združila v svojem okrilju vseh svojih sinov. Napram zapadni Evropi smo se zakasnili za dobro tisočletje, napram Nemčiji in Italiji za nekaj desetletij. Ne da bi v času srednjeveškega preoblikovanja Evrope ne bili državotvorno sodelovali. Naši predniki so po prihodu v nove pokrajine na jugu po dvestoletnem bivanju, ki je služilo v glavnem prilagajevanju novim teren-skim in podnebnim prilikam, začeli staro, s seboj doneseno plemensko organizacijo spreminjati v državo. To lahko opazujemo na vsem ozemlju, segajoč od vzhodnih alpskih slemen, tja dol do Črnega in do Egejskega morja. K ustvarjanju držav jih je silil pritisk od zunaj, od nemške, italijanske, madžarske in od bizantinske strani. Normalni razvoj bi bil zahteval, da bi se bile te prve jugoslovenske države nalik Franciji, Angliji, Rusiji itd. že tedaj združile v večje vsejugoslovensko državno telo. Nekolikrat so bili resnično stvorjeni resni poskusi, imajoč ta cilj (za Ljudevita Posavskega, Dušana Silnega, Stefana Tvrtka I.), ali znanje sile so bile tako močne, da so za prirodni razvoj preprečile, in zelo značilno je, da se je podiranje prvih južnoslovenskih državnih tvoril vršilo v tistem pravcu, v katerem so tudi časovno nastajale, od zapada proti vzhodu. Zato so vzhodnejše izmed njih živele dalje, dosegle so večji obseg in višji razvoj državne moči ko zapadne. Na zapadu je bil namreč silnejši sovražni zamah: tako je slovenska srednjeveška državotvornost podlegla po komaj polstoletnem krepkejšem življenju, hrvaška po tristoletnem, srbska pa je vzdržala skoraj da polnih šest sto let. Nemci na zapadu, Italijani in Madžari na jugu, oziroma na severu in Turki na vzhodu so bili grobarji naših srednjeveških držav. Tako se naš državni razvoj loči tudi od češkega in poljskega. I Češka in Poljska sta produkt istih dogodkov ko naša država, vendar sta obe dve v srednjem veku dosegli popolno stopnjo razvoja in sta šele potem podlegli zunanjim sovražnikom. Pa tudi od Nemčije in Italije, ki sta po prvotni državni enotnosti šele tekot stoletij vsled delovanja fevdalnih razkrojevskih sil zapadli v mnogodržavje.

V srednjem veku pretizan državotvorni razvoj našega naroda je moral najti nadaljevanje. Ali to se je moralo vršiti na drug način. V srednjem veku delujoče in prirodne sile, združujoče manjše sorodne narodne enote v večje, niso več zastopovale. Bolj in bolj rastoča moč tujedržavnega aparata, ki je vladal nad njimi, jim je vzela vsako moč. Šele ko se je tem nezavestnim notranjim narodnim silam pridružilo tudi spoznanje, tedaj se je pričel polagoma se vršeci preokret. To spoznanje se začela javljati koncem osemnajstega stoletja in sicer samo v glavnih posameznikov, v dušev, voditeljih naroda; ali njihovo število se stonoma širi in širi se tudi krog tistih, na katere vplivajo, dokler kočno ne zagradi vsa ga naroda.

Od vsega početka ima to preporejvalno gibanje v našem narodu dvojni značaj, ki ga določa različna kakovost naših nacionalnih nasprotnikov, tlačiteljev; na eni strani so bili surovi, neizobraženi Turki, na drugi na Nemci,

Italijani in Madžari, ki jim je usoda tako mila, da so se bolj ali manj okristili s prastaro dedščino zanaadne kulture in jo izrabljali tudi v nekulturne svrhe gospodovanja nad drugimi narodi. Od tod različni značaj borbe. Proti Turkom se je bilo iz vsega početka mogoče boriti le s surovo silo in junaški Srb si je deloma oprl na bratsko Rusijo korak za korakom izvojeval večjo svobodo in razširil število svojih svobodnih rojakov. Napram kulturnim nasprotnikom na zapadu pa je bila edino mogoča borba z drugim orožjem, s kulturo. Ali to je bilo šele treba ustvariti. Temu cilju je bilo posvečeno vse dolgo stoletje od prvih početkov prosvetljenstva pa do usodnih dni svetovne vojne. Jugoslovani v Avstriji in Ogrsko-Hrvaški so v tej dobi razvili svojo literaturo, svoje šolstvo, ki so ga vsaj v znatni meri znali uporabljati v svojo korist s tem, da so mu kolikor mogoče s protikrepi odbili anacionalno ost, končno pa so se tudi na gospodarskem polju jeji postavljati na svoje noge. Razširjajoča se narodna kultura je budila zavest narodne skupnosti in pokrenila je večkrat vprašanje o skupnem književnem jeziku vseh Jugoslovenov. V glavnem se radi profideistovanja tuierodnih državnih in narodnih sil ta cilj ni dosegel, ali znatna mera unifikacije se je vendarle dosegla: vsa slovenska narečja so se v knjiži strnila v eno in Vuka Štefanovića Karadžića narodni jezik je postal temelj enotnemu književnemu jeziku Srbov in Hrvatov; vrhu tega se je slovenski črkopis izenačil s hrvaškimi in srbohrvaškimi so se približale mnoge slovenske slovniške oblike.

Dozorevajoč kulturno je dozoreval narod tudi v svoji samozavesti; zato so se narodno-kulturne težnje tele spreminjati v narodno - politične. Stopila je na plan ideja po ujediničenju vseh Slovencev v isti upravni enoti in točno tudi po politični združitvi vseh v habsburški monarhiji živečih Jugoslovenov. Najburnejša leta izza početka narodnega preporeda so to težnjo nakrepnjeje povdajala (1848., 1870., 1908. in sledeča).

Že zgodaj so se začele plesti vezi z brati onkraj Save in Donave. Njihovo hrabro kovanje svoje usode, združeno z brzim kulturnim napredovanjem, je vzbujalo bratska čustva simpatije, ali že ob času, ko je Srbija definitivno otrešla se sebe poslednji ostanek zavisnosti od Turčije, prav tedaj so se v slovenskih listih javljali prvi glasovi, da bi Srbija mogla postati jugoslovenski Piemont (1878) in ko se po nenadni iri Obrenovičev leta 1903. s prihodom Petra Karadžordjevića na prestol jela voditi živahno nacionalno politiko, tedaj je bil pritrjujoči odziv pri prečanih večji in večji. Ko se je Peter vozil v domovino, da zasede prestol, za je na dunajskem kolodvoru pozdravilo slovensko, hrvaško, srbsko in bolgarsko dijaštvo s klici: Živio jugoslovenski kralj! Isti klici so ga pozdravljali, ko so ga sledečega leta kronali ob udeležbi stotisoč Jugoslovenov vseh plemen. Klic je bil simbol: v Srbiji so začeli gledati os Jugoslovenstva narodne težnje prečanih Jugoslovenov so dobivale bolj in bolj vsenarodni politični značaj. S tem sta se jela stekati dva toka: pripravljal se je čas, ko se naj izvrši sunek na obe strani: proti propadajoči turški sili in proti na zunaj močni dvojni monarhiji, ki jo je izpodkopalva elementarni val modernega nacionalizma, probujajočega se pri nemških in nemadžarskih narodih. Razumeli se, da so izprva prišli v novi tok samo mladina in najidealnejši starejši mošče, kajti cilj, ki jim je lebel pred očmi, je zahteval žrtve, težkih žrtve.

Močno so potisnili jugoslovensko politično vprašanje v osrednje dogodki leta 1908., ko je aneksija Bosne in Hercegovine po Avstro - Ogrski silno oškodovala srbske interese in jasno odkrila avstrijsko - nemške težnje po Solunu, zlasti pa zmagovita prva balkanska vojna (1912); in ko je germanofilski bolgarski car Ferdinand zavratno

napadel svojo zaveznico Srbijo, tedaj so ga obsojali pri nas tako rekoč vsi. Da se jugoslovenski, doslej samo kulturni in mirno-politični nacionalizem spreminja v bojno - aktivnega, o tem je govorilo število tistih, ki so nudili bratom tam dol dejansko pomoč.

V teh živahnih časih so politične težnje Jugoslovenov v dvojni monarhiji dobivale bolj in bolj programatično obliko. Vse stranke so določile svoje stališče, ki je seveda še moralo voditi račune o obstoju petdesetmilijonske monarhije. Slovenska klerikalna stranka je še odobrvala aneksijo Bosne in Hercegovine kot etapo v razvoju južnoslovenskega vprašanja v okviru habsburške monarhije in leta 1912. je pri skupnem zborovanju s hrvaško stranko prava v Ljubljani sprejela njen program: skupno z njo hoče delovati za edinstvo, pravice in svobodni razvoj hrvaško-slovenskega naroda v okviru habsburške monarhije. V ostalem je bil habsburško - dinastični in cerkveno-politični vpliv v tej stranki tako močan, da zavest nacionalne skupnosti s Srbi, ki je za časa balkanske vojne vendar določno stopila na dan, ni mogla premagati avstrijsko - državnih tendenc. Njen vodja dr. Šusteršič se je celo silno prizadeval, da reši jugoslovensko vprašanje in habsburškim smislu. Postal je med politikih glavni pobornik tako zvanega »trializma«, ki si ga je leta 1906. zamislil menda sam šef avstro - ogrskega generalnega štaba Conrad Fioretendorf in ki je postal baje politični program takratnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Šusteršič ga je prestolonasledniku razložil leta 1909. v posebni spomenici. V njej zahteva ujediničenje vseh Jugoslovenov, bivajočih v dvojni monarhiji, v posebno tretje državnopravno telo v okviru monarhije, ki naj bi postalo privlačna sila tudi za balkanske Jugoslovene. »Jugoslovenska država v okviru monarhije« - tako je dokazoval - »bi spravila jugoslovenski narodni pokret, ki raste od dne do dne, v dinastično službo habsburške svetovne politike, jugoslovenska država bi bila siguren temelj privlačne balkanske in jadranske politike habsburške monarhije. Zgodovina je dokazala, da je bila ta politika nesnametna, težnja zrelega jugoslovenskega naroda po svobodi v lastni državi se je izkazala za nepremagljivo.

To težnjo so sicer avstrijski vojaški krogi dobro videli in so jo tudi smatrali za neodoljivo, zato so prav do konca svetovne vojne prihajale z njihove strani pobude za rešitev jugoslovenskega vprašanja in habsburškim smislu. Nasprotovali so Madžari, ki so se bali, da bi ne mogli prebiti še večjega števila Jugoslovenov in na umevno - jugoslovenski nacionalizem. Ali v tem krilu te stranke so bile inak krepkejšo čisto nacionalne jugoslovenske težnje. Dr. Krek, drugi njen vodja, je že leta 1909. izjavil, da smo Jugosloveni en narod, ker nikler ni mogoče najti jezikovne meje, ki naj bi jih delila v posamezne narode, in v mladini je nacionalni ogenj vsaj do neke mere paraliziral dimastično - cerkveno čustvovanje. Narodno - napredna stranka z načinom aneksije ni bila zadovoljna in leta 1913. je obžalovala, da vodilni avstro - ogrski politiki ne vidijo dejstva, da lahko združeno Jugoslovenstvo postane najmočnejši steber monarhije, ki pa mora iskati prijateljev na Balkanu, katerih jugoslovenska plemena si želi stranka v tesnejši kulturni zvezi z jugoslovenskimi plemeni, bivajočimi v dvojni monarhiji. Ob isti priliki pa še odklanja revolucionarno-politične ideje, ki so se tele pojavljati med mladino. Mlajši napredni krogi so strgali avstro - ogrski okvir s politične ideologije in so se pogumno zastavljali za združitve vseh Jugoslovenov, Slovencev, Hrvatov in Srbov, v eni državi. Izdajali so radikalno pisani dnevniki »Jutro« (1910-1912) in za njim »Dan« (1912-1914), na tudi odlična znanstvena revija »Veda« (1911-1915) je bila njihovo glasilo. In z redkim ognjem, pa z mladostno odkritosrčnostjo se je vdala aktivnemu jugoslovenskemu političnemu čustvovanju študirajoča mladina, ki se je ponašala, kakor da sluti neposredno bližino velikega časa, ki bo zahteval dela in žrtve. Srednje-

venščino. Toda na to se takrat nismo ozirali. Hujše je bilo, da mož ni imel kam sesti »Brez družega« - in vendar ni bilo nobenega stola več na razpolago. Tisti, ki smo sedeli na mehikem usnju ob steni, smo se že dvakrat stisnili. Stisnili smo se še v tretje. Kar smo imeli v žepih, cigarete in užigalice, smo položili na mizo. Naše roke so ostale naprej, kakor da nam rastejo iz prsi. Mož, ki je visel na koncu klopi, ni je bil simpatičen, Zdravje in samozavest, ki sta vrela tudi iz njegovih besed, sta bila poživljajoča. Ugibal sem njegov stan. On pa me je gledal bistro in preudarno toliko časa, da mi je postalo nerodno. »Čujte,« je končno izpregovoril. »Ali ste vi tisti - tisti - — Mislim sem, da se boji izreči, in sem mu pomagal. »Tisti, ki sem bil zaprt... Da!« Po tem me Primorci najbolj poznajo. Ta me je poznal globlje. »Tudi,« je pokimal in se prijel za brke. »In tisti, ki včasih pišete v naš dnevnik...« »Da,« sem pokimal skoraj plaho. »Zadnjič ste obdelali nas trgovce,« je dejal s poudarkom. »No, saj rečem, do-

Ku - Klux - Klan

remek delo filmske umetnosti, izdelano natančno po motivih pravih istomenega zloglasnega tajnega združenja v Ameriki.

Do vilha napeto! — Velezanimivo! — Pustolovno!

Tajne seje bilh mask — Poslednja volja bogatega Klanovca. — Skrivnostne sence na parobrodu. — Otmica. — Požar palače. — Ekscentrični milijarder. — Razkošni pies. — Hiše skrivnosti. — Smrtonosni skoki. — Eksplozije. — Smrte in »Zivljenje« v borbi s strašnim združenjem Ku-klux-klana

Oba dela v enem sporedu! — To velikansko filmsko delo se predvaja danes v četrtek ob 3., pol 5., 6., tričetrti na 8., in četrta na 10.

Preskrbite si vstopnice v predprodaji, ker je zanimanje za ta velefilm že sedaj ogromno!

«ELITNI KINO MATICA», najudobnejši kino v Ljubljani.

solce je družila tajna revolucionarna organizacija, ki je leta 1913. že imela zveze z beograjsko Narodno Obrano in dunajski visokošolci so se zbirali v jugoslovenskem klubu slovenskih akademikov V »Preporodu« (1912-1913) in v »Glasu Jug« je dajala svojemu čustvo vanju in hotenju izraza. Skupno s katoliškim dijaštvom klub prenoveši šolskih oblasteh izvedeno praznovanje tisočletnice poslednjega ustoličenja na Gosposvetem polju je bilo samo odsev lastnih državotvornih teženj. Jugoslovenska socialno-demokratska stranka je pa leta 1909. zahtevala za avstro - ogrske Jugoslovene avtonomno združitve in samouravro v vseh narodno - kulturnih zadevah in še istega leta se je njen zastopnik udeležil balkanske socijalno - demokratske konferenke v Beogradu. Njena narodno-socijalna posestirna pa je prav v tem letu naravnost zahtevala ustanovitev jugoslovenske države na vsem ohranjenem jugoslovenskem ozemlju

Tudi v drugih pokrajinah je napredovala nacionalna zavest. Na Hrvaškem se je osnovala hrvaško - srbska koaliciija (1905), ki si je pridobila premoč nad samohrvatskimi strankami in je temeljila na načelu, da so Hrvati in Srbi po krvi in jeziku en narod. Natradikalnejša struja med njimi je izdajala »Narodno jedinstvo« in mladina je segla že po atentatih na predstavnike habsburškega režima. V Dalmaciji ista združitve hrvaško-srbskih sil in iste radikalne težnje mladine, ki je izdajala list za listom. Celo v tužni Bosni, kjer je vladala na vso silo vzdrževala protisrbsko tendenco med muslimani in Hrvati, celo tam so se že med Hrvati javljali glasovi narodnega edinstva, dočim Srbi niso mogli biti drugje kakor pri bratih onstran Drine. Nacionalno razburjenje, ki se je hotelo spreminjati v domoljubni čin, je bilo v Bosni gotovo največje. In srbska Vojvodina je pod vtisom dogodkov tudi dozorevala.

Take so bile politične razmere med avstroogrijski Jugoslovani na pragu svetovne vojne: poleg še strogo habsburških strank oziroma strui so obstajale stranke, ki so še vodile oportunistično politiko, ali njihova leva krila so bila že pripravljena na aktivno delo za ustvaritev samostojne jugoslovenske države, prav tako tudi mladina. Razne okoliščine, sila vojne dobe, neodločnost in malodušnost, so zlasti izprva storile, da je bilo razmeroma premalo tistih, ki so se odločili za aktivno ustvarjanje, ko je prišel usodni trenotek.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Laškem

Laško, 24. maja.

Par let je od tedaj, kar so narodni Laškani prevzeli od Nemcev ta zavod ter ga v kratkem času povzdignili do enega izmed najsolidnejših in našim okraju. Pod vodstvom gg. dr. Roša, Dergana, Goslina in dr. je rezervni sklad narastel od 350 Din ob času prevzeta na 230.000 Din, kar priča o nesihnem delovanju našelstva in nadzorstva. Dobrote močnega denarnega zavoda so se izkvalile po okraju in veliko število kmetov, obrtnikov in nameštencev je iskalo in dobilo pri njem pomoči.

Klerikalcem seveda to ni bilo všeč in dolgo čase sem se je že čutilo tih, ne povsem neuspešno ruvanje proti Okrajni hranilnici, od katere se je na nelep način odražalo vlagatelj. Prišli je nesreča Slovenske banke, v kateri je tudi Okrajna hranilnica imela naložen velik del svojega razpoložljivega denarja. To dejstvo so klerikalci z vso svojo brezvestnostjo izorabili. Na javnem shodu v larovžu dne 15. t. m. so govorniki odricito hujskati proti Posojilnici, pripovedovali, da je ves naložen denar izgubljen in da je tudi občina Laško pri tem izgubila vse svoje premoženje. Mnogi klerikalni hujskači pa se niso zadovoljili samo s tem, temveč so šli tudi med prebivalstvo in hujskali po prvih lokalih in privatnih hišah proti Posojilnici.

Njihov cilj je bil: uničiti napredni zavod in ga privedi do poloma ter s tem zadati smrtni udarec SDS v Laškem, ki naj bi pri občinski volitvah dne 26. junija prešla v njih roke. Načrt je bil dobro zamišljen, pa klerikalci niso računali s tem, da ne sedijo v našelstvu Posojilnice sami kaplani, župniki in občinski tajniki, ki se na nelegalen način vtihtajajo v našelstvo. Preko 800.000 Din je morala Posojilnica tekot zadnjih treh tednov plačati dvigov, kajti klerikalni hujskarji je imela za posledico pravcarji run na ta zavod. Obesti so vse to mirno gledale in trpele in šele zadnje dni, ko se je ovdodilo tri glavne hujskače, zasledujoče stvar orožniki. Če se bo pa krivice tudi primerno kaznovalo, je vprašanje, ker je za klerikalce druga mera in jim je dovoljeno vse, tako n. pr. sme klerikalni konzul tudi neznanom proste prodajati blago v škodo poštenim trgovcem, ki morajo plačevati davke.

Pa to za nas ni važno, važno je le, da obvarujemo naš zavod pred klerikalnimi hujskarji, da obvarujemo stotine njegovih dobitkov gospodarskega ruina, ki jim preti, ker bo Posojilnica morala izterjati svoje terjatve, če se bo mirno trpelo klerikalno hujskanje. Voditeljem Posojilnice izrekamo svoje občudovanje, na njih poštivnost in vztrajnost, ki je prevedla Posojilnico preko vseh nevarnosti.

Obištnost in naše somišljanike pa pozivamo, da jih podpirajo v njih nesebičnem delovanju! Pri občinskih volitvah 26. junija 1927 bo dan obsojede klerikalne zlobnosti v Laškem.

France Bevk:

Sodba

S prijateljem K. sva sedela v večernih urah v eni izmed tržaških kavaren. Ker je bila nedelja in taka burja, da so se izletniki, ki so verovaj v morebitno izpremenibo vremena, vračali z nevoljo nazaj v mesto, so se kavarne polnile do zadnjega kotička.

Kdor je sedel pozno popoldne še ob prazni mizi, je imel čez par ur nenadoma veliko družbo okrog sebe, ki se je prerivala, drezala s komolci, grmadih sukaje in klobuke na obešalnike, na okna, na naslonjala stolov in kamor je pač naneslo.

Kdorkoli je stopil v kavarno, je v gnečji tega večera iskal znanca ali prijatelja, da prisede k njemu. Prijahjali so ljudje, ki sva jih jaz in K. včasih je mimogredé videla in se nisva več spominjala ne njih imen, ne njih obrazov.

Sprejela sva vse z največjim zadovoljstvom, okrog naju se je nabrala najbolj pisana družba ljudi, ki so se ta hip prvič videli, se predstavljali, zapletali v razgovor in stavim kaj, da so si bili ob odhodu med seboj bližji kakor z nama.

Sredi tega večera, nekako pred sedmo uro, ko so bili vsi stoli zasedeni, je

prišel med vrstami miz nenavaden mož, čigar obraz je bil zdrav, zagorel. O njegovi samozavesti je pričal klobuk, ki mu je tičal na glavi. Z okroglega trebuha, čez katerega se je spenjala zlata verižica po vsej širini z desne na levo, je sijalo blagostanje.

Zdelo se je, kakor da ne gleda samo z očmi, ampak tudi z obrvmi in čelom, ki jih je mršil in gubal, motreč vsako omizje posebej; pri tem je držal z eno roko za brke in vihal.

Nenadoma se je njegovo oko ustavilo na K. Ta se mu je nasmehnil.

Mož je pristopil. Pomignil je z roko čez mizo v pozdrav in dejal:

»Ali tudi vi tu?«

»Tudi. In vi tudi?«

Ko se je ta razgovor, ki se je izvršil natanko tako, kot sem ga popisal, srečno končal in sta drug nasproti drugemu neizpodbitno ugotovila svojo navzočnost, je nastal trenutek molka.

Mi smo molčali zaradi njiju dveh, onadva pa nista mogla preko te točke.

Mož se je ozrl, kakor da se še enkrat brez upa v uspeh ogleduje po kakem prostoru, in je zaprosil:

»Ali smem prisesti?«

»Brez družega.«

Ta »brez družega« je imel dve grdi napaki. Prvič je sprt s književno slo-

Proti gripi, astmi, kataru

se inhalira SMREKOVNO OLJE »TROLIST«.

— Razpošlje vsaki dan po pošti za Dm 15.

»Trolist«. Logatec. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.

Sokolstvo

V. pokrajinski zlet JSS in otvoritev sokolskega Tabora v Ljubljani

Zletni odbor in njegovi odseki pridno pripravljajo za pokrajinski zlet. Na binkoštni ponedeljek dne 6. junija se izvrši razvijanje prapora Sokola I. ter velja ta priložitev, ki bo v zvezi z veliko javno telovadbo vseh domačih oddelkov, kot prvi predzletni dan.

Zletni odbor je tudi v zvezi z aeroklubom »Naša krila«, ki priredi zadnje nedeljo pred pokrajinskim zletom veliki miting na vojaškem vježbališču v Ljubljani. Aeroklub bo vršil pri tej priliki tudi propagando za pokrajinski zlet ter bo v to svrhu pri svojih poletih preko Slovenije metal propagandne letake iz aeroplanov.

Te dni je bil izdan zletni lepak, ki se pravkar razpošilja posameznim sokolskim društvom. Osnutek za lepak je izdelal brat Erbežnik, tisk pa je oskrbel domača tiskarna Čemažar in drug. Simbolična slika, izdelana v petih barvah, predstavlja vodilno pod Krimom, ki se je v njej prebudil kralj Matjaž, obdan od svojih bojovnikov. Sedel pri kamniti mizi, okrog katere se ovila njegova siva brada, zrc na Ljubljansko polje, ki je ožarjeno od jutranje zarje. Z levico si senči oči, z desnico pa se opira na svoj meč, za hrbtom mu sedi sokol, ki se ponosno ozira v jutranjo zarjo. Zvok sokolske trombe je prebudil Matjaža iz stotetnega sna. Na nizkem griču sredi ljubljanske ravnine jaše Sokol na težkem vranu in kliče narod in Matjaževo vojsko k vstajenju in novemu delu. Jata sokolov obletava Sokoła - jezdec, v ozadju na Žari Ljubljana in za njo visoke Karavanke. Lepak bo s svojo simbolično kompozicijo in pestrostjo barv vzbujal splošno pozornost. Sokolska društva naj skrbijo, da se lepaki nalepijo na vidnih mestih. Železniške direktcije so naprošene, da dovolijo afiširanje lepakov tudi na večjih postajah.

Tudi zletni znak, ki predstavlja južno fronto Tabora, je že v delu in bo do začetka junija gotov.

Telovadišče za glavni nastop je že pripravljeno za 1200 telovadcev. Gradbeni odsek bo te dni oddal delo za postavitev tribune in ostalih sedežev. Godbeni paviljon, ki je svoječasno stal na Taboru, se postavi na zletišče. Tudi letno telovadišče na Taboru bo pomnoženo s sedeži ter bodo pripravljena vsa vrsta stojšč. Tu se bodo vršili manjši nastopi in scena »za solncem in svobodo«, ki jo je sestavljal brat prof. Šest, višji režiser Narodnega gledališča in jo bo tudi sam vodil. Za binkoštni ponedeljek je namenjena generalna skušnjava. Scena bo najslavnejša točka zletnih slavnosti, novost za naša društva.

Poleg scene pripravljajo programni odsek velik koncert v čast gostom. Pri koncertu bo sodelovala več pevskih zborov in priznani solisti. Pri otvoritvi Tabora zapoje pevski zbori koral, kompozicijo skladatelja E. Adamiča na besedilo, ki bo za to priliko prirejeno.

Propagandni odsek pripravljajo izdajo albuma najlepših krajev v Sloveniji. Obsegal bo 18 slik v bakrotisku, izdelala ga bo Delniška tiskarna v Ljubljani. Album bo gotovo najboljši spomin vsem udeležencem zleta. Isti odsek nabira inserate za programno brošuro, ki bo vsebovala podrobne vzorce za vse zletne dni ter glavna navodila za zlet in izlete iz Ljubljane po Sloveniji in na morje. Brosuro, ki so prevzeli zbiranje inseratov, naj čim prej pošljejo besedilo zletnemu odboru, da bo šla brošura pravočasno v tisk.

Stanovanjski odsek ima predvidenih 2000 prenočišč za člane in 500 za članice, vrh tega zbira seznam privatnih stanovanj in hotelskih sob, ki bodo za časa zletnih dni na razpolago. Prehranjevalni in prireditveni odsek sta pridno na delu ter se pripravljata vsak v svojem delokrogu. Železniški odsek čaka še na prijave, nakar izda takoj točna navodila glede vožnje in posebnih vlakov. Znižana vožnja na železnici je zagotovljena in bo odredba v najkrajšem času izdana. Za Sokoła iz Česke je določen posebni vlak.

Finančni odsek ne namerava izdati nikakih spominskih predmetov za zlet, pač je pripravil stoptli v dogovoru s trgovci, ki bi hoteli založiti za zlet primerne predmete.

Razvijanje društvenega prapora Sokola I. v Ljubljani

Sokol I. obstoji že 20 let, razvil je tokom svojega obstoja mnogo dela in ga treba prističevati po številnosti članstva in po doseženih uspehih njegovega vsestranskega prosvetnega, pravnega in fizičnega dela med prva društva v naši državi. To društvo pa še nima svojega društvenega prapora, ki naj je zunanji simbol vodilnih sokolskih načel, pobudni barjak mladim, zadoščenju in znak lepih spominov starih Sokolom.

Skupina sokolskih bratov in sester, ožjih društvenih prijateljev pokloni krasen, po načrtu br. Omahna v ateljeju g. Neškudle izdelani prapor Sokolu I., ki ga društvo na slavnosten način razvije binkoštni ponedeljek 6. junija ob priliki društvene javne telovadbe ob 16. uri popoldne na Taboru.

Ker moramo letos štedljivo postopati z delovno energijo z ozirom na bližnji pokrajinski zlet in otvoritev Tabora za široko sokolsko javnost v Vidovih dneh, se je odbor odločil za skromno, toda intimo društveno proslavo ob priliki razvijanja prapora.

Zato bratsko vabimo vsa ljubljanska sokolska kakor vsa druga društva, ki se štejejo med naše prijatelje, da prisostvujejo tej slavnosti. Vabimo vsa bratska društva ljubljanske okolice, da nas počaste s svojim obiskom. Vabimo vse Sokole od daljnih društev. Pridite. Vaša navzočnost nas znova podžge in nam vljeje duha neuklonljive volje za delo v prid naši mladini, za naše ljudstvo in za vse lepe domovinske ideale.

Zdravo!
Za odbor:
Jože Tratar, dr. P. Pestotnik, tajnik, starosta.

Šestdesetletnica poljskega Sokolstva

Bilo je v l. 1867., ko se je zbralo v Lvovu malo število poljskih rodoljubov, ki so ustanovili po českim vzoru prvo poljsko sokolsko društvo. Saj so je Poljaki nahajali še v skoraj težjem političnem robstvu kot ostali Slovani bivše predvojne Evrope. Razdeljeni po nesrečnih udarcih usode na ruski, nemški in avstrijski del, so občutili vsiljeno jim državne meje kot ogromno oviro kakoršnemkoli nacionalnem udejstvovanju. Robstvo samo je težko, biti rob trem tujim državam je še veliko težje vplivalo na mehko poljsko narodno dušo. Zamrla je skoraj popolnoma poljska narodna zavest, zavladala je mlačnost, tiho pričakovanje boljnih časov. Našli so se vendar uvideni možje in spoznali, da tiha duševna depresija, ki je obljela ves poljski rod, ne vodi nikamor drugam kot v počasno pogubo. Zato je bilo potrebno najti sredstev, da se zopet dvigne poljska samozavest, smisel za delo, za bodočnost, za osvobodbo. Tyršev vzor - sokolska društva tam med istotako zasluženi ni Čehi so v kratki dobi par let mogočno prerodila češke narodne mase. In odločili so se tudi bratje Poljaki ter ustanovili prvo sokolsko društvo v Lvovu, ki je tedaj veljal kot nekako najbolj zavedno poljsko mesto. V Varsavi je carsko ruska, ali v bistvu prav za prav konservativno-germanska vlada za branjevala vsak svobodnejši poljski pokret, o Nemčiji pa je škoda izgubljati besed. Znaa je njena protipoljska politika zadostno.

Lvovski Sokol je krepko deloval takoj iz početka. Vzgledu so sledila druga mesta, kasneje je ruska vlada tudi dovolila Sokolstvo v njeni oblasti in celo Nemci so sledili njenemu vzgledu. Misel na svobodo pa je rasla in rasla med Poljaki in ko je odbila ura odločitve, je vstala iz razsula avstroogrske in nemške monarhije ter iz bivših rusko-poljskih provinc svobodna Poljska. Sokolstvo pa nima ravno najmanjših zaslug - skorajda so največje.

Letos praznuje bratski poljski Zvezek svoj jubilej z velikimi slovesnostmi v Lvovu. Njihova radost nad uspehim delom je naša radost. Vsa slovanska sokolska rodovina se veseli uspeha Tyrševe misli med brati ob Visli.

Zdravo!
Priprave českoslovaškega Sokolstva za amsterdamsko Olimpijado so že v polnem teku. Prirejena je bila že prva izbirna tekma, ki se je udeležilo 48 najboljših telovadcev iz ČOS. Kot prvih osem so izšli iz te tekme bratje: Vácha, Šupčík, Löffler, Gajdoš, Vesely, Vidlák, Škála in Riessner. Nekateri izmed imenovanih so že tekmovali v mednarodnih tekmah n. pr. Vácha, Šupčík, Gajdoš itd. - Tudi naši Sokoli se že pripravljajo na to važno mednarodno telovadno tekmo.

III. medzletne tekme ČOS I. 1928. - Načelníštvo českoslovaške občes sokolske je sklenilo v svojem zadnjem zasedanju koncem aprila t. l., da se priredijo že l. 1928 medzletne tekme. Ob tej priliki se je tudi nekoliko izpremenil tekmovalni red. Za leto 1927. se je sklenilo dalje prirediti posebne tekme članstva v igrar hazena in odbijanje žoge po župah in končno za prvenstvo ČOS.

Českoslovaški Sokoli pridejo v Ljubljano. Na pokrajinski zlet ob priliki otvoritve Tabora na letošnji Vidovdan je JSS povabil tudi ČOS. Kakor izvemo, je starešinstvo Obce sklenilo, da pošlje na to slavnost deputacijo ter dovoljuje, da se ji priključijo člani in članice iz vseh českoslovaških žup.

Načelnik Obce ČOS br. dr. J. Vanička. Na zadnjem zasedanju vseh župnih načelnikov českih žup so bili izvoljeni kot namestniki načelnika dr. Vanička bratje: Agaton Heller, poznani sokolski metodik in referent za telovadbo dece, Martin Šmirák, dosedanj drugi namestnik ter dr. Miroslav Klinger, mednarodni tekmovalnik in tehniški publicist. Ob enem je bilo izvoljeno tudi novo načelníštvo, kjer delujejo vzajemno in složno vsi najboljši praški sokolski strokovnjaki.

Sokolski film v Ljubljani. Članstvo vseh ljubljanskih in okoliških društev opozarjamo, da je došel te dni v Ljubljano film praškega zleta, specialno prirujen za naše članstvo. Českoslovaška Obec Sokolska je podarila film našemu Savezu v spomin na veliki zlet in mnogotošero udeležbo Jugoslovenov. - Mnogi, ki niso utegnili na zlet, bodo videli najlepše prizore iz izleta na planu. Po predvajanju v Ljubljani nastopi film pot po vseh krajih države, koder so sokolska društva in pripravi prostori za predvajanje.

Prosta mesta v prednjačkih tečajih ČOS za Jugoslovane. Naša vodilna društva in župe se vedno rada pošiljala svoje boljše prednjake na šolanje v Prago. V Tyrševem domu, kjer bodo v l. 1927/28 dve šesterotedenski prednjački šoli za člane, je dovolila ČOS za naše članstvo za vsaki tečaj po šest prostih mest. Udeležniki živajo prosto stanovanje in hrano, potne stroške iz Jugoslavije v Prago pa morajo nositi sami. - Upamo, da bodo naše župe dobro razumele bratsko naklonjenost ter storile vse, da bodo tečajni vodni občiskani tudi po naših članih.

Napredek sokolske godbe v Ljubljani. Godba Sokola I. v Ljubljani, ki se je osnovala l. 1925., je napravila važen korak naprej. Mesto starih, obrabljenih instrumentov je ravnokar od ene največjih českih trdik za glasbila br. J. Lidl v Brnu prejela nove instrumente, ki bodo gotovo nemalo povzdigli prihodnost bratov godbenikov tako, da bo kmalu odgovarjala svojemu namezu tudi v tem oziru, izpolnila pa tudi vse nade omim dobrotnikom, ki vedno tako dobrohotno skrbijo za njen procvit.

Razvijanje sokolskega prapora v Ptujju bo dne 4. in 5. junija 1927. Prapor bo kumovala ga. dr. Pirkmajer-jeva, soproga bivšega velikega župana v Mariboru. Posetijo nas tudi znane tekmovalne vrste iz Lyona in drugod. Te dni razpošiljamo lepake in prosimo prejemnike, da jih nemudoma nalepijo na primernih mestih.

Kamniško sokolsko okrožje priredi v nedeljo 29. tm. svoj najmlajši pešizlet v Dob pri Domžalah. Obenem se vrši na vrhu br. župana Iv. Kuharja javna telovadba in vrtna veselica. Ker je Dob od Domžal oddaljen le 3 km, je priljubljena nedeljska izletna točka. Z Ljubljano je zelo ugodna železníška zveza ob 14. povratek ob 21.

V. pokrajinski zlet JSS in otvoritev sokolskega Tabora. Rediteljski zbor. Za ta pokrajinski zlet se v smislu sklepa zletnega in slavnostnega odbora ustanovi poseben rediteljski zbor, kojega naloga bo skrbeti in truditi se, da se vse prireditve ob zletnih dneh izvrše v vsakem oziru kar najlepše in v polnem redu. Rediteljski zbor se sestavi iz članstva bratskih sokolskih društev Ljubljane in okolice. Tozadavni pozivi se razpošljejo bratskim društvom te dni. Bratsko članstvo omenjenih društev pozivamo že danes, da se dobrohotno vabilu odzove in vstopi v rediteljski zbor, zlasti oni člani, ki so v rediteljevanju že poslovali. Zdravo.

Sokol I. - najmlajša deklaracija. Vabilo na spominsko proslavo najmljše deklaracije, ki se vrši v soboto 28. tm. ob 20. uri na Taboru (vhod od severne strani). V to svrhu sklicujemo članski sestanek v pričakovanju polnoštevilnega poseta. Ob tej priliki vzbudi spomine na važne politične dogodke društveni starosta dr. Pestotnik. - Odbor Sokola I.

Naznanilo.

Kdor želi imeti letos prvovrstno in najmodernejšo slikarstvo naj naroči le pri tvrdki

Ivan Martinc, sobni slikar in piskar, LJUBLJANA, Poljska cesta 20

Konkurenčne solidne cenel

Trgovina JOSIP ŠLIBAR

Ljubljana, Stari trg, poleg Zalaznika.

Crepe de Chine	Din 75.—, 95.—	Delene	Din 9.—, 12.—, 18.—
Svilnata podloga	Din 75.—, 95.—	Kamrik	Din 12.—, 15.—, 17.—
Volneni Kreppe	Din 60.—, 80.—	Klot različnih barv	Din 32.—, 42.—, 48.—
Etamin razni	Din 26.—, 30.—		

Ob sredah in sobotah: prodaja ostankov.

Tudi otroci imajo radi Kalodont. Ta zobna krema čisti temeljito in varuje zobe. Umivajte radi tega svoje zobe jutraj in zvečer, ker to je pravo negovanje zob, to je zdravje!

Navadite svoje otroke na SARGOV KALODONT

Mednarodna univerza za tuberkulozne študente

Ideja o ustanovitvi take univerze ni nova. V poslednjem času pa se je lotil univerzitetni profesor neurolog dr. Kollarits, ki se kot pacijent mudi v Davosu, dela, da to idejo uresniči. Stopil je v stike z odličnimi zdravniki, naravoslovci, filozofi, pisatelji, juristi in državniki Evrope in Amerike s prošnjo, da se o tej stvari izrazijo. Na podlagi njihovih odgovorov je prof. Kollarits sestavil memorandum in ga predložil predsedniku komisije Društva narodov za duševno sodelovanje prof. Lorentzu (Leyden); komisija bo načrt prof. Kollaritsa produčila, tekem meseca maja.

Po statistiki prof. Kollaritsa ima Evropa okoli 500.000 visokošolcev: od teh je na lahki tuberkulzi bolnih povprečno 3 odstotke, t. j. 15.000 ne vstevši težko bolnih, ki za študij sploh niso sposobni. Dosedanji polzkusi, tem študentom pomagati, so po mnenju prof. Kollaritsa nezadostni; kajti v sanatorijih more bolni študent prebiti le v počitnicah, če noče izgubiti semestrov. Seveda pa ni skoro nobena država danes v stanu, da ustanovi za svoje tuberkulozne študente posebno univerzo. Kar 15.000 tuberkuloznih študentov v 28 evropskih državah znači vendarle malo število za vsako državo. Še manj so more zahtevati, da bi ena sama država prevzela skrb za vseh 15.000 tuberkuloznih študentov Evrope. Mogoče je tedaj edino, da se sporazume več držav o ustanovitvi take univerze. Ze samo dejstvo polinacionalisti označuje njene nadaljne cilje: ti cilji so zblizanje narodov, katerih pripadniki se bodo že v mladosti, ki je sprejemljiva za velike ideje, učili medsebojno spoznavati in spoštovati.

Profesor Kollarits predlaga, da ustanovi to univerzo Društvo narodov kot že obstoječa organizacija držav. Ustanovi naj se stopnjema, najprej filozofska, nato juridična, tehnična in medicinska fakulteta. Za ustanovitev teoloških fakultet naj bi skrbelo posamezne cerkve. Ustanovitev fakultet ni zvezana s nikakimi finančnimi težkočami, ker bi stroški za ustanovitev n. pr. filozofske fakultete, ki jo bo po mnenju prof. Kollaritsa mogoče že prihodnje leto osnovati, znašali okoli 1 milijona švicarskih frankov (naša država bi n. pr. od tega prispevala ok. 200.000 Din).

Na univerzo bi v drugi vrsti imeli dostop tudi zdravi študenti, brez nevarnosti za infekcijo, ker bodo veljali zelo strogi higijenski predpisi. Predavanja se bodo vršila predvsem v angleškem, francoskem in nemškem jeziku; dopuščen pa bo predavati sploh tudi v vsakem drugem jeziku. Da se kar najbolj povdari polinacionalnost, bodo univerzitetna poslopja in pripadajoči sanatoriji eksteritorialni s popolnoma samostojno upravo, ki bo odgovorna samo Društvu narodov. - Prof. Kollarits predlaga, da se ta univerza osnuje v Davosu-v Švici, ki leži v sredi Evrope in kjer ni nevarnosti, da iz gubi polinacionalen značaj.

Kakor rečeno bo D. N. o tej stvari razpravljalo maja oz. junija. Načrt prof. Kollaritsa je z svojimi izjavami podprlo par sto najodličnejših osebnosti sveta in nešteto organizacij, ki bo nedvomno odločilne važnosti. Prof. Kollarits prosil, da tudi Jugoslovenci podpremo njegov načrt s tem, da pošljejo čim več priporočil Kollaritsevega načrta na naslov: Société des Nations, Commission de cooperation intellectuelle, Geneve, Memorandum prof. Kollaritsa je v vpogled pri Akademskem klubu za Društvo narodov v Ljubljani; kdor pa želi stopti v stike direktno s prof. Kollaritsom, naj piše na naslov: Prof. dr. Kollarits, Davos-Platz, Hans Mark, Suisse.

Napis na ploščah prevlečeni z radio-tinkturo, morejo se čitati tudi ponoči. - En primer.

A. Strindberg: Ljubezen in kruh

Asistent ni bil niti malo pomislil na to, da mora pogledati za žitnimi cenami, ko se je pripravil k majorju snubit; pač pa je pogledal major.

»Ljubim jo,« reče asistent. — »Koliko zaslužiš?« vpraša stari. — »Tisoč dvesto sicer samo, toda ljubiva se...« — »To meni nič mar; dvanast sto je premalo.« — »In potem imam še posebno dohodke in Luiza pozna moje srce...« — »Ne blebetaj neumnosti! Kako veliki so posebni dohodki?« — »Prvikrat sva se srečala na...« — »Boš-li odgovoril ali ne? Številke, številke!« — »Imam prevode, deset kron pola, imam učence za francoščino...« — »Kake prevode imaš? Številgo!« — »Kake prevode imam? Ali, tega vendar ne morem kar tako povedati.« — »Kaj? Saj imaš vendar prevode, praviš: in ne maraš reči, kakšne? Kakšno zovorenje pa te to?« — »Imam Guizotovo »Kulturno zgodovino«, 25 pol. — »Po 10 K da 250 K. In potem?« — »Potem? Tega vendar ne vem naprej!« — »Jaj, jaj, tega ne veš naprej? A prav to moraš vedeti naprej! Ženitev ni izgrakanje! Sicer pa se mi zdiš reden človek in zato se lahko zaročiš; toda pre-

skrbi si kruha, zakaj bližajo se težki časi: žitne cene se dvigajo!«

Asistent je ves zardel ob zaključnih besedah, toda radost, da dobi svojo Luizo, je bila tolikšna, da je staremu poljubil roko. In za Boga, kako je bil srečen! Ko sta privrkat šla roko v roki po ulici, se jima je zdelo, da gledajo vsi za njima in jima delajo častno spremstvo na njenem-triumfalnem pohodu; in z lahkim koraki sta hitela naprej, dvigaje glavo in ponosno gledaje okoli sebe.

Zvečer je prišel k nji; čitala in popravljala sta prevod. To je iznajdljivo dečko,« si je mislil stari. In ko sta končala, je rekel zaročenec: »Sedaj sva zaslužila 3 K!« Nato sta se poljubila. Drugi večer sta bila v gledališču in sta se peljala domov, kar ju je stalo 12 K.

Včasih, ko bi bil moral imeti učne ure, je — kaj vse se naredi za ljubezen — uro izpustil in prišel k nji, da sta šla na izprehod. Toda poroka se je bližala. Ogdledala sta si polhištvo. Vsak kosa je moral biti iz pristne orehovine, razen tega je bilo treba rdeče prepreženih žimnic s perjem napolnjenih podzglavnikov, perila, namizne priprave, kuhinjske opreme itd. itd. Koliko dela je imel on! Sprejemati

menice, trkati po bankah, iskati stanovanje... Svoje delo je moral vsekako pustiti; a da bi bil le že poročen, potem bo že spet začel!

Od kraja sta hotela imeti le dve sobi, a ti dve dobro opremljeni. Našel je dve sobi s kuhinjo in prvem nadstropju za 600 K. In ko je Luiza omenila, da bi prav lahko imela tri sobe s kuhinjo v četrtem nadstropju za 500 K, je bil nekoliko v zadregi; ali kaj zato, da se le ljubi! Tega mnenja je bila tudi Luiza, toda pripomnila je, da se v stanovanju z nižjo najemnino lahko prav tako rada imata kakor v dražjem.

Neko soboto zvečer je bil poroka! In v nedeljo jutraj! Hej, kakšno življenje! Ali ni lepo, biti oženjen! Človek lahko naredi, kar hoče, in nato pridejo roditelji in sorodniki in ti še častitajo na tem!

Spalnica je ob devetih jutraj se temna. Na ulici ni ropotanja vozov, zvonovi pritkavajo tako veselo, kakor da kličejo vse svet na kup, da naj slavi onega, ki je ustvaril moža in ženo. In končno vstane on, da naroči zajtrk. Ho, kako močnega se počuti! Bodočnost se mu vidi kakor gora, ki prihaja naproti; pilnil bo in gora se sesuje kakor pesek pred nogami; on pa pohiti s svojo ženko v naročju preko ruševin!

Naroči tedaj bogat zajtrk v sosednji restavraciji in ukaže služkinji, na pogrne mizo; sam postavi poročni šopek na mizo in ko je zajtrk tu in tudi ženka v jutranjem jopiču pripravljena, mora najprej izpiti kozareček likerja in nato pojediti kosček kruha s kaviarjem. Streže ji, kakor bi bila še njegova nevesta. Kakšen zajtrk! In nihče jima ne more kaj!

Kako neumni so ljudje, ki se ne poročajo! Tako egoisti! A ženka se upa oporekati, seveda kar najbolj prijazno: »Vsi nimajo sredstev, in če bi jih imeli, bi se pač radi poročili!«

Asistentu postane za trenutek tesno pri srcu, zakaj vsa njegova sreča je na gnotnem vprašanju in če, če... Eh kaj! Kozarec burkundca! Zdjaj bo treba delati! Zdjaj bo treba delati! Bosta že videla!

In nato pride na mizo pečen piščanec s kumaricami, končno artičoke. »Artičoke? Ludvik, to je preveč! Koliko nekih stanjov v tem letnem času?« — »Stanj? Mar niso dobre? Nu, to je glavno. Vina! Ali se ti ne zdi življenje lepo? Oh, krasno, divno!«

Popoldne ob šestih stoji pred hišo kočija. Mlada žena bi bila skoro huda. Toda kako lepo je, peljati se proti zoolškemu vrtu. Znanči pozdravljajo, to-

variš! Žugajo s prstom, kakor bi govorniki: »Ha, ti pretkanec, denar si dobil!«

Tako jima je mahoma minil mesec dni. Pleši, poseti, digneji, supeji, gledališče. A najboljše je bilo še doma. Kako divno je, če vzameš svojo ženo po večerji mami in očetu prav izpred nosu in migneš z glavo, rekoč: »Sedaj se pa peljava domov! In tam bova delala, kar nama drago.«

Med tem pa je Ludvikovo delo povsem zaostalo; odkar sta se poročila, še ni bil napravil nikakega prevoda; obenem so jeli pritiskati in groziti upniki. Mlada žena je v skrbih svarila moža pred negotovo bodočnostjo, zlasti ker je čutila, da se bliža njen čas. In mladi mož, ves srečen, da bo oče, je priznal, da sta živela nekoliko preveč veselo, in trdno obljubil, da bo zdaj takoj drugače. In sedaj, koliko dela na mah! Ves dan ima posla z nakupovanjem potrebnih stvari. Toda žitne cene se dvigajo. Težki časi prihajajo! Nobeneza prevoda, nobene korekture. Ljudje so postali materialisti. Ne čita več knjig, ideali izginjajo iz življenja. Življenje je prokletlo prozaično! Kočijaži ne marajo več prevažati asistenta zastoni v zoolški vrt in celo trgovce hoče imeti svoje blago plačano. O, kako realisti!

Iz življenja in sveta

6 dni po junaškem startu

Lindberghu pošiljajo neprestano nove ponudbe za angažmane; letalec jih povečini odklanja ter izjavlja, da polet ni bil pustolovščina, marveč premišljeno dejanje. — »Kolumb zraka« v filmu; kakšen sprejem mu pripravlja Amerika. — Letalčevi načrti. — Byrd se pripravlja na start? — Francoz Drouchin najavlja rekordni polet Pariz — New-York in nazaj v mesecu juniju.

Kapitan Charles Lindbergh in ameriški poslanik v Parizu M. T. Herrich na balkonu ameriškega poslaništva (Slika nazorno kaže Lindberghovo mladost.)

Včeraj, v četrtek, je minilo šest dni po junaškem startu kapitana Lindbergha. V soboto, na osmino prihoda v Pariz, poleti junak zraka v Bruselj, v ponedeljek pa v London. Potem kam obiskati Švedsko, kamor je povabljen; nato se vrne v Ameriko.

Naskok še vedno traja.

Zmagovalcu Oceana vsak trenutek dohajajo brzozjavne ponudbe z vabečimi številkami. Evropa in Amerika tekmujeta med sabo z denarnimi vsotami, toda Lindbergh stoji trdno na svojih nogah in odbija vse dvomljive angažmane. Neka ameriška kinodružba mu je ponudila za kratko 8dnevno službo 100.000 dolarjev nagrade. Tudi ravnateljstvo znane kino-tvrde Goldwyn mu je stavilo visoko ponudbo. Kaj je Lindbergh odgovoril, ni znano.

Sličnim naskokom kot Lindbergh v Evropi je izpostavljena letalčeva mati v Ameriki. Dve ameriški paroplovni družbi sta ji stavili ponudbo, da jo zastopaj prepeljeta s svojimi parniki v Pariz, kjer se lahko sestane s svojim slavim sinom. Gospa Lindberghova ni odbila teh ponudb, izjavila pa je, da zavisi njeno svidenje od kapitanovih načrtov.

Pač pa je letalčeva mati odbila ponudbo nekakega podjetja, ki je hotelo sestaviti film »Tipična ameriška mati«. V filmu bi morala nastopiti gospa Lindberghova kot glavna akterka. Ker pa ji ni do razkazovanja svojega materinskega ponosa na platnu, se je stvar končala negativno. Sploh je opaziti v vsem zadržanju Lindbergha in njegovih svojcev neko posebno samozavest, ki bi jo lahko primerjali s ponosom. Velika zmaga ni prevzela ne Lindbergha ne njegove družine. Vsi so skromni kakor so bili poprej.

Natančno premišljen načrt.

Evropsko časopisje rado piše, da se ima Lindbergh za doseženi uspeh v prvi vrsti zahvaliti srečnemu naključju. Nasprotno povdarja letalec, da polet ni bil nikaka slučajnostna poteza, marveč do zadnje podrobnosti premišljeno in pretehtano dejanje. Stvar je bila pripravljena z vso resnostjo in vestnostjo, ki jo terjata takšno podjetje. Lindbergh sodi, da je za prekooceanski polet naj-

priljubljeno letalo enokrovnik, kakršnega se je poslužil on. Za redni promet pa bo treba skoraj gotovo uvesti težje aeroplane z več motorji. Seveda bo treba, preden pride do rednih zračnih zvez med Evropo in Ameriko, temeljito reorganizirati tudi meteorološko službo, ki je danes še zelo pomankljiva.

Podrobnosti s poleta.

Lindbergh je na zračni poti zelo zmerno živ. Zejo si je gasil z vodo, katere je popil tuhtam po par požirkov. Ves poldrugi dan, ko je letel, je povžil samo poldrugi kosček kruha z maslom. Ko pa je pristal v Parizu, je bil tako žejen, da se ni mogel napiti hladilne pijače.

Vožnja čez Ocean je bila zelo burna. Časih je bilo letalo jedva šest metrov nad valovi, potem se je dvignilo 3 milje pod oblake. To manevriranje je bilo možno le s tako lahkim aparatom, kakor ga je imel Lindbergh. Nungesser in Colli, ki nista imela možnosti leteti in padati v skokih, sta bržčas baš radi tega propadla.

Lindbergh v filmu. — Doumergue na letališču.

V Parizu kažejo sedaj filmske posnetke z Lindberghovega poleta. Predstave so kajpada sijajno obiskane. Podjetja si pridno polnijo blagajne. Kdor ni mogel videti Lindbergha na letališču, hiti v kinematograf, da si ogleda resnico velikega herojstva vsaj v filmu.

Prezident francoske republike Doumergue je obiskal aerodrom Le Bourget, kjer si je ogledal Lindberghov aparat. V letalskem hangarju se je vršil banket, pri katerem pa ni bil navzoč Lindbergh, ker je bil povabljen drugam. Na banketu je bilo več govorov, v katerih so vsi govorniki povdarjali, da pomeni Lindberghov polet zблиžanje Evrope in Amerike ter simbol novega miru in sodelovanja med narodi.

Kaj čaka Lindbergha v domovini.

Še preden je Lindbergh dospel v Anglijo, kamor ga zovejo po vrsti London, Glasgow, Manchester, Birmingham, Cardiff in druga mesta, se že vrše v Ameriki velike priprave za sprejem junaka Oceana. V Newyorku bo Lindbergh dekoriran s častno svetinjo

ameriškega kongresa, ki se podeljuje le najzaslužnejšim delavcem. To odlikovanje je najvišji ameriški red. Obenem dobi letalec visok čin v armadi. Priprave za sprejem v Newyorku se že vrše in so velikanske. V Baltimoreu se je osnoval odbor, ki hoče izposlovati pri washingtonski vladi, da se pošlje po Lindbergha posebna vojna ladja, ki naj pripelje ameriškega narodnega heroja ob salvah topov v domovino.

Usoda letala »Spirit St. Louis«.

Lindberghovo letalo k sreči ni tako močno poškodovano kot se je domnevalo v prvem hipu. Popolno uničenje aparata je preprečil hrabri francoski major Weiss, ki je razpodil ljudi, ki so se trgli za spominke, z bajoneti in puškimi kopiti.

Sedaj se aeroplan popravlja in Lindbergh je včeraj izvršil svoj prvi razgledni polet nad Parizom. Letalo se po Lindberghovih načrtih preuredi tako, da mu bo razpetina nekoliko večja kakor doslej.

Spomenik Lindberghu in Nungesserju.

Francozi delajo z vsemi silami na to, da se postavi na letališču Le Bourget spomenik, ki bo nosil tri imena in dva datuma. Prvi datum bo 8. maj 1927, ko sta startala Nungesser in Colli, drugi pa 21. maj, ko je dospel Lindbergh na cilj.

Navdušenje v Ameriki traja brez prestanka.

Iz Newyorka javljajo, da navdušenja za Lindbergha in njegov polet kar noče biti kraja. Listi slave zmagovalca Atlantika iz dneva v dan. O Lindberghu se je te dni več napisalo, kakor o Wilsonu in drugih slavni ameriških državnikih. V vseh cerkvah se letalca spominjajo v molitvah; v vseh kinematografih se ovacije kar nočejo poleči, ko pride na platno Lindberghov obraz. Pravijo, da bo Lindberghov sprejem v Newyorku tako slovesen, kakor ga ni bil deležen še noben človek ob prihodu v Ameriko.

Akcije družbe, ki izdeluje Wrightove motorje, skačejo od ure do ure, povpraševanje po delnicah te družbe je velikansko in borzni senzali sklepajo nprenehoma masne kupčije.

Lindberghovi načrti za prihodnost.

Pariškim reporterjem je Lindbergh izjavil, da ga čaka po povratku v Ameriko nova ogromna naloga: skušal bo preleteti Tih ocean. Startal bo v San Francisco, letel pa čez Honolulu v Sidney. Ta proga je dolga 8000 km. Seveda se o tem projektu zdaj šele govori. Lindberghova mati je izjavila prepričanje, da je njen sin največje dejanje svojega življenja že izvršil. Ta izjava pa ne more biti merodajna, ker izhaja v prvi vrsti iz materinskega čustvovanja. Lindbergh je sam označil, da ima nove cilje, s katerimi bo skušal človeštvo zopet presenetiti.

Byrd pojde čez Atlantik?

Letalec Byrd, ki je lani prehitel Amundsena s poletom na severni tečaj, je baje odločen leteti s svojim letalom »Amerika« iz Newyorka v Pariz. »Chicago Tribune« pravi, da bo Byrd porabil prvo priliko lepega vremena, da izvrši svojo nameno. Letel bo s posadko 3 do 4 mož.

Francozi kandidat za polet čez Ocean.

Zdaj ko je postal polet čez Ocean že nekoliko manj riskantno podjetje ter nima več tako senzacionalnega obelježja kakor pred poletom Nungesserja in Collija, napoveduje francoski letalec Drouchin polet iz Pariza v Newyork. V Newyorku se hoče ustaviti samo kratek čas in se potem vrniti po isti zračni poti nazaj v svojo domovino. Na ta način bi bila smrt Nungesserja in Collija maščevana in tudi Lindberghovo dejanje bi bilo nekoliko potisnjeno v senco. Drouchin bo startal kolikor se more izvedeti, že meseca junija.

Pariz, 25. maja, s. Mati oceanskega letalca Collija je poslala Lindberghu pismo, v katerem mu od srca čestita na uspehu. Slično pismo je odposlala tudi njegovi materi, ki jo kot najnesrečnejša imenuje najsmrečnejšo izmed vseh mater. Lindbergh je bil prisiljen izročiti rešitev svoje korespondence posebni družbi. Včeraj je prejel kar tri polne vreče pošte. Med njo je bilo samo okoli 3000 brzozjavk. Od teh brzoz-

javk je skoraj desetina došla od raznih Lindberghov iz vseh krajev sveta, ki mu čestitajo kot soimenjaki in hočejo imeti z njim tudi sorodniške zveze. Dve pariški vinarni sta ponudili Lindberghu, da mu bosta dajali do smrti brezplačno prehrano, neki pariški krojač pa se je ponudil, da ga bo do smrti brezplačno oblačil.

Iz Newyorka poročajo, da je predsednik Coolidge naročil poveljniku ameriške mornarice v evropskih vodah, naj ukrene vse potrebno, da bo spremljala vojna ladja Lindbergha na povratku v Ameriko. Menijo, da se bo Lindbergh vrnil v Ameriko na križarki »Memphis«, ki bo v kratkem pristala v neki francoski luki.

De Pinedo živ na Azorih

Italijanska javnost in vlada, ki sta z nepopisno nestrpnostjo pričakovali vstati o de Pinedovemu poletu čez Ocean, sta se včeraj pomirili. Prišlo je namreč poročilo Reuterjeve agencije iz Londona, ki pravi, da je de Pinedovo letalo z vso posadko pristalo v luki Fayal na enem izmed centralnih Azorskih otokov. Letalec se je moral radi defekta spustiti na morje, kjer ga je neki remorker vlekel v Horto. Aeroplan je srečal na odprtem morju parnik »Capitano Torres«, ki ga je pozneje izročil portugalskemu parniku »Infante Pagsagres«, ki je de Pinedov aeroplan končno privlekel na cilj.

Inozemci na dunajski medicinski fakulteti

Dunajski listi so pred nekaj dnevi poročali, da je dekanat medicinske fakultete na Dunaju sklenil uvesti tajni numerus clausus. Vprašanje je seveda dvignilo mnogo prahu v javnosti in sedaj se uradno pojasnjuje, da so vesti, kakor so prišle prvotno v svet, pretirane. Pač pa si je pridržal dekan dunajske medicinske fakultete pravico, zavrniti vsakogar, ki pride na univerzo s slabimi spričevanji. V zadnjih letih se

Blago je dobro ako izpolni svojo svrhu. Da to store

Pyramidon
Originalne tablete
Molitor, Gießen

Je znano. Morajo pa to biti tudi prave tablete v originalnem zavoju z rdečo zaščitno etiketo in znamko M. L. B.

je namreč pokazalo, da so bili slušatelji premalo podkovani, in sicer je bilo največ takih konstatacij pri medicincih iz inozemstva.

Zoper ta nedostatek v izobrazbi se hoče dunajska medicinska fakulteta v bodoče zavarovati. Ker je naval na medicinsko fakulteto ogromen in so začeli tuji zdravniki v Avstriji odjedati kruh domačinom, bo v prihodnje naloga medicinskega dekanata na Dunaju sprejemati samo prosilce z najboljšimi pogoji. Seveda bo dostop na dunajsko medicinsko fakulteto za inozemce težji kakor za Avstrijce, nikakor pa se ne bodo sprejemali slušatelji, ki so ostavili druge univerze radi nepopolnih uspehov ali pa taki abiturijenti, ki so dovršili srednjo šolo s komaj zadostnim uspehom.

K angieško-ruskemu konfliktu

(Glej najnovejša poročila na prvi strani.)

Min. predsednik Baldwin, ki je predložil spodnji zbornici vladin sklep za prekinjenje diplomatskih odnosov z Rusijo.

Zakladni minister Churchill, dosledni nasprotnik prijateljske politike do Rusije, ki je celo po priznanju konzervativnih krogov zaradi Baldwinove bolehnosti prišel do odločujočega vpliva v vladi.

Ramsay Macdonald, bivši min. predsednik, vodja delavske stranke, se je v tork vrnil s svojega ameriškega potovanja v London. Še isti večer se je udeležil kljub nepovoljnemu zdravstvenemu stanju seje spodnje zbornice, kjer so mu poslanci delavske stranke priredili živahne ovacije. Macdonald je izjavil novinarjem, da je vedno pripravljen izrabitigradno politiko vlade nasproti Rusiji za kampanjo proti vladi.

Sovjetski zunanji minister Čičerin, ki se mudi te dni v Parizu, kjer je posetil min. predsednika Poincaréa in zunanjega ministra Brianda.

Dober teden

nas loči od binškošnih praznikov, zato bimo vsakega, da si pravočasno nakupi potrebnih oblačil pri trvdki DRAGO SCHWAB, Ljubljana, da bo omogočeno event. potrebna popravila pravočasno izvesti.

Mnozica dvigne Lindbergha iz letala in ga nosi po letališču

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Mariborsko gledališče
Četrtek, 26.: «Pri belem konjičku». Kuponi. Sobota, 27.: ob 20.: «gra v gradu». A. Kušni.

Praznik v mariborskem gledališču. V četrtek zvečer se uprizori v Mariboru zabavna veseloliga «Pri belem konjičku», ki je izvala doslej vedno celo salve smeha. Veljajo kuponi.

Ljubljanska drama
Premijera *Shakespearjeve komedije «Mnogo hrupa za nič»*. Snoch se je vršila ob zelo dobrem obisku in velikem zanimanju občinstva premijera Shakespearjeve petdesetletne komedije «Mnogo hrupa za nič». Komad, ki je šele nedavno zapustil delavnico našega velikega Shakespearjevega prevajalca pesnika Otona Zupančiča, je poln sočnega humorja in ga je občinstvo sprejelo z velikim navdušenjem. K uspehu je pripomogla mimo prvovrstnega prevoda skrbna režija (g. prof. O. Šest) in odlična zasedba. Poglavitne vloge imajo najboljši ljubljanski igralci. Občinstvo jim je med dejanji in na koncu z burnim aplavzom izreklo svoje priznanje. Podrobnejše poročilo o tej vzporedni bomo še objavili.

Ruščina kot tuji jezik v slovanskih srednjih šolah

Moderni tuji jeziki delajo srednji šoli slej ko prej hude preglavice. Kljub vsemu preizkuševanju so učni uspehi v njih vedeli kaj skromni. In vendar je poidevna, zlasti pa državi, potrebno znanje jezikov, ki ji omogočajo obveščanje z drugimi kulturnimi državami in plodovito izkoriščanje znanostnih zakladov, nakopičenih v tisku. Zbog tega je treba zahtevati od absolventa srednje šole, da ima v tujem jeziku, ki se ga je učil in naučil, trdno, lahko porabljivo znanje, skratka, da jezik vsesok svobodno obvlada.

Imena naslednjih vstic ni, preiskovati metode, po katerih bi se utegnili ta smoter doseči; treba je namreč razvoljati, mislim, predvsem vprašanje, kateri tuji moderni jeziki bi morali biti v slovanskih srednjih šolah obvezni. Spričo dejstva, da en sam jezik, ki ga resnično obvladuje, več zaleže mimo dveh ali treh, ki si vse jih učili, pa jih ne utegnemo ne aktivno ne pasivno uporabljati, naj bi bila v poidevni šolah obvezna obično po dva, kjer dopuščajo razmere, pa tudi po trije tuji moderni jeziki, vendar tako, da bi bil poidevni učencem dolžan, učiti se samo po enega; učenje dveh ali več naj bi se dovoljevalo zgolj takim, ki imajo za jezik poseben dar, pa obenem tudi v vseh drugih obveznih predmetih zahtevam ustrežajo.

Za slovanske srednje šole prihajajo kot obvezni moderni jeziki v poštev francoščina, nemščina, angleščina in — last no least — ruščina. Vprašanje je samo, katerega le-teh bi se utegnili sleherni srednješolec temeljito naučiti. Za prve tri je odgovor negativen: ob današnjih razmerah si ne more učence niti enega izmed njih popolnoma osvojiti, pa naj bodo pogoji še tako ugodni. Druga je z ruščino. 60—70 odstotkov njenega jezikovnega zaklada se krije bolj ali manj z besediščem ostalih slovanskih jezikov. Tudi glavni elementi slovnice imajo n. pr. s srbsčino, zlasti pa s slovensčino, dokaj skupnega. Le-to izredno olajšuje temeljito osvojevanje stujega ruskega jezika.

Kako lahko je Slovnanu naučiti se ruščine, razvidno iz naslednjih vzgledov: Imel sem prvo rusko uro s skupino slovenskih slušateljev. Hotel sem, da bi takoj pisali po diktatu. Na prigovor, češ, saj ne poznamo ruskih pisemnik, sem odvrnil: »Kdor ne zna po rusko, piši po srbsko«, ter pripomnil, da se 24 srbskih pisemnik ekvada z ruskimi; ker rabi ruščina po novem pravopisu le 30 pisemnik, ima potem kakor zgoraj 6-krat drugih nego srbsčina. Starša ortografija je prišla šele nekaj ur kasneje na vrsto.

V 4. uri smo obravnavali oblike slovenske sklanjatve on, ona ono: eden je pisal na desko, ostali v zvezke. Sam sem pripisal slovenskim ustrežajoče ruske oblike. Učenci so takoj opazili veliko podobnost med obema skupinama in pa malenkostne razlike. Našli so kaj kmalu, da so pripone v poidevni sklonih na las podobne oblikam osebnega zaimka za 3. osebo, in sicer ruskim celo bolj nego slovenskim. Pronominalna sklanjatve atributivnega pridevniškega potem kakor ni drugega nego sestava pridevalne osmone in sklonskih oblik osebnega zaimka 3. osebe.

Čitanju so se udeležniki te skupine kmalu privadili. Prav tako tudi skupina učencev na ptujski realni gimnaziji (5., 6., 7. razr.). Po desetih urah ali kaj sem čital v obeh skupinah znano Puškinovo pravljico »Marka o rybalki i rybke« (»Bajka o ribiču in ribici«), nato pa pozval slušatelje, naj si v svojih izvodih podčrtajo vse neznane jim izraze. Višja skupina je označila v 220 stihov obsegajoči pesmi 42, skupina učencev pa 62 besedi. »Saj to ni rusko, ci mi je zaklical le-tu nekdo, to je od maledge že slovensko.«

Ako bi se učili slovanski učenci ruščine v 4. gornjih razredih po 4 ure na teden, je gotovo, da bi bili jeziku aktivno in pasivno kos. Splošna želja, naučiti se kakajga tujega jezika kar moči hitro, je glede ruščine kot obveznega predmeta v slovanskih šolah do kraja izpolniva. Temu se pridružuje še velika izobraževalna vrednost tujega jezika za šolsko mladino ter vrednost njegove znanstvene prisvojitve.

Z jezikom se učimo duševno delati. Besede so oporišča pojmom; ob njih se vzvija naše mišljenje. Sleherno duševno delo spremlja neprestana borba za konformni jezikovni izraz, iskanje pojmov ustrežajočih besedi, stremjenje po točnem opredeljevanju sodb in stavkih. Ker se rabi jezik pri vsakršnem duševnem smovanju, ima njegov študij izredno propedeutično ter pozitivno izobraževalno vrednost. Ob uporabi materinščine miselni procesi ne prihajajo do točnega izraza, ker so predstave o tvoritvenih zakonih v materinščini bolj ali manj nezavestne; uporabljamo jih, ne da bi jih poznali kot pravila. Šele s tujim jezikom se nauči učenec misel od jezikovne lupine ločiti ter samooči dojemati. Studij tujega jezika pa ti daje tudi najboljše sredstvo za spoznavanje zakonitosti in posebnosti, pa tudi pomanjklivosti in sluznosti v materinščini. Z učenjem tujega jezika si torej širš in poglobljajš znanje domačega.

ruščino. Ker pa je ta za Slovana laže in hitreje priuči nego kateri že koli drugi modern jezik in si jo utegne učenec potem takem mnogo temeljiteje in bolj znanstveno osvojiti, je po mojem mnenju ruščina prvi in edini moderni tuji jezik, ki naj bi se na vseh slovanskih srednjih šolah uvedel kot obilgaten predmet.

Maksim Blumenau (Ptuj).

Poljak Aleksander Brückner Franu Miklošiču

Aleksander Brückner, sedaj umirovljeni profesor slavistike na univerzi v Berlinu, Poljak, rodom iz Tarnopola je izdal etimološki slovar poljskega jezika (Slovník etymologický jazyka polského, Krakov, Cena 65 Zlotih — okoli 440 Din). Izšel je nedavno zadnji, 11. spoišč, ki obsega str. 641—684; izdele še spoišč 12., eventualno 13. s kazalom.

Strokovnjak in nestrokovnjak bo to delo čital z zanimanjem. Tako je sestavljeno, da ga more čitati tudi izobraženec, ki mu ni baš slavistika stroka. Avtor se ogilje učestnosti, kakor pravi, t. j., ne navaja virov in predmetne literature, ali bi nestrokovnjaka motila. Rekel sem, da bodo knjigo čitali; to je malo čuden izraz, če gre za slovar, in vendar je v tem slučaju upravičen. Ne samo, da Brückner svojega »pripovedovanca« ni obtežil z učnim »balastom« (kakor bi nestrokovnjak čisto imenoval znanstveni aparat), nego je vsebinski dal neko stvarnost tudi s tem, da je običajni lingvistiki dodal bogato »jezikovno arheologijo, t. j., razprave o slovanskih starožitostih, kolikor se le-te zrcalijo v izvoru besedi in v razvoju njih pomena; to pa je zanimivo tudi za onega, ki mu za čisto jezikovno stvar ni mar.

O tej metodi Brücknerjevi bi se dalo seveda debatirati, ali vsekar daje ona njegove delu čitnost in ga bo popularizirala. Brückner je napisal etimološki slovar poljskega jezika, ali se tiče naravno i ostalih slovanskih jezikov, posebno vseh severnoslovanskih in med njimi naravno zopet posebno češkega. Saj etimološka slovarja enega slovanskega jezika brez trajnega uvaževanja drugih slovanskih jezikov sploh ni mogoče pisati. V tem smislu — Berneckerjev etimološki slovar slovanskih jezikov ni končan — je Brücknerjevo delo tako rekoč nadaljevanje Miklošičevega slovanskega etimološkega slovarja. Brückner je pa svoje delo tudi posvetil »spominu največjega slavista Franciška Miklošiča« (»Pamięci največjega slavisty Franciszka Mikloszich« — zakaj ni Brückner ipak napisal poljski: »Mikloszicz«?) ter to posvetilo v predgovoru obrazložil takole: »Nisem nikdar našteval avtorjev-strokovnjakov, razen imena, ki sem ga razstavljal na čelu knjige, imena tega, kateremu edine mu zahvaljujem več, nego vsem drugim slavistom skupaj — razen imena Miklošičevega.«

Pri Brücknerju se človek nehotne spomni Miklošiča. Brückner, kakor Miklošič, postavlja fakta, odbija izmišljotine, ne dokazuje mnogo, postavlja kratko hipoteze in kratko izraža dvome. Kratek in jednat je obema slog. Ali je vendar le razlika med njima: Miklošič je suh, kakor posebejben razum; Brückner pa blesteče živ, kakor fantazija. Naravno! Miklošič-slavist in zapuščen lingvist, Brückner je enako plodovit na polju literarne zgodovine kakor na polju jezikoznanstva; starožitnosti mu vežejo eno z drugim.

Lanskega leta je Brückner praznoval sedemdesetletnico svojega rojstva, t. j. obhajali so mu jo drugi, in nekako 50letnico svojega znanstvenega delovanja. Čisto mlad je začel slavistično delo in v 70. letu njegova bujniost ni prenehala roditi. Ustvarjal je vse življenje, a tudi podiral. Zelo negativen je bil ne enkrat in njegova kritika se ni ogibala niti slavističnih »svetivšč«. Mnogo lažnjih borov je pometal s slovanske Olimpa.

Brückner je pisal zgodovine poljske in ruske literature; pa ne samo one stare, ki jo literarni zgodovinar deli s filozofom — izkopal je tako rekoč poljski srednji vek — nego tudi nove, kjer ima estet svoje pravice in dolžnosti.

Fr. Plešič.

Sodobna češka kritika

Sodobna češka literatura se ponasa s par plodovitim kritiki. Arnošt Prochaska in Miloš Martin sta umrla; F. X. Šalda in F. V. Krejčí pa sta posvetila svoje moči romanu in drami.

Najboljši predstavniki nove kritike so že izdali svoje prve knjige iz katerih je razviden njihov temperament in kritični profil. Omeniti je treba pred vsem Fr. Götza, A. M. Pišo in Josipa Knapa. Vsi trije pripadajo najmlajšemu kritičnemu pravcu v češkem slovtvu. Popolno kritično svežino diha delo Miroslava Rutteja. Izdal je tri knjige kritičnih sestavkov. Rutte je zelo resen in oprezen, tolerant kritik, ki je v stanu zapopasti skrivnosti stvariteljskega procesa. Po svoji umetniški koncepciji stoji blizu generaciji Karla Čapka in daje prednost pesniškemu vitalizmu.

Fr Götze je predstavil mlajše smeri, kateri služi s polno zavestjo. Dobro razumeva vse literarne struje in zavrta čisto absurdno skrajnost. Vedno je bil analizator programa katerekoli struje ter strog sodnik v umetnosti. Leta 1922 je izšla njegova knjiga: »Anarhija v novi češki poeziji«. Drugo njegovo delo »Obzorje se jasne je isnešje in priča, da je našel pot do največjih umetniških pojavov.

A. M. Piša je borben duh in spada med najmlajše levčiarje v poeziji. Tudi njegova prva knjiga je izšla pred petimi leti; druga je sledila letos. V tem delu Piša ostro napada tovariše, ki so zastupili proletarsko poezijo in se vdali poetizmu.

Josip Knap je izdal svoje prvo delo »Drevored srec l. 1919. Njegova druga knjiga je izšla lani z naslovom »Pota in vodnik«. Knap hoče preporoditi češko literaturo v znamenju literarnega regionalizma, v katerem išče zdravilni elementov v pravcu modernizacije v opreki s strogimi praškimi literati. Knap je edini pojav v gener. mlajših čeških kritikov, ki brižno in pazljivo zasleduje tudi literarna dela mladih Slovakov. Navedene knjige trojice imenovanih kritikov odpirajo pogled v češko poezijo prvih dveh desetletij 20. stoletja.

Letošnje glasbene svečanosti v Frankfurtu

Letos med 30. junijem in 5. julijem se bodo vršile v Frankfurtu ob Meni glasbene svečanosti, katerih program beleži nastopne zanimive točke: 30. junija: Doktor Faust, opera Farruccia Busonija; 1. julija: Komorni koncert: Godalni kvartet op. 24 (avtor Rus Mozolov); Sonata za flavto in klavir (Hollandec Pijsper); Mali koncert za klavir, 2 violini, violo, klarinete, rog in fagot (Čeh Janáček); Ples kralja Davida (Italijan Castelnuovo Tedesco); Trio za klavir, violino in čelo (Spanec Joaquina Torina). 2. julija: Orkestralni koncert: The Dance in Place Kongo, simfonična pesnitev op. 15, zložil Henry F. Gilbert (Amerika); J. M. Hauer: Sedma suita; Bela Bartok (Madžarska): Koncert za klavir in orkester; Raymond Petit (Francija): Solčna pesem svetega Franciška; za sopran in orkester; Carl Nielsen (Daneč): Peta simfonija, op. 50.

3. julija: Oratorij »Zivljenje in smrt sv. Cirila in Metoda« (avtor Božidar Sirola iz Zagreba); Komorni koncert: Konrad Beck: Tretji godalni kvartet; Vladimir Vogel: Godalni kvartet; Alban Berg: Komorni koncert za klavir, violino in trinajst pihal. 4. julija: Bernhard van Dürren (Anglež): Četrtil godalni kvartet; Jürgen Bentzon (Daneč): Sonata za flavto, klarinete in fagot; Aleksander Jemnitz (Madžar): Sonata za violino in klavir; W. G. Whittaker (Anglež): Psalm 139; Aron Copland (Amerikan): Gledališka glasba za komorni orkester. 5. julija: Orkestralni koncert. Claude Delvincourt (Francec): L'Offrande a Sivas, korografska pesnitev; Ernst Toch (Nemec): Koncert za več klavirjev in za orkester, op. 38; Emil Axmann (Čehoslovak): Prva simfonija.

Odbor za prireditve svečanosti je upošteval tudi slovanska muzikalna dela in nas posebno veseli, da je sprejel med programne točke tudi velik Sirolov oratorij.

Jubilej pisatelja Bahića - Gjalkega. Dne 9. junija bodo imeli v Zagrebu proslavo 70. letnice rojstva in 40letnice pisateljstva prvaka hrvatske književnosti, prozajca Ljube Bahića - Gjalkega. Proslava se bo vršila v Narodnem gledališču. Gjalckemu bosta izročena diploma častnega meščanstva in kraljevo odlikovanje. Proslava Gjalkega se udeležijo odposlanstva iz Beograda, Ljubljane, Novoga Sada ter iz slovanskih centrov Prage, Varšave in Sofije. »Savremeni«, organ Društva hrvatskih književnikov, kateremu predseduje Gjalški, bo posvetil svojo junijsko številko v celoti jublatu.

Dve stari dubrovniški komediji. Prof. Fančev je izročil zagrebškemu gledališču prepis dveh starih, doslej nezanihi dubrovniških komedij. Prva se imenuje »Polkrinokat, komedija u tri akta iz frančuzca u slovanski dubrovniški jezik prinesena po Protu Mihu Gružaninu na 29 decembra 1792.«, druga pa »Ciarlano in moto«. Avtor ni znan, očitno pa je izdelana po italijanskem vzoru.

Razstava Vojinovića-Pelikana v Pragi. V Pragi se pripravlja kolektivna razstava slik srbskega slikarja Vojinovića-Pelikana, ki razstavi svoja dela skupaj s slikarjem Muhom Novcem. Razstava se aranžira na pobudo jugoslovenskega poslanika v Pragi g. Branka Lazarevića in češkoslovskega ministra na Lazarevića in češkoslovskega ministra na Lazarevića in češkoslovskega ministra na Lazarevića.

Grafična razstava Tomislava Krizmana v Splitu. V splitskem salonu Galić razstavi svoja dela znani zagrebški grafik, prof. Tomislav Krizman.

Saljapinov Mefisto v dunajski Državni operi. Ruski umetnik Saljapin je poleg Borisa Godunova pel na Dunaju tudi partijo Mefista v Gounodovi operi »Margarita«. Pred stava je bila svojevrsten dogodek v tem zavodu. Saljapin je po starem običaju briljiral z načinom svojega predavanja. Posebno se je odlikoval v igri, kjer ni podal toliko individualnega satana kolikor ljudskega hudiča. Senzacija pa je vzbudilo dejstvo, da sta prišla gost in kapelnik v navzkrižje na odprti sceni. Saljapin je hotel peti nekatere arije počasneje kakor je vodil dirigent predstavo. Stopil je parkrat bliže k orkestru in je začel taktirati s prstom, kar je spravilo kapelnika in razumljivo nejevoljo. Le posledovalcem na obeh straneh se je posrečilo izpostovati, da se je predstava končala normalno in mirno. Kapelnik je namreč hotel zapustiti svoj pul, češ, da so mu tradicije Državne opere sveteljske kakor gost in njegova umetnost.

Večer jugoslovenske glasbe v Pragi. V petek, dne 20. maja, se je vršil v praškem Mozarteju koncert jugoslovenske glasbe. Sodelovali so: g. Horvatoval ter gg. Plzak, O. Blaha, J. Bartl in P. Milošević. Na sporedu so bile skladbe Mandića, Miloševića, Osterca in Slavenskoga.

Zadnji sezonski koncert Beogradske filharmonije. V nedeljo, dne 15. t. m., se je vršil v Beogradu zadnji tosezonski koncert Beogradske Filharmonije. Na sporedu so bile štiri skladbe: Vit-Novaka: »Slovaška suita«, Smetanova sinfonična polbona »Blanik«, iz cikla »Moja domovina« ter večja originalna skladba domačega komponista Stolzerja-Slavenskoga. Na koncu se je izvajala še Beethovnova »Pastoralna sinfonija« pod taktirko kapelnika Hristića.

Bratislavska drama na turnej. Dne 15. t. m. je nastopila slovaška drama v Bratislavi dvomesечно turnejo šikom Slovaške. Igralci nameravajo obiskati celo najbolj zakotne trge. Javnost je simpatično sprejela sklep, da največje slovaško gledališče na ta način popularizira domačo umetnost. Značilno pa je, da je morala gledališka uprava s posebnim apelom v novinah pozvati prebivalstvo mest in večajih trgov, da že iz narodnih razlogov podpre ta gostovanje. Večja mesta so namreč odklonila gostovanje, češ, da so prebivalstvo kinematografske predstave, diletantske igre in koncerti tako nasitili, da ne čuti potrebe po bratislavski drami. Zato pa so prišla številna vabila z dožele, kjer se mnogi ljudje srčno vsele obiska reprezentativne slovaške drame.

Zavod za slovanske študije v Moskvi. Na etnološki fakulteti moskovske univerze, ki je po svojem ustroju sorodna filozofskim fakultetam zapadnih vseučilišč, se je osnoval zavod za slovanske študije, ki bo začel delovati že na jesen. Zavod se bo bavil s študijem jezikov, narodov in krajev v sodobnih slovanskih deželah in bo vzražal strokovnjake za umstvene, gospodarske in diplomatske stike s Poljsko, Češkoslovaško, Jugoslavijo in Bolgarijo. Delovalci bodo slavisti Seličev, Ušakov, B. in J. Sokolov, Hlinsky itd. Podoben zavod bo v kratkem ustanovljen tudi v Harkovu.

Premiera Pirandellove drame »L' amica delle mogli«. V rimskem gledališču »Argentina« so imeli prošle dni premiero nove Pirandellove drame »Priateljica žena«. Ta drama je glasom referatov prosta sleherne filozofije, sofinzmov in teoremov. Njena vrednost leži v podčrtavanju občutljivosti človeške psihe. Struktura drame je jasno precizirana, dialogi so polni življenjske sile in odkrivajo veliko pisateljevo psihološko ostrino. Junakinja drame je Marta Tolosani, na zunaj hladna ženska, nazvzoter pa skoz in skoz prožeta z ljubezensko strastjo. Moški jo oblegajo, toda ona se jim umika in to umikanje postane zanj na koncu usodno in tragicčno. Vsi njeni čestitci se poženiijo, Marta pa postane prijateljica njihovih žen, katere podpira in jim pomaga ter živi tako rekoč od njih. Uspeh Pirandellove drame v Rimu je bil velikanski; zator se je moral po vsakem dejanju dvigniti do 20krat, avtor in igralci so bili živahno akklamirani. Delo pojde sedaj na inozemske odre.

Strossmayer v francoskem tisku. V najnovšem zvezku francoskega znanstvenega revije »Le Monde Slave« (Felix Alean, Pariz), ki primaša članke in razprave iz slovanskega življenja, je izšla posej zgodovinski članek o Rusiji in ruski zgodovini tudi zanimiva študija o školu Strossmayerju. Studijo je spisal prijatelj Jugoslovenov C. Loiseau, ki je — kakor znano — svak pesnika Ive Vojnovića. Pisec slovi kot star in dober poznavalec jugoslovenskih zadev. Loiseau je bil — kakor sam pravi — v zaupnih stikih in v stalni korespondenci z velikim biskupom. Članek ima naslov: »La Politique de Strossmayer« (Strossmayerjeva politika). Učni pisec riše v njem veliko osebnost jugoslovenskega patrijarha, opisuje, kako so ga urzili Habsburgi in v kakli nemilosti je bil na Dunaju in v Budimpešti tako pri oficijelnih krogih kakor pri tisku. Vzlic temu, da so veliki listi Strossmayerja dosledno ignorirali, je bil njegov vpliv ogromen in so se ga vsi balci. Posebno lepo je očrtal Loiseau Strossmayerjevo skoraj nagonsko, vizionarsko razmerje nasproti Italiji, katere preteklost je sicer čislal, ki pa je dober spoznal v sedanjosti. Zdi se, kakor da bi Strossmayer v svojem preroškem duhu videl to, kar danes uganjata Kvirinal in Vatikan proti Jugoslovenom. C. Loiseau, ki slovi tudi kot dober poznavalec vaticanske politike (pred nekaj tedni je priobčila »L'Europe nouvelle« njegov tehen članek o politiki Svete stolice), vidi v Strossmayerju cerkvenega kneza, ki je spoznal, kako

škoduje rimski cerkvi njena ozka zveza z italijanstvom. Strossmayerjevi nazori o potrebi dealizacij cerkve so danes aktualnejši kot kdaj poprej, vendar se zdi, da so ušesa odločilnih krogov prav tako gluha, kakor so bila za reformistične zahteve djakovskega škofa.

Svetovno gledališče v Parizu. Firmin Gémier, ravnatelj pariškega gledališča »Théâtre National de l'Odeon« naznanja letošnje mednarodne gledališke predstave, ki se bodo vršile med 25. majem in prvimi dnevi julija v Grand Théâtre des Champs Elysées ter v Comédie des Champs Elysées. Izvajale se bodo opere in drame v originalnih zasedbah in v izvirnih jezikih Francije, Rusije, Nemčije, Italije, Anglije, Španске, Amerike, Danske in Japonske. Vse te in druge države pošljejo v Pariz svoje najbolje ansamble. Sredi junija se bo vršil v Parizu tudi mednarodni kongres gledaliških praktikov, in strokovnjakov pod protektoratom francoske vlade.

Wagnerjeva dela v gozdu. V gozdkičku blizu zdravilišča Zoppot se bo letos koncem julija vprizorila Wagnerjeva opera »Somrak Logovec«. Glasbeni part bo naštudiral znani kapelnik in skladatelj Maks Schillings. Istotam so se doslej že izvajale Wagnerjeve opere: Tannhäuser, Lohengrin, Walküre in Siegfried.

Kakšno je veliko pariško založništvo. Zanimivo statistiko o velikem pariškem založništvu knjig in revij, znani knjigarni Hachette prihaša »L'Europe nouvelle«. Njeni prostori zavzemajo v Parizu 52.600 kv. m. Tiskarna šteje 450 strojev. Zaposlenih je 6620 delavcev in uradnikov. Knjigarna izdaja 10 periodičnih publikacij, njen knjižni katalog pa obsega 5546 števil. Vsek dan se odpošlje povprečno 30.700 poštnih pošiljav, ki tehtajo 250.000 kg in se potrebuje za 222 milijonov izvodov knjig in publikacij, t. j. 154 v eni minuti. Knjigarna ima 35 skladišč v Parizu, 15 podružnic v Franciji in v kolonijah, 42.000 potujočih knjigarn in skladišč v Franciji, kolonijah in v inozemstvu, pri tem pa niso vštetta številna podskladišča, ki zavise od glavnih skladišč, tudi ne 1600 kolodvorskih knjigarn. Pariška centrala prejme na leto 1.298.997 pisem ali 541 na uro ali 9 v eni minuti.

Novo kolo-nova sreča!

Meseca julija prične novo (14.) kolo državne razredne loterije. Ta loterija obsega 250.000 srečk 125.000 dobitkov in 12 premij, ki se izplačajo v gotovini brez odbitkov. Zrebanje se bo vršilo v petih razredih v začetku vsakega meseca

od julija do konca decembra 1927.

V I. razredu bo izzrebanih 2500 dobitkov v znesku 1,493.000 Din, v II. razredu 2500 dobitkov v znesku 1,768.000 Din, v III. razredu 2500 dobitkov v znesku 2,103.000 Din, v IV. razredu 2500 dobitkov v znesku 2 406 000 Din, v V. razredu pa 115.000 dobitkov v znesku 74,300.000 Din, skupaj torej 125.000 dobitkov vrednih 82,075.000 Din. Za prvi razred, ki bo izzreban 8. julija stane cela srečka Din 100—, polovica Din 50— in četrtinka Din 25—.

Srečke za 14. kolo pridejo v promet 8. junija.

Prvi in največji prodajalec srečk državne razr. loterije v Sloveniji je naš domači zavod:

Zadružna hranilnica r. z. z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19.

Vodimo strogo in točno evidenco vseh prodanih srečk. Objavljamo v raznih slovanskih dnevnikih in tednikih številke pri nas kupljenih izzrebanih srečk, tako, da je vsak igralec takoj obveščen dali je njegova srečka izzreban. Našim igralcem je vsako kupovanje žrebnih list nepotrebno. Ni jim potreba pregledovati celo vrsto žrebnih list izzrebane srečke zamenjamo brez vsake odškodnine, ker je tem lažje, ker se lahko v našem zavodu vsakdo osebno oglasi.

Zato je pametno, da kupi ali naroči vsakdo srečke pri nas.

Srečke za I. razred 14. kola pridejo te dni v promet. Naše srečke bodo radi velikega zanimanja, povzročene po številnih visokih dobitkih, izzrebanih na naše srečke v pretečenem kolu, gotovo v kratkem razprodane. Zato bo storil vsakdo, ki hoče v novem kolu igrati, prav, da takoj naroči srečke po spodnji naročilnici, ki naj jo izstriže, natančno izpolni nalepi na dopisnico ter takoj odpošlje na naš naslov.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 19.

Prvi in največji prodajalec srečk državne razredne loterije v Sloveniji

Prosim da mi rezervirate sledeče srečke 14. kola državne razredne loterije:

_____ celih po Din 100— = Din _____
_____ polovičnih " 50— = " _____
_____ četrtrinskih " 25— = " _____
Skupaj Din _____

Natančni naslov:

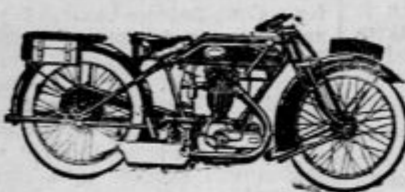
Ime in priimek _____
Stanovanje in zadnja pošta _____
Ulica šte. _____
Podpis: _____

26. junija 1927 vsi na veliki LETALSKI MITING

ki se vrši na vojaškem vežbališču med Mostami in Dev. Marijo v Polju ob 4. pop.

VSTOPNINA: člani Din 5.—, dijaki—člani in vojaki Din 2.—, dijaki nečlani Din 5.—, nečlani Din 10.

Zreb za brezplačen let le pri nakupu karte v predprodaji.

Svetovna zmagovalna znamka

A. J. S. zmaga sijajno pri dirki Samobar — Plješevica z vozačem Valter Stuzzi in gđ. B. v kategoriji prikolic z normalno 500 ccm A. J. S. proti 100 procentom možnejšim konkurenčnim strojem brez predhodnega traininga, za kar je prejel I. nagrado od Motokluba Zagreb. 6171-a

Generalno zastopstvo: O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica šte. 11.

Gospodarstvo

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug se je vršil 23. t. m. ob udeležbi vladnega zastopnika kmet. svet. Trampusa, tajnika Glavnega zadržnega saveza dr. Prohaska ter 80 zadrug od 139, ki jih ima sedaj Zveza. Iz letnega poročila posnemamo, da je Zveza izvršila za zadruge mnogo, večinoma uspešnih pismenih in ustmenih intervencij pri raznih oblastvih v registracijskih, koncesijskih, davčnih, taksnih ter drugih zadevah in delala na izpolnitvi poslovanja pri zadrugah. Pri zadrugah je izvršila lani 58 rednih in tri izredne revizije. Poleg tega je 49 zadrug sestavila računsko zaključke, novim pa uvedla knjigovodstvo in ostalo poslovanje. Poleg številnih osebnih informacij v pisarni in ob priliki revizij je napravila po uradnih priporočilih 41 informativnih in in instruktivnih obiskov ter odposlala 3065 pismov in 7 okrožnic. Dalje je podpirala Zadrugo solo v Ljubljani in 8 njenih učencev. Sodelovala je pri reševanju raznih gospodarskih vprašanj, kakor pri sestavi načrtov za novi davčni, merniški in taksni zakon ter železniške in carinske tarife.

Lani je prirastlo 22 novih zadrug, odpadlo pa so 3. Koncem leta je štela Zveza 130 zadrug. Najbolj so napredovale kmetijske produktivne zadruge, obrtniške pa so v nazadovanju.

Denarno poslovanje Zveze je lani znatno napredovalo. Blagajniški promet je znašal 125.394.406 Din, vloge v tekočem računu pa so se dvignile na 12.281.318 Din. To nudi najlepši dokaz zaupanja, ki ga uživa Zveza med zadrugami zaradi točne postržbe ter varnega upravljanja zaupanih in blagajniških odviskov. Da Zveza ni iskala dobička, pa dokazuje v razmerju s prometom in upravnim premoženjem neznamen dobiček, ki znaša 11.442 Din. Končno omenjamo, da je bila lani izvršena pri Zvezi redna revizija, ki je ugotovila, da je Zveza kot matična svojih zadrug v polni meri zastopila svojim nalogam.

Iz nadzorstvenega poročila posnemamo, da je nadzorstvo vestno nadzorovalo poslovanje in zlasti preizkusilo računski zaključek ter našlo vse v lepem redu. Občni zbor je soglasno izrekel načelstvu in nadzorstvu zaupnico ter nato sprejel nova, sedanjim potrebam odgovarjajoča pravila. Končno je občni zbor soglasno sklenil, da prisložit celotna organizacija na pomoč po povodnji teško prizadetim našim zadrugam v Zireh.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (25. t. m.) Pšenica: baška, 76 kg, 2 %; Tisa, 35 vagonov 330; srbijanska, 74/75 kg, 3-4 %, 5 vagonov 293. Turščica: baška, okolica Novi Sad, do 20. junija, 1 vagon 185; srebimska Indija, 3 vagona 180; srbijanska rumena, 3 vagona 175; banatska, 2 vagona 174 do 175. Moka: baška črna, 1 vagon 400. Otrobi: bosanski v jutajših vrečah, paritea Sarajevo, 2 vagona 150. Tendence čvrsta.

Zagrebski živinski sejem (25. t. m.) Dogn slabši. Cene v glavnem nezmenjenjene. Za izvoz so se kupovali konji. Cene za kg žive teže: volli ekstremni 11 — 11,25, L. 9 — 10,5, H. 7,5 — 8, volli bosanski I, 8 do 9,50, biki 7 — 7,5 — 8, krave I, 6,5 — 7,5, II, 5 — 6, teleta živa 8 — 12, zaklana 12 do 14, domače svinje pitane 14 — 14,5 (srem-ske zaklane 18 — 18,5) Din. Konji tovarni težki 6000 — 10.000 Din, lahki 4000 — 6000, kmetijski 3500 — 5000 Din za par; konji za klanje 1,25 Din za kg. Kmetijski proizvodi: krompir 2 — 2,25 Din za kg., lucerna 125 do 150, seno I, 100 — 125, II, 60 — 75 — 100, otava 100 — 115, slama 75 — 100 Din za 100 kg.

Dunajska borza za kmetijske produkte (24. t. m.). Dvigovanje cen se nadaljuje tako na ameriških borzah, kakor tudi na budimpeštanskem terminskem tržišču. Tudi na dunajski borzi se je cena novi pšenici in rži zdvignila, dočim je beležiti malo zanimanja za staro pšenico in ržo. Tudi turščica se je nekoliko ocvrstila. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davke brez carine: pšenica: domača 44,50 — 45, madžarska Tisa (79/80 kg) 50,50 — 51; rži: domača 43,25 — 43,75 turščica: 25 — 26; oves: domača 35,50 — 36.

Dunajski svinjski sejem (24. t. m.). Dogn 12.501 komadov, od tega 2389 iz Jugoslavije. Promet je bil živahen, cene pitalim in mesnim svinjam so se povišale za 10 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I, 2,30 — 2,40, angleške križane 2,10 do 2,30, kmetijske svinje 2 — 2,30, stare svinje 2 — 2,10 in mesne svinje — 2,30 šilinga.

Statistika zasejane površine v letu 1926/27. Ministrstvo za kmetijstvo in voje je objavilo statistiko o zasejani površini za l. 1926/27. (samo ozimina). Po tej statistiki se je v celi državi z ozimino zasejana površina povečala za 113.832 ha. Zasejana je bilo: ozimne pšenice 1.789.882 ha (l. 1925/26. 1.690.557), ozimnega ječmena 210.914 ha (205.406) in ozimne rži 175.146 ha (168.147). V Sloveniji je bilo zasejano: ozimne pšenice 68.712 ha (63.626), ozimne rži 38.350 ha (32.834), ozimnega ječmena 17.405 ha (16.975). Glede zasejane površine mariborske oblasti znatno nadkriljuje ljubljansko. Ozimne pšenice je bilo zasejano v mariborski oblasti 41.665 ha, v ljubljanski 27.047, ozimne rži v mariborski oblasti 29.239 ha, v ljubljanski 7.111 ha in ozimnega ječmena v mariborski oblasti 8917 ha, v ljubljanski pa 8548 ha.

Odkupne pošne pošiljke v prometu z Avstrijo. Uradno se sporoča, da se bo pričela s 1. junijem t. l. med našo kraljevino in Avstrijo vzajemna zamenjava pripravilnih pisem in paketov z odkupno, a samo tako, da se bo odkupni znesek, ki ga bo izterjala avstrijska pošna uprava, zaračunal na čekovni račun avstrijske pošne hranilnice, odkupni znesek, ki ga bo izterjala naša uprava, pa na čekovni račun naše pošne hranilnice. — Kdor želi poslati v Avstrijo odkupno pošiljko, mora na pošiljki (pri paketu tudi na spremnici) napisati odkupni znesek v avstrijski veljavi (v avstrijskih šillingih in groših) in označiti čekovni račun avstrijske pošne hranilnice, na katerega naj se izterjati odkupni znesek vplača. V ta namen mora pošiljatelj na pripravilnem pismu ali na paketu in na spremnici označiti, na kateri čekovni račun naj se vplača izterjana odkupnina (številka čekovnega računa, imetnik računa in njegovo bivališče), in sicer tako-le: cA verser au compte courant postal Nr. de à ali v nemščini: Zur Guthrift auf das Konto Nr. des in Odkupnih nakazaj potemtakem ni treba prilagati takim pošiljkam. Razen običajnih pristojbin, to je tezne pristojbine, pripravilne, vrednostne pristojbine itd mora pošiljatelj plačati še posebno pristojbino v znesku 1 dinarja. Ta pristojbina se zaračuna v znamkah na pismu, oziroma na spremnici.

Stanje hmeljskih nasadov v Sloveniji. Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zalcu poroča z dne 25. t. m.: Dež minulih dni je bil prepotreben nadaljnjemu razvoju hmeljske rastline. Zaostali nasadi so se izboljšali. Razen hmeljske stenice, ki se je tu in tam pojavila na hmelju, ni na njem drugih živalskih škodljivcev. Rastlina je 2-4 m visoko na drohjih. Pozni hmelj, katerega je komaj 1 % vseh nasadov, se kljub briganju z bakreno - apovno brozgo ne more izbežiti penospori. Od dne 4.—9. septembra t. l. se bo priredila v Zalcu hmeljska razstava.

Komite ministrov za konsolidacijo državne in privatnega gospodarstva. V smislu § 314. finančnega zakona za l. 1927/28, ki pooblašča finančnega ministra, da v svrhu slednje, znižanja državnih izdatkov in konsolidacije državne in privatnega gospodarstva izda v pristanku ministrskega sveta in finančnega odbora potrebne urede, je ministrski svet na svoji zadnji seji sklenil poveriti sestavo teh uredb posebnemu komiteju ministrov gospodarskih resorjev. Ta komitej bo pozval na sodelovanje predstavnikove vseh gospodarskih korporacij v državi. Organizacija celoga posla je bila poverjena ministru za trgovino in industrijo gosp. dr. Mehmedu Spahi, ki ima nalogo, da v najkrajšem času izvede priprave za delo tega komiteja.

Poljska kupuje jugoslovenski tobak. V Beograd je prispela delegacija uprave poljskega tobaknega monopola, da prevzame večjo partijo tobaka. Vrednost tega tobaka znaša skupno z še dobavljenimi partijami 40 milijonov Din. Polovico dolžne vsote bo Poljska plačala v gotovini, za ostalo polovico pa bo dobavila železniški material.

Kart Din 24— Naroca se pri Ljubljanski tipični satirično psihološki obrzi v Ljubljani, Preternova ulica.

+

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bridko vest, da je naš ljubljani soprog, dobri oče, sin, brat, svak, gospod

Josip Winter ml.

posestnik in gostilničar v Zrečah pri Konjicah

danes, dne 24. majnika ob pol 12. uri po mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočce, v 30. letu svoje starosti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v četrtek, dne 26. majnika ob 16. uri (4. uri popoldne) iz hiše žalosti na pokopališče v Zreče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale: dne 27. majnika ob 8. uri zjutraj v Zrečah in 28. majnika ob 8. uri zjutraj v Konjicah.

Zreče, dne 24. majnika 1927.

Gusti Winter roj. Beznik, soproga.
Pepček, Avgusta, Nada, otroci. — Rozalija Winter, mati. — Josip Winter, trgovec in veleposestnik v Zrečah, oče. — Slavko, Karol, Rudolf, Franjo, Henrik, bratje. — Justina Jurak, Marija Klančnik, Rozalija Kračun, Anica, Betka, sestre. — Nina Winter roj. Lepšina, svakinja. — Josip Jurak, trg. Zreče, Leopold Klančnik trg. Vojnik, Davorin Kračun trg. Zreče, svaki.

Narodna banka ne bo znižala kreditov. Ožji odbor Narodne banke je na svoji zadnji seji razpravljala o reviziji kreditov, odobrenih na teritoriju posameznih podjetij. Ta revizija bo v kratkem končana. Kakor poročajo, Narodna banka ne namerava znižati kreditov svojim klijentom, marveč jih hoče še povečati, ako se za to izkaže potreba.

Nova banka v Beogradu. Dodatno k našemu poročilu o ustanovitvi jugoslovenskega kreditnega instituta d. d. v Beogradu poročajo iz Beograda, da fungira kot ustanoviteljica te banke Madžarska eskomptna in menična banka v Budimpešti. Močno je tudi zastopan jugoslovenski kapital. Za predsednika banke bo izvoljen gosp. Adolf Münch, član uprave Trbovskega premogovne družbe in drugih industrijskih podjetij.

Občni zbori. Redni občni zbor «Slavije», jugoslovenske zavarovalne banke v Ljubljani, se bo vršil 10. junija v prostorih Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani; redni občni zbor Kreditnega društva Mestne hranilnice v Mariboru dne 15. junija v prostorih Mestne hranilnice v Mariboru; izredni občni zbor Slovenske banke d. d. v Ljubljani pa 11. junija v družbenih prostorih v Ljubljani (na dnevnem redu je med drugim poročilo o poizkušeni sanaciji in sklopanje o razdržitvi družbe).

Sredstva proti grozdnomu molju (urania zelenilo), proti plesnobi na trti (sulfolikoli), največjemu pošlu, bramorju ter drugim škodljivcem na vrtu in sadnem drevju, se dobe pri tvrdki Chemotehna, Ljubljana, Mestni trg 10. 776

Znižanje kotacijske pristojbine na beograjski elektni borzi. Upravni odbor beograjske borze je na svoji zadnji seji sklenil znižati pristojbine za kotiranje delnic. Denarni zavodi, katerih delniška glavica presega 10 milijonov Din, bodo odslej plačevali 3000 Din letno, manjši denarni zavodi pa 25 par za vsakih 1000 Din delniške glavice. Industrijska in ostala podjetja plačajo polovično pristojbino.

Ameriška industrija se zanima za našo dravo. Ministrstvo za trgovino in industrijo sporoča, da se neka ameriška finančna skupina interesira za eksploatacijo rud (predvsem železo in baker) v naši državi in da bi bila pripravljena zgraditi potrebne tovarne za produkcijo polfabrikatov. Dalje se interesira ista skupina za električne, hidravlične in plinske instalacije, za konstrucijo pristajalnih naprav in železnic ter za lesno industrijo (predvsem trdi les). Konkretne in dokumentirane ponudbe z natančnimi, točnimi pogoji in številnimi podatki morejo interesi poslati predku ministrstva za trgovino in industrijo, oddelek za zunanjo trgovino in trgovinsko politiko, na jugoslovenski generalni konzulat v Chicagu.

Preobrat na svetovnem tržišču mineralnega olja. Na tržišču mineralnega olja so v zadnjih mesecih cene rapidno nadovalale. Še pred pol letom je bila tendenca na tem tržišču tako čvrsta, da ni bilo pričakovati preokreta. Cene sirovega olja so na ameriškem tržišču nazadovale za 20 — 25 %, cene petroleju in bencinu pa za 15 — 20 %. To padanje cen je bilo povzročeno po silnem naraščanju produkcije. Dnevna produkcija ameriških petrolejskih vrelcev je v aprilu dosegla 2,5 milijona barelov (1 barel 151,4 litra) napram 1,9 milijona barelov v januarju 1926. Čeprav se je tudi konzum znatno zdvignil, vendar danes še ne more absorbirati celotne produkcije. Ameriški producenti se sedaj nameravajo združiti v svrhu omejitve produkcije.

Novi polom na berlinski elektni borzi. Berlinska borza, ki se še ni opomogla od zadnjega poloma na črni petek (13. t. m.), je v ponedeljek doživela ponovni polom. Tečaji so nazadovale za 10 — 30 %. Restrikcije reportnih kreditov se nadaljujejo.

Osnovanje velike trgovske akademije v Beogradu. Posebna komisija strokovnjakov je te dni sestavila načrt uredbe o ustanovitvi velike trgovske akademije v Beogradu kakor tudi popoln učni načrt te visoke šole za trgovske vede. Predavanja se bodo pričela že letošnjo jesen. Kakor znano, je bila že pred leti v Zagrebu osnovana ekonomsko-

komercialna visoka šola, ki je pokazala lepe uspehe, vendar se mora zaradi pilih proračunskih kreditov boriti z velikimi težkocami. Razumljivo je, da je ta vest povzročila v Zagrebu veliko nezadovoljstvo; mesto da bi se izpopolnila zagrebška ekonomskomercialna visoka šola, ki bi popolnoma zadostovala za naše potrebe, se namerava osnovati v Beogradu nov institut.

Zmanjšanje denarnega obtoka v Italiji. Celokupni italijanski denarni obtok je v aprilu nazadovale za 147 milijonov lir na 19.291 milijonov lir. Od priheta deflacijske politike (koncem avgusta pre. leta) se je denarni obtok zmanjšal za 785 milijonov lir ali 4 %, dočim se je mednarodna vrednost lire v istem razdobju povečala za 40 %.

Dva konkurza. Konkurz je razglašen o imovini Viktorja Cipota, trgovca z lesom itd. v Murski Soboti (roki 28. maja, 2. julija in 16. julija) in o imovini Franca Vidoviča, trgovca v Mariboru (roki 27. maja, 30. junija in 14. julija).

Borze

25. maja. **LJUBLJANA.** (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijskih zaključki). Vrednote: investicijsko 84,50—85, Vojna škoda 343,50—344,50, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska 195—197, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantilna 96 — 100 (98), Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 170, Trbovlje 0 — 490, Veveče 130 — 0, Stavbna 55 — 65, Šešir 104 — 0. — **Blago:** Tendence za les čvrsta, za deželne pridelke zelo čvrsta. Zaključbenih 30 vagonov lesa.

ZAGREB. Vojna škoda je pri višjih tečajih nadalje čvrsta. Promptna se je trgovala po 345 — 345,50, za junij po 346, za julij pa po 349. Večje zanimanje vlada za papirje naše lesne industrije. Slavonija se je tekom borbne sestanka dvignila od 28,50 — 32; tudi Slaveks in Gutmann notirata višje. — Deviza na Italijo je oslabela. V Curihu je ob zaključku borze notirala 28,11 blago (včeraj 28,45), v Zagrebu pa se je trgovala po 309 — 308,50. Notirale so devize: Amsterdam 22,75 — 22,81, Dunaj 800 — 803, Berlin 1348 — 1351, Italija 307,97 — 309,97, London 276,20 — 277, Newyork 56,70—56,90, Pariz 222,50 — 224,50, Praga 168,20 — 169, Curih 1093,5 — 1096,5; efekti: Eskomptna 96 — 96,50, Poljo 15,75 — 16,25, Kredita Zagreb 93 — 95, Hipo 61 — 62, Junjo 93 do 94, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Obrtna 40 — 43, Praštediona 850 — 860, Narodna 4670 — 4710, Industrijski: Drava 570—610, Dubrovačka 420 — 425, Sečerana Osijek 505 do 510, Narodna mlinška 16 — 0, Gutmann 300 — 310, Slaveks 125 — 135, Slavonija 30,50 — 32, Trbovlje 450 — 485, Union 300 do 307,50, Vagon 44 — 45, Veveče 135 — 140; državn: investicijsko 84,50 — 85, agrarne 51,25 — 51,50, Vojna škoda promptna 345 do 345,50, za junij 346,50 — 347, za julij 348,50 — 349.

BEograd. Devize: Pariz 222,4—224,4, Italija 307,50 — 309,50, Dunaj 799,7—802,7, Budimpešta 992,5 — 995,5, Berlin 1347,5 do 1350,5, Bruselj 793,5 — 796,5, Amsterdam 22,83 — 22,89, Bukarešta 35 — 35,5, Sofija 40,75 — 41,25.

CURIH. Devize: Beograd 9,135, Berlin 123,15, Newyork 519,875, London 25,25, Pariz 72—72,50, Milan 28,10, Praga 15,40, Budimpešta 90,685, Bukarešta 3,15, Sofija 3,75, Varšava 58,10, Dunaj 73,20.

TRST. Devize: Beograd 32,25 — 32,75, Dunaj 254 — 264, Praga 54,15 — 54,65, Pariz 72—72,50, London 89,50—89,80, Newyork 18,75 — 18,475, Curih 333 — 337, Budimpešta 318 — 328, Bukarešta 10,75 — 11,25; valute: dinarji 31,75 — 32,75, dolarji 18 do 18,40.

DUNAJ. Devize: Beograd 12,4625 do 12,5025, Berlin 167,99 — 168,49, Budimpešta 123,61 — 123,91, Bukarešta 4,225 — 4,245, London 34,45 — 34,55, Milan 38,41 — 38,51, Newyork 708,85 — 711,35, Pariz 27,775 do 27,875, Praga 20,99 — 21,07, Sofija 5,1075 do 5,1475, Varšava 79,23 — 79,51, Curih 136,38 — 136,88; valute: dinarji 12,44 do 12,50, dolarji 705,25 — 709,25.

Deviza Beograd na ostalih borzih: v Pragi 59,225, v Berlinu 7,41.

50

pisalnih strojev

najboljših znamk, tvorniške nove ali rabljene, po nizkih cenah odda, in sicer:

HALDA,
UNDERWOOD,
SMITH & BROS.,
CONTINENTAL,
REMINGTON,
ADLER,
MERCEDES,
IDEAL,
OLIVER,
COURIER.

Razkazovanje brezplačno in brezobvezno. Izven Maribora z avtom.

Ant. Rud. Legat & Co.,
Maribor, Slovenska ulica 7.
Telefon 100.

Fino čajno maslo
iz pasterezirane smetane odda

Mlekarna „Radohova vas“
Dolenjsko.

Inženjerja

izkušene inštrukterja dvigalnic in strojev, sprejeme društvo za svojo tovarno v Smederevu. Reflektanti naj pošljijo pism. ponudbe z opisom dosedanjih služb in zahtevano plačo društveni direkciji na naslov: **Srpsko akcionarsko rudarsko topioniško industrijsko društvo, Beograd, Ulica Velikog Miloša 62.** 6092-a

Zobozdravniki!
Zobotehnik!

Atelje s tehnikom brez prakse po ugodni ceni naprodaj v Sloveniji. Ponugbe pod „Ugodna prilika“ na oglasni oddelek „Jutra“.

KRAPINSKE TOPLICE

blizu Zagreba, 43 stopinj Celzija, termalna voda in blato leži revmo, protin, ishias, tenške bolezni itd. Pred sezono in po sezoni znatni ponosi od rednih sezonskih cen posebeli specialni dogovori za 20-dnevne bivanje za pavšalno ceno 1280 Din (stanovanje, kopalnica, oskrba vse pristojbine in zdravnik) Začetek sezone 15. aprila. Natančna poljasnila in prospekte daje kooptatna uprava. 133-a

KDOR OGLASUJE,
TA NAPREDUJE!

Naš zavod nudi svojim igralcem take ugodnosti kakršne ne more nuditi noben drug prodajalec srečk

Zadružna hranilnica I. Z. Z. O. Z.

Prvi in največji prodajalec srečk državne razredne loterije v Sloveniji

Ljubljana
Sv. Petra c. 19.

Dopisnica.

Naročila in ure dopisa, bičola in malih oglasov, je poslati na Oglasiški oddelček JUTRA, Ljubljana, Pršernova ul. 4. Čekovni račun poštna hišica Ljubljana, št. 1842.

Telefon številka 2492

Malih oglasov

Sprejemanje malih oglasov za prihodnje številke JUTRA se zaključuje dan pred izidom lista ob 17. uri. Poznejše sprejeti oglasi bodo priobčeni v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Naslovi „Malih oglasov“ se dobivajo tudi v podružnicah „Jutra“ v Mariboru, Aleksandrova cesta ter v Celju, Aleksandrova cesta

Kam pa kam?
Prostovoljno gasilno in reševalno društvo Lavera priredi v nedeljo, dne 29. maja 1927 ob 2. uri popoldne vrtno veselico na vrtu g. Ivana Ogriča na Laverci.

Rimske Toplice
Slovenija
Radiokativno termalno kopališče, izvirno proti revmi, bilana, fenikim in živim boleznim. Pension prvoresone 50, glavno 30. Dina Pojsaniča daje direkcija. 140

Morsko kopališče
Restorant „Jugoslavija“
Aleksandrovo — za otoku Kruka.

Trst
Restorant „Alfa Fontana“ je največje in najboljše shajališče potnikov in trgovcev. Vaški dan sveže ribe, zmerni cene. 150

Anton Fuchs, klepar
Ljubljana, Križevniška 6
Izvirna izposredništvu strebe, krišje s lepim papirjem, zapeljivo strojevo delo. Izkuparica dela pri raznih napravah izvira iz solidne ter najceneje. Zahvaljate proročam. 141

Dvokolesa
popravila najboljše, najhitrejše in najceneje Florjanci
Ruska ulica 3. 122

Pozor družstva!
O prikl. 25- in 50letnici ter drugih prireditvah se najboljše priprave za fotografiranje skupin fotoatelj D. Rožič, Ljubljana, Kolodvorska 34. Za provizorno dolo jamim. Cene solime. 153

Ugodne novogradnje
tudi naslavno in druge adaptacije v herakliti običajnem gradbenem materialu prevzame novoorganizirani gradbeni oddelček „Marstan“, Maribor, Koroska cesta 11ev. 16422

Mesto hišnika
oddam v Mariboru Kamniška ul. 2 — vpokeyonem, ki se razume na vrtnarstvo ali lov. 16384

Potnike
in potnice sprejme za vro državo in stalno službo s visokim mesečnim zaslužkom in letno nagrado Din 5000 „Jutra“ — Potnikar, Gosposka ulica 9/I. 16313

Soterja
mehanika, trenesna in drobna vozilka, — sprejemam in servisiranje, — sprejemam in servisiranje, — sprejemam in servisiranje. Pismo poudre na oglaš. oddelček „Jutra“ pod šifro 27. 16358

Spretno prodajalco
za trgovino v 4 in 5 in 6 in 7 in 8 in 9 in 10 in 11 in 12 in 13 in 14 in 15 in 16 in 17 in 18 in 19 in 20 in 21 in 22 in 23 in 24 in 25 in 26 in 27 in 28 in 29 in 30 in 31 in 32 in 33 in 34 in 35 in 36 in 37 in 38 in 39 in 40 in 41 in 42 in 43 in 44 in 45 in 46 in 47 in 48 in 49 in 50 in 51 in 52 in 53 in 54 in 55 in 56 in 57 in 58 in 59 in 60 in 61 in 62 in 63 in 64 in 65 in 66 in 67 in 68 in 69 in 70 in 71 in 72 in 73 in 74 in 75 in 76 in 77 in 78 in 79 in 80 in 81 in 82 in 83 in 84 in 85 in 86 in 87 in 88 in 89 in 90 in 91 in 92 in 93 in 94 in 95 in 96 in 97 in 98 in 99 in 100 in 101 in 102 in 103 in 104 in 105 in 106 in 107 in 108 in 109 in 110 in 111 in 112 in 113 in 114 in 115 in 116 in 117 in 118 in 119 in 120 in 121 in 122 in 123 in 124 in 125 in 126 in 127 in 128 in 129 in 130 in 131 in 132 in 133 in 134 in 135 in 136 in 137 in 138 in 139 in 140 in 141 in 142 in 143 in 144 in 145 in 146 in 147 in 148 in 149 in 150 in 151 in 152 in 153 in 154 in 155 in 156 in 157 in 158 in 159 in 160 in 161 in 162 in 163 in 164 in 165 in 166 in 167 in 168 in 169 in 170 in 171 in 172 in 173 in 174 in 175 in 176 in 177 in 178 in 179 in 180 in 181 in 182 in 183 in 184 in 185 in 186 in 187 in 188 in 189 in 190 in 191 in 192 in 193 in 194 in 195 in 196 in 197 in 198 in 199 in 200 in 201 in 202 in 203 in 204 in 205 in 206 in 207 in 208 in 209 in 210 in 211 in 212 in 213 in 214 in 215 in 216 in 217 in 218 in 219 in 220 in 221 in 222 in 223 in 224 in 225 in 226 in 227 in 228 in 229 in 230 in 231 in 232 in 233 in 234 in 235 in 236 in 237 in 238 in 239 in 240 in 241 in 242 in 243 in 244 in 245 in 246 in 247 in 248 in 249 in 250 in 251 in 252 in 253 in 254 in 255 in 256 in 257 in 258 in 259 in 260 in 261 in 262 in 263 in 264 in 265 in 266 in 267 in 268 in 269 in 270 in 271 in 272 in 273 in 274 in 275 in 276 in 277 in 278 in 279 in 280 in 281 in 282 in 283 in 284 in 285 in 286 in 287 in 288 in 289 in 290 in 291 in 292 in 293 in 294 in 295 in 296 in 297 in 298 in 299 in 300 in 301 in 302 in 303 in 304 in 305 in 306 in 307 in 308 in 309 in 310 in 311 in 312 in 313 in 314 in 315 in 316 in 317 in 318 in 319 in 320 in 321 in 322 in 323 in 324 in 325 in 326 in 327 in 328 in 329 in 330 in 331 in 332 in 333 in 334 in 335 in 336 in 337 in 338 in 339 in 340 in 341 in 342 in 343 in 344 in 345 in 346 in 347 in 348 in 349 in 350 in 351 in 352 in 353 in 354 in 355 in 356 in 357 in 358 in 359 in 360 in 361 in 362 in 363 in 364 in 365 in 366 in 367 in 368 in 369 in 370 in 371 in 372 in 373 in 374 in 375 in 376 in 377 in 378 in 379 in 380 in 381 in 382 in 383 in 384 in 385 in 386 in 387 in 388 in 389 in 390 in 391 in 392 in 393 in 394 in 395 in 396 in 397 in 398 in 399 in 400 in 401 in 402 in 403 in 404 in 405 in 406 in 407 in 408 in 409 in 410 in 411 in 412 in 413 in 414 in 415 in 416 in 417 in 418 in 419 in 420 in 421 in 422 in 423 in 424 in 425 in 426 in 427 in 428 in 429 in 430 in 431 in 432 in 433 in 434 in 435 in 436 in 437 in 438 in 439 in 440 in 441 in 442 in 443 in 444 in 445 in 446 in 447 in 448 in 449 in 450 in 451 in 452 in 453 in 454 in 455 in 456 in 457 in 458 in 459 in 460 in 461 in 462 in 463 in 464 in 465 in 466 in 467 in 468 in 469 in 470 in 471 in 472 in 473 in 474 in 475 in 476 in 477 in 478 in 479 in 480 in 481 in 482 in 483 in 484 in 485 in 486 in 487 in 488 in 489 in 490 in 491 in 492 in 493 in 494 in 495 in 496 in 497 in 498 in 499 in 500 in 501 in 502 in 503 in 504 in 505 in 506 in 507 in 508 in 509 in 510 in 511 in 512 in 513 in 514 in 515 in 516 in 517 in 518 in 519 in 520 in 521 in 522 in 523 in 524 in 525 in 526 in 527 in 528 in 529 in 530 in 531 in 532 in 533 in 534 in 535 in 536 in 537 in 538 in 539 in 540 in 541 in 542 in 543 in 544 in 545 in 546 in 547 in 548 in 549 in 550 in 551 in 552 in 553 in 554 in 555 in 556 in 557 in 558 in 559 in 560 in 561 in 562 in 563 in 564 in 565 in 566 in 567 in 568 in 569 in 570 in 571 in 572 in 573 in 574 in 575 in 576 in 577 in 578 in 579 in 580 in 581 in 582 in 583 in 584 in 585 in 586 in 587 in 588 in 589 in 590 in 591 in 592 in 593 in 594 in 595 in 596 in 597 in 598 in 599 in 600 in 601 in 602 in 603 in 604 in 605 in 606 in 607 in 608 in 609 in 610 in 611 in 612 in 613 in 614 in 615 in 616 in 617 in 618 in 619 in 620 in 621 in 622 in 623 in 624 in 625 in 626 in 627 in 628 in 629 in 630 in 631 in 632 in 633 in 634 in 635 in 636 in 637 in 638 in 639 in 640 in 641 in 642 in 643 in 644 in 645 in 646 in 647 in 648 in 649 in 650 in 651 in 652 in 653 in 654 in 655 in 656 in 657 in 658 in 659 in 660 in 661 in 662 in 663 in 664 in 665 in 666 in 667 in 668 in 669 in 670 in 671 in 672 in 673 in 674 in 675 in 676 in 677 in 678 in 679 in 680 in 681 in 682 in 683 in 684 in 685 in 686 in 687 in 688 in 689 in 690 in 691 in 692 in 693 in 694 in 695 in 696 in 697 in 698 in 699 in 700 in 701 in 702 in 703 in 704 in 705 in 706 in 707 in 708 in 709 in 710 in 711 in 712 in 713 in 714 in 715 in 716 in 717 in 718 in 719 in 720 in 721 in 722 in 723 in 724 in 725 in 726 in 727 in 728 in 729 in 730 in 731 in 732 in 733 in 734 in 735 in 736 in 737 in 738 in 739 in 740 in 741 in 742 in 743 in 744 in 745 in 746 in 747 in 748 in 749 in 750 in 751 in 752 in 753 in 754 in 755 in 756 in 757 in 758 in 759 in 760 in 761 in 762 in 763 in 764 in 765 in 766 in 767 in 768 in 769 in 770 in 771 in 772 in 773 in 774 in 775 in 776 in 777 in 778 in 779 in 780 in 781 in 782 in 783 in 784 in 785 in 786 in 787 in 788 in 789 in 790 in 791 in 792 in 793 in 794 in 795 in 796 in 797 in 798 in 799 in 800 in 801 in 802 in 803 in 804 in 805 in 806 in 807 in 808 in 809 in 810 in 811 in 812 in 813 in 814 in 815 in 816 in 817 in 818 in 819 in 820 in 821 in 822 in 823 in 824 in 825 in 826 in 827 in 828 in 829 in 830 in 831 in 832 in 833 in 834 in 835 in 836 in 837 in 838 in 839 in 840 in 841 in 842 in 843 in 844 in 845 in 846 in 847 in 848 in 849 in 850 in 851 in 852 in 853 in 854 in 855 in 856 in 857 in 858 in 859 in 860 in 861 in 862 in 863 in 864 in 865 in 866 in 867 in 868 in 869 in 870 in 871 in 872 in 873 in 874 in 875 in 876 in 877 in 878 in 879 in 880 in 881 in 882 in 883 in 884 in 885 in 886 in 887 in 888 in 889 in 890 in 891 in 892 in 893 in 894 in 895 in 896 in 897 in 898 in 899 in 900 in 901 in 902 in 903 in 904 in 905 in 906 in 907 in 908 in 909 in 910 in 911 in 912 in 913 in 914 in 915 in 916 in 917 in 918 in 919 in 920 in 921 in 922 in 923 in 924 in 925 in 926 in 927 in 928 in 929 in 930 in 931 in 932 in 933 in 934 in 935 in 936 in 937 in 938 in 939 in 940 in 941 in 942 in 943 in 944 in 945 in 946 in 947 in 948 in 949 in 950 in 951 in 952 in 953 in 954 in 955 in 956 in 957 in 958 in 959 in 960 in 961 in 962 in 963 in 964 in 965 in 966 in 967 in 968 in 969 in 970 in 971 in 972 in 973 in 974 in 975 in 976 in 977 in 978 in 979 in 980 in 981 in 982 in 983 in 984 in 985 in 986 in 987 in 988 in 989 in 990 in 991 in 992 in 993 in 994 in 995 in 996 in 997 in 998 in 999 in 1000 in 1001 in 1002 in 1003 in 1004 in 1005 in 1006 in 1007 in 1008 in 1009 in 1010 in 1011 in 1012 in 1013 in 1014 in 1015 in 1016 in 1017 in 1018 in 1019 in 1020 in 1021 in 1022 in 1023 in 1024 in 1025 in 1026 in 1027 in 1028 in 1029 in 1030 in 1031 in 1032 in 1033 in 1034 in 1035 in 1036 in 1037 in 1038 in 1039 in 1040 in 1041 in 1042 in 1043 in 1044 in 1045 in 1046 in 1047 in 1048 in 1049 in 1050 in 1051 in 1052 in 1053 in 1054 in 1055 in 1056 in 1057 in 1058 in 1059 in 1060 in 1061 in 1062 in 1063 in 1064 in 1065 in 1066 in 1067 in 1068 in 1069 in 1070 in 1071 in 1072 in 1073 in 1074 in 1075 in 1076 in 1077 in 1078 in 1079 in 1080 in 1081 in 1082 in 1083 in 1084 in 1085 in 1086 in 1087 in 1088 in 1089 in 1090 in 1091 in 1092 in 1093 in 1094 in 1095 in 1096 in 1097 in 1098 in 1099 in 1100 in 1101 in 1102 in 1103 in 1104 in 1105 in 1106 in 1107 in 1108 in 1109 in 1110 in 1111 in 1112 in 1113 in 1114 in 1115 in 1116 in 1117 in 1118 in 1119 in 1120 in 1121 in 1122 in 1123 in 1124 in 1125 in 1126 in 1127 in 1128 in 1129 in 1130 in 1131 in 1132 in 1133 in 1134 in 1135 in 1136 in 1137 in 1138 in 1139 in 1140 in 1141 in 1142 in 1143 in 1144 in 1145 in 1146 in 1147 in 1148 in 1149 in 1150 in 1151 in 1152 in 1153 in 1154 in 1155 in 1156 in 1157 in 1158 in 1159 in 1160 in 1161 in 1162 in 1163 in 1164 in 1165 in 1166 in 1167 in 1168 in 1169 in 1170 in 1171 in 1172 in 1173 in 1174 in 1175 in 1176 in 1177 in 1178 in 1179 in 1180 in 1181 in 1182 in 1183 in 1184 in 1185 in 1186 in 1187 in 1188 in 1189 in 1190 in 1191 in 1192 in 1193 in 1194 in 1195 in 1196 in 1197 in 1198 in 1199 in 1200 in 1201 in 1202 in 1203 in 1204 in 1205 in 1206 in 1207 in 1208 in 1209 in 1210 in 1211 in 1212 in 1213 in 1214 in 1215 in 1216 in 1217 in 1218 in 1219 in 1220 in 1221 in 1222 in 1223 in 1224 in 1225 in 1226 in 1227 in 1228 in 1229 in 1230 in 1231 in 1232 in 1233 in 1234 in 1235 in 1236 in 1237 in 1238 in 1239 in 1240 in 1241 in 1242 in 1243 in 1244 in 1245 in 1246 in 1247 in 1248 in 1249 in 1250 in 1251 in 1252 in 1253 in 1254 in 1255 in 1256 in 1257 in 1258 in 1259 in 1260 in 1261 in 1262 in 1263 in 1264 in 1265 in 1266 in 1267 in 1268 in 1269 in 1270 in 1271 in 1272 in 1273 in 1274 in 1275 in 1276 in 1277 in 1278 in 1279 in 1280 in 1281 in 1282 in 1283 in 1284 in 1285 in 1286 in 1287 in 1288 in 1289 in 1290 in 1291 in 1292 in 1293 in 1294 in 1295 in 1296 in 1297 in 1298 in 1299 in 1300 in 1301 in 1302 in 1303 in 1304 in 1305 in 1306 in 1307 in 1308 in 1309 in 1310 in 1311 in 1312 in 1313 in 1314 in 1315 in 1316 in 1317 in 1318 in 1319 in 1320 in 1321 in 1322 in 1323 in 1324 in 1325 in 1326 in 1327 in 1328 in 1329 in 1330 in 1331 in 1332 in 1333 in 1334 in 1335 in 1336 in 1337 in 1338 in 1339 in 1340 in 1341 in 1342 in 1343 in 1344 in 1345 in 1346 in 1347 in 1348 in 1349 in 1350 in 1351 in 1352 in 1353 in 1354 in 1355 in 1356 in 1357 in 1358 in 1359 in 1360 in 1361 in 1362 in 1363 in 1364 in 1365 in 1366 in 1367 in 1368 in 1369 in 1370 in 1371 in 1372 in 1373 in 1374 in 1375 in 1376 in 1377 in 1378 in 1379 in 1380 in 1381 in 1382 in 1383 in 1384 in 1385 in 1386 in 1387 in 1388 in 1389 in 1390 in 1391 in 1392 in 1393 in 1394 in 1395 in 1396 in 1397 in 1398 in 1399 in 1400 in 1401 in 1402 in 1403 in 1404 in 1405 in 1406 in 1407 in 1408 in 1409 in 1410 in 1411 in 1412 in 1413 in 1414 in 1415 in 1416 in 1417 in 1418 in 1419 in 1420 in 1421 in 1422 in 1423 in 1424 in 1425 in 1426 in 1427 in 1428 in 1429 in 1430 in 1431 in 1432 in 1433 in 1434 in 1435 in 1436 in 1437 in 1438 in 1439 in 1440 in 1441 in 1442 in 1443 in 1444 in 1445 in 1446 in 1447 in 1448 in 1449 in 1450 in 1451 in 1452 in 1453 in 1454 in 1455 in 1456 in 1457 in 1458 in 1459 in 1460 in 1461 in 1462 in 1463 in 1464 in 1465 in 1466 in 1467 in 1468 in 1469 in 1470 in 1471 in 1472 in 1473 in 1474 in 1475 in 1476 in 1477 in 1478 in 1479 in 1480 in 1481 in 1482 in 1483 in 1484 in 1485 in 1486 in 1487 in 1488 in 1489 in 1490 in 1491 in 1492 in 1493 in 1494 in 1495 in 1496 in 1497 in 1498 in 1499 in 1500 in 1501 in 1502 in 1503 in 1504 in 1505 in 1506 in 1507 in 1508 in 1509 in 1510 in 1511 in 1512 in 1513 in 1514 in 1515 in 1516 in 1517 in 1518 in 1519 in 1520 in 1521 in 1522 in 1523 in 1524 in 1525 in 1526 in 1527 in 1528 in 1529 in 1530 in 1531 in 1532 in 1533 in 1534 in 1535 in 1536 in 1537 in 1538 in 1539 in 1540 in 1541 in 1542 in 1543 in 1544 in 1545 in 1546 in 1547 in 1548 in 1549 in 1550 in 1551 in 1552 in 1553 in 1554 in 1555 in 1556 in 1557 in 1558 in 1559 in 1560 in 1561 in 1562 in 1563 in 1564 in 1565 in 1566 in 1567 in 1568 in 1569 in 1570 in 1571 in 1572 in 1573 in 1574 in 1575 in 1576 in 1577 in 1578 in 1579 in 1580 in 1581 in 1582 in 1583 in 1584 in 1585 in 1586 in 1587 in 1588 in 1589 in 1590 in 1591 in 1592 in 1593 in 1594 in 1595 in 1596 in 1597 in 1598 in 1599 in 1600 in 1601 in 1602 in 1603 in 1604 in 1605 in 1606 in 1607 in 1608 in 1609 in 1610 in 1611 in 1612 in 1613 in 1614 in 1615 in 1616 in 1617 in 1618 in 1619 in 1620 in 1621 in 1622 in 1623 in 1624 in 1625 in 1626 in 1627 in 1628 in 1629 in 1630 in 1631 in 1632 in 1633 in 1634 in 1635 in 1636 in 1637 in 1638 in 1639 in 1640 in 1641 in 1642 in 1643 in 1644 in 1645 in 1646 in 1647 in 1648 in 1649 in 1650 in 1651 in 1652 in 1653 in 1654 in 1655 in 1656 in 1657 in 1658 in 1659 in 1660 in 1661 in 1662 in 1663 in 1664 in 1665 in 1666 in 1667 in 1668 in 1669 in 1670 in 1671 in 1672 in 1673 in 1674 in 1675 in 1676 in 1677 in 1678 in 1679 in 1680 in 1681 in 1682 in 1683 in 1684 in 1685 in 1686 in 1687 in 1688 in 1689 in 1690 in 1691 in 1692 in 1693 in 1694 in 1695 in 1696 in 1697 in 1698 in 1699 in 1700 in 1701 in 1702 in 1703 in 1704 in 1705 in 1706 in 1707 in 1708 in 1709 in 1710 in 1711 in 1712 in 1713 in 1714 in 1715 in 1716 in 1717 in 1718 in 1719 in 1720 in 1721 in 1722 in 1723 in 1724 in 1725 in 1726 in 1727 in 1728 in 1729 in 1730 in 1731 in 1732 in 1733 in 1734 in 1735 in 1736 in 1737 in 1738 in 1739 in 1740 in 1741 in 1742 in 1743 in 1744 in 1745 in 1746 in 1747 in 1748 in 1749 in 1750 in 1751 in 1752 in 1753 in 1754 in 1755 in 1756 in 1757 in 1758 in 1759 in 1760 in 1761 in 1762 in 1763 in 1764 in 1765 in 1766 in 1767 in 1768 in 1769 in 1770 in 1771 in 1772 in 1773 in 1774 in 1775 in 1776 in 1777 in 1778 in 1779 in 1780 in 1781 in 1782 in 1783 in 1784 in 1785 in 1786 in 1787 in 1788 in 1789 in 1790 in 1791 in 1792 in 1793 in 1794 in 1795 in 1796 in 1797 in 1798 in 1799 in 1800 in 1801 in 1802 in 1803 in 1804 in 1805 in 1806 in 1807 in 1808 in 1809 in 1810 in 1811 in 1812 in 1813 in 1814 in 1815 in 1816 in 1817 in 1818 in 1819 in 1820 in 1821 in 1822 in 1823 in 1824 in 1825 in 1826 in 1827 in 1828 in 1829 in 1830 in 1831 in 1832 in 1833 in 1834 in 1835 in 1836 in 1837 in 1838 in 1839 in 1840 in 1841 in 1842 in 1843 in 1844 in 1845 in 1846 in 1847 in 1848 in 1849 in 1850 in 1851 in 1852 in 1853 in 1854 in 1855 in 1856 in 1857 in 1858 in 1859 in 1860 in 1861 in 1862 in 1863 in 1864 in 1865 in 1866 in 1867 in 1868 in 1869 in 1870 in 1871 in 1872 in 1873 in 1874 in 1875 in 1876 in 1877 in 1878 in 1879 in 1880 in 1881 in 1882 in 1883 in 1884 in 1885 in 1886 in 1887 in 1888 in 1889 in 1890 in 1891 in 1892 in 1893 in 1894 in 1895 in 1896 in 1897 in 1898 in 1899 in 1900 in 1901 in 1902 in 1903 in 1904 in 1905 in 1906 in 1907 in 1908 in 1909 in 1910 in 1911 in 1912 in 1913 in 1914 in 1915 in 1916 in 1917 in 1918 in 1919 in 1920 in 1921 in 1922 in 1923 in 1924 in 1925 in 1926 in 1927 in 1928 in 1929 in 1930 in 1931 in 1932 in 1933 in 1934 in 1935 in 1936 in 1937 in 1938 in 1939 in 1940 in 1941 in 1942 in 1943 in 1944 in 1945 in 1946 in 1947 in 1948 in 1949 in 1950 in 1951 in 1952 in 1953 in 1954 in 1955 in 1956 in 1957 in 1958 in 1959 in 1960 in 1961 in 1962 in 1963 in 1964 in 1965 in 1966 in 1967 in 1968 in 1969 in 1970 in 1971 in 197

M. Zévaco

Papežinja Favsta

Roman

Toda kolikorkrat je tako pomislil in sklonil glavo do umirajoče, da bi čul, ali ji še bije srce — tolikokrat je Katarina iznova zganila suhe ustnice in zašepetala:

»Moj sin!... Kje je Henrik, moje dete?... Kako da ne pride k materi, ki se poslavlja od tega sveta?...«

In zvezdogleed je odgovarjal:
»Kralj je v stolnici, Veličanstvo!... Šel je, da zahvali Boga, ker ga je rešil Guisevih nakan...«

V sobi Henrika III. so se naposled spomnili starega zvezdogleeda. Kraljevi zdravniki niso vedeli več pomoči in so poslali poni, da bi se on poizkusil svojo učenost.

Ruggieri je prišel, pogledal kralja in zmajal z glavo. Henrik III. je ležal v nezavesti. Dnevi njegovega življenja so bili seštetii...

O mraku se je kralj osvestil. Pogumno je izjavil tarnajoči okoličnici, da ne čuti nikakih bolečin. Nato je ukazal, naj pokličejo dvornega kancelarja ter prinese vse, česar treba za pisanje.

»Veličanstvo!« je zaplakal kancelar, ko je stopil k vladarjevi postelji.

»Poslušajte me,« je zamrmral ranjenec. »Umril bom. Delj nego uro ne bom več dihal. To je baš dovolj, da spišete listino, s katero imenujem Henrika Navarskega za svojega naslednika na francoskem prestolu!...«

In ko je prijel za pero, da bi podpisal oporoko, je z nasmeškom zamrmral:

»Kralj umira... živel kralj!... Z Bogom Valoiški, živel Bourboni!...«

V mrko noč, ki se je bila zgrnila nad Chartresom, je žalostno plapolala sveča ob zglavju kraljice Katarine. Ruggieri je položil roko na bolniške prsi... Da, to je bil konec. Življenje Medicejke je ugašalo. Ne diha ni bilo čutiti ne utripov srca.

»Mrtva!«

155

Glasno je izrekel te besedo, nverjen, da jih ne sliši več. Nato je stopil k oknu in ga je odprl na stečaj. Sklonjen v nočni mraz, se je zamislil v prošlost te žene, ki je bila tako tesno združena z njegovo usodo... Kje, oh kje so bili minuli časi, ko je prišel z njo iz cvetne Florence? On je bil takrat na višku svojih moči, ona nevesta v zarji mladosti... Zdad se mu je zdelo, da ni bilo vse to nikoli res. Mladost in lepota, čas in oblast, vse se je bilo osulo in razsulo, vse je zamrknilo v strahotah in krvi...

V strahotah in krvi! Groza, ki je zavladala po mestu, ko se je raznesel glas o dejanju Jacquesa Clémenta, še vedno ni bila utihnila. Še vedno so se srečavali taki, ki niso vedeli strašne novice, in taki, ki so jo pripovedovali vsakomur, kdor je hotel poslušati... Čuj, prav ta mah je nekdo zavpil na trgu:

»Joj, sosed!... Kaj pravite?...«

In nato rezek krik iz nekaj grli:

»Kralj umira!... Zaklali so ga!... Kralja so umorili!...«

Tedajci je udaril na uho zvezdogleeda Ruggierija vzkrik, tako obupen, da je z grozotnostjo prekašal vse, kar je stavec pomnil v svojem dolgem življenju. Prihajal je izza hrbta... iz sobe... iz postelje!... In ko se je stavec naglo ozrl v tisto smer, je zagledal Katarino de Medicis, ki se je bila s poslednjimi močmi vzpela na komolcih...

»Moj sin!... Moje dete!...«

Zavpila je, pala nazaj, zahropila in obležala brez giba. Ruggieri je počasi stopil k njej in ji je zatisnil oči. To pot je bilo res dopolnjeno...

LVI.

»Evo nas, Violetta!«

Naj sta Pardaillan in vojvoda Angoulémski še tako nestrpno izpodbadala konja in še tako jadrno dirjala proti Parizu, vest o smrti vojvode Guiškega ju je vendar prehitela. Ko sta dospela v prestolico, sta jo našla pod neposrednim dojemom novice, da je ljubljenec Parižanov, sin Davidov in steber Cerkve izkrvavel pod bodali Herodovih pristašev. Vse mesto je vrel od ogorčenja, povsod so trobili na vzbuno, zvonovi so zvonili plat, iz hiš so se usipali oboroženi meščani, na vseh križiških mesta so rasle iz tal barikade. Pariz se je zavedal, da bo prvo, kar ukrene kralj, pohod proti upornikom, in se je pripravil na obrambo...

Ne da bi se veliko menila za te bojevite priprave in za tuljenje

pobesnelih ligarjev, sta naša znanca zavila proti ulici Saint-Denis. Izvesek gostilne pri »Vedeževalki« jima je že od daleč mahal v pozdrav; ko ga je vitez zagledal, ga je prešinila kakor še nikoli ne silna in osrečujoča radost človeka, ki se vrača domov. Zasenčil si je oči z roko: res, ni se motil! Na pragu je stala gospa Hugeta in ga je pričakovala kakor vsak dan svojega življenja...

Ko ga je zagledala, je trenila z rokami, kakor bi jih hotela razprostrti v pozdrav. Zardela je, prebledela in spet zardela; besede ni mogla spraviti iz sebe.

»Evo naju, gospa Hugeta!« je vzkliknil vitez, ko je prijahal do vrat. »Ali nsem mož beseda? Vračam se, kakor sem vam obljubil: brez nesreče, živ in zdrav ko riba v vodi!...«

»To še ni vse, kar ste obljubili, vitez,« je zamrmrala vrla krčmarica, spremljaje jo v posebno izbo. »Rekli ste tudi, da se vrnete za dolgo časa in se poizkusite privaditi mirnemu življenju... Da bi se izpolnilo tudi to!...«

»Upanja je veliko, draga gospa!« se je zasmel Pardaillan, sedaje s Karlom za mizo. »Čudež bi bil, da se ne bi uresničilo, kar vi vztrajno zahtevate in od srca želite. A v tem trenutku nisem zmožen misliti na bodočnost: lačen sem kakor volk in žejen kakor puščava. Pokažite, dobra Hugeta, da ste naju res pričakovali: privežite nama dušo in pokrepčajte nama telo!...«

Kmalu se je zašibila miza pod dobrotami Hugetine kuhinje in kleti. Z odločnostjo, ki ga je odlikovala v vseh važnih podjetjih, je vitez nekaj časa molče obdeloval slastno zajčjo pasteto, zalivaje jo z mogočnimi požirki. Karel Angoulémski je jedel baš toliko, da si je utolažil najhujši glad; črte njegovega obraza so drgetale od nestrpne napetosti.

»Nu, hvala Bogu,« je izpregovoril Pardaillan, ko se mu je zdelo, da mu dovolj trdno privezana in telo dovolj pokrepčano. »Pomenimo se zdaj o naših skrbih... Kaj se je zgodilo med najino odsotnostjo, gospa Hugeta? Kako se počutita gosta, ki sva ju pustila v vaši oskrbi?«

»Dobro,« je odgovorila krčmarica. »Nič več nista videti tako izmučena in bolna kakor prve dni. Njuni sobi sta, kakor veste, tik zraven vaše. V gostilno vobče ne prihajata; navadno sedita zgoraj in se razgovarjata za zaprtimi vrati... Ali želite, da jima sporočim vaš prihod?«

»Sama pojdeva k njima,« je rekel Pardaillan. »In najina služabnika? Ali ju še vedno ni na izpregled?«

Gurmani, ne pozabite zahtevati povsod samo šir

„ORCO“

Zastopstvo: Fr. Srdar in Co., Zagreb, Ilica 91

Prvovrstno surovo maslo (Teebutter)

v kosih po pol kilograma dobavlja proti povzetju kg po Din 40.—
tvrdka PROBST, Lutverci - Gor. Radgona.

Sposobni akviziterji

ki dokažejo, da so do sedaj z uspehom delali, stalno in zadovoljivo, DOBE VI-SOKO PLAČANO NAMEŠCENJE.

Ponudbe z naznakom dosežanje zaposlenosti in prvovrstnih referenc na oglašni oddelek »Jutra« pod »Doživljenjsko mesto.«

Po nižani ceni

posvetila, motorji, vsakovrstni otroški vozički, namestni deli in pneumatika. Poseben oddelek za popolno popravilo, emailiranje, popravljanje avtomobilskih vozilov, silvalnih strojev in Proda: na obrabe — Ceniki franco

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4

Iščemo generalnega zastopnika za Slovenijo

za neki v vseh državah patentiran aparat, potreben v vsakem gospod. n.stvu

Je resni za organizacijo sposobni gospodje najpošljejo po možnosti nemške ponudbe pod „Visok zaslužek“ na Aloma Company, anončna in reklamna družba v Ljubljani

Pravo zdravilišče za srčne ledvične in mehurčne bolezni

SLATINA - RADENCI

s svojimi znamenitimi mineralni vrelci in naravnim ogljikovikislimi kopelmi.

Najmodernejši pripomočki zdravljenja. — Lepa lega. — Izborna oskrba. — Dijetična restavracija z mlekarno in kavarno.

Najnižje cene! Zahtevajte prospekt!

Loden za turiste in športnike

priporoča tvrdka

A. & E. Skaberne, Ljubljana

Pohištoo

(Zirbelholz), bogato okrašeno z užganimi slikami, se proda. Na ogled pri gospej Ogrizek, Maribor, Aleksandrova cesta 7, II. nadstr. 6180-a

Kot prv. pomoč pri obolenju prašičev ter v zabranjenju rdečice se je izkazal v večerih slučajih kot edino uspešno zdravilo

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper boleleje prašičev.

To je vedno učinkujoče aleopatično sredstvo, očisti prebavila in odvaja iz njih kužne bacile. Pospejuje tek in rejo zdravim živalim ter pri obolenih, pravočasno uporabljen, zabrani rdečico.

Previden rejec imej ta prašek vedno doma! — 1 zavoj 12 Din, 10 zavojev 100 Din, preprodajalci poseben popust. Če se pošlje denar naprej, poštnine prosto, sicer po povzetju.

Izdeluje in razpošilja z natančnim navodilom samo

Lekarna Mr. Stanko HOČEVAR, Vrhnika, št. 98.

V zalogi so vsa druga zdravila.

A. Amann — Zaloga pohištva

Ljubljana, Dvorni trg št. 1

vhod skozi vežo desno
Specijalna zaloga jedilnic, diskretne meščanske oblike, fina kvaliteta. — Cene gar. rantirano brez konkurence.

Novo kožo obraza

Ježike s uporabo medicinskega sredstva za izboljšanje »Venus« izginejo za vedno vse nečistoče, pega, izpuščaji, hrupavost, črne in rdeče lise. Lise postane nevidne in za več let pomlajeno. Uspeh garantiran in spona neoklirna. Garancija 90 Din. Creme Rosa Centifolia, najfinija in najboljša franc. suha dnevna krema, napravi lice belno belo in je neobhodno potrebna za moderno damo. Cena 30 Din. »Centifolia«, kosmet. zavod, Zagreb — Ilica br. 27. — Zahtevajte brezplačne ostike.

REFORM steklenice

za konzerviranje sadja in površin v vseh velikostih ter vse druge pritlikline in Zuv. pačevno knjigo: Konzerviranje sadja in površin ima v zalogi tvrdka
LOVRO PETOVAR, Ivanjokvci. Ceniki se pošljejo na zahtevo.

Hektografični aparati,

zvitki, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi pri

LUD. BARAGA, Ljubljana,

Selenburgova ulica št. 61. 49 4 Telefon št. 980.

Naznanilo.

Tvrdka POK

NASLED.

Mirko Bogataj LJUBLJANA

Stari trg št. 14

naznanja cenjenemu občinstvu,

da otvori dne 1. junija

svoje popolnoma na novo preurejeno in bogato zalozeno specialno trgovino vsakovrstnih najmodernejših

KLOBUKOV

ter se za cenjeni obisk najtopleje priporoča.

Cene zmerno! Postrežba točna!

Istotam se bodo sprejemali tudi klobuki v popravilo

† Mestni pogrebni zavod.

Potrpi globoke žalosti naznanjamo, da je naš dobri, iskreno ljubljani sin, brat in nečak

Vojče Gnejzda

visokošolec

v torek, dne 24. maja, ob 6. uri popoldne, star 19 let, po daljšem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 26. maja ob pol 5. uri popoldne iz mrtvašnice Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 25. maja 1927.

Prof. Fran Gnejzda, oče. — Tilka, mati. — Melita in Olga, sestr.

Rodbini: Bahovec in dr. Grablovic.

Zahvala.

Ob težki izgubi naše nad vse ljubljene matere, stare matere in tašče, gospe

Marije Cvahte roj. Triller

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so nam na katerikoli način izrazili sočutje in sožalje ter poklonili pokojnici cvetje in vence in jo spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti. Vsem naša ponovna iskrena zahvala.

V Ljubljani, dne 26. maja 1927.

Rodbini Cvahte - Tavčar.